

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 586

Wydanie F

Poznań, piątek dnia 18 grudnia 1936

Rok 31

Poznań, 17 grudnia

Młodzież

w niebezpieczeństwie

Pod takim tytułem pojawił się w „Dzienniku Urzędowym” kuratorjum krakowskiego artykuł naczelnika wydziału tegoż kuratorjum p. Gałęckiego, bijący na alarm z powodu coraz liczniejszych objawów niekarności i demoralizacji młodzieży szkolnej. Czytamy między innymi:

„Obniżenie kultury towarzyskiej i obyczajowej wśród dzisiejszej młodzieży staje się zastraszające. Kto obserwuje uczniów i uczennice w ich wzajemnym obcowaniu koleżeńskim, kto słyszy, jakich zwrotów używają w rozmowie, lub widzi, jak zachowują się w miejscach publicznych: na ulicy, w parkach, w wagonach kolejowych, na wystawach, wycieczkach itp., ten nabiera smutnego przeświadczenia o triumfie bezprzykładnego niekiedy chamstwa, a w każdym razie rażącej brutalności, które kulturalnie dziesiątkują szeregi naszej młodzieży...”

A dalej czytamy znowu takie smutne stwierdzenia:

„Wąłanie się po ulicach niekiedy do późna w noc; przebywanie na dworcach lub parkach w godzinach pracy szkolnej; przyglądanie się nieodpowiednim programom kinowym; plaga kradzieży; zarówno chłopcy jak i dziewczęta przedwcześnie żyją pełnią życia pociowego, ponosząc wszelkie i niestety smutne tego zjawiska konsekwencje...”

„Rozkładowy czynnik naszej epoki, czerwony upiór, dąży do pozyskania dusz młodzieży za wszelką cenę. Rzuca ponętnymi hasłami walki z przesadami, z religią, rzekomą obłudą obyczajową i towarzyską. Brońmy naszych chłopców i naszych dziewcząt; nie są oni bowiem ani źli, ani tembardziej gorsi od nas, gdy byliśmy młodzi. Są jednak narażeni na większe od nas niebezpieczeństwo i mają przed oczyma gorsze przykłady...”

Dosłowne te cytaty z artykułu jasno i wyraźnie przedstawiają groźbę niebezpieczeństwa. I nie ludźmy się. To nietylko Kraków. Podobne uwagi czytaliśmy o młodzieży warszawskiej, to samo stwierdzono na wileńskim zjeździe przed trzema miesiącami, gdzie zabierali głos przedstawiciele sfer katolickich ze wszystkich dzielnic. Winy tego stanu widzi p. Gałęcki więcej w domu, niż w szkole, więcej w ujemnym wpływie środowiska pozaszkolnego, w cechach powojennego społeczeństwa i jego nagminnych niedomagań.

Jest niewątpliwie w tych twierdzeniach dużo słuszności. Ale brak tu rzeczy — zdaje się — najważniejszej. W tym szeregu przyczyn na czołowym miejscu umieścić trzeba stanowczo system, panujący nad szkołą doniedawna, przez szereg lat. On to przede wszystkim ponosi winę i odpowiedzialność za zło i niedomagania naszego szkolnictwa.

Pozbawiono przecież nasze szkolnictwo ogromnej ilości sumiennych, doświadczonych, nieraz bardzo wybitnych pedagogów tak w administracji szkolnej, jak i w samej szkole, z przyczyn — wiadomo jakich. Przez szereg lat panowała w szkole atmosfera stra-

Atak wojsk nankińskich na Sian-Fu

Walki toczą się już podobno na przedmieściach — Niemożliwość rozwiązania zatargu na drodze pokojowej — Sukcesy wojsk rządowych — Żądania Czang-Sue-Lianga

Nankin. (ATE). Rząd centralny wydał wojskom, które otoczyły Sian-Fu, rozkaz rozpoczęcia ataku na miasto. Celem natarcia jest uwolnienie Czang-Kai-Szeka. Samoloty stwierdzają, że pod Sian-Fu toczą się gwałtowne walki. Wojska Czang-Sue-Lianga zaatakowały oddziały rządowe w odległości 15 mil na wschód od miasta.

Nankin. (ATE). Z kół poinformowanych donosi „United Press”, że wojska rządu centralnego dotarły już do przedmieść Sian-Fu. Na wschód od miasta mają się toczyć gwałtowne walki.

Doradca marsz. Czang-Kai-Szeka Donald odbył narady z różnymi osobistościami, aby móc wystąpić z nowymi propozycjami w sprawie uwolnienia Czang-Kai-Szeka.

London. (Tel. wł.). Według doniesień z Nankinu wojska rządowe wysłane przeciw marsz. Czang-Sue-Liangowi odniosły poważne sukcesy. Zbuntowany pułk 34 wysłany w celu powstrzymania marszu wojsk rządowych na Sian-Fu, pokonany został pod Tung-Kwan u ujścia Weiho do Żółtej Rzeki.

Z północnej części prowincji ściągnął gen. Czang-Sue-Liang dla wzmocnienia dywizje 110, 120 i 120. Dywizje 105 i 106, które ściągnięte zostały z północy również jak i posiłki przeszły na stronę wojsk rządowych. Na linii kolejowej Tung-Kwan—Sian-Fu, oddziały zbuntowane zerwały tor oraz zniszczyły kilka mostów.

Szanghaj. (ATE). — Doradca marsz. Czang-Kai-Szeka, Donald przybył samolotem do Nankinu z Lojang i złożył sprawozdanie rządowi centralnemu o wynikach rokowań. Sprawozdanie to jest utrzymane w tonie niezwykle pesymistycznym.

Marsz. Czang-Sue-Liang odrzucił propozycję uwolnienia Czang-Kai-Szeka jako nienadającą się do dyskusji. W rządowych kołach nankińskich zapoznaniu się z treścią referatu Dona, stracono wszelką nadzieję na

chu i niepewności, bo o losie nauczyciela decydowała nie jego fachowa praca, ale zupełnie inne „wartości”. Co roku prawie zmieniała się moda pedagogiczno-metodyczna.

Młodzież odbierano z pod wpływu dyrektora i nauczycieli, oddając ją w ręce różnych „obywateli” ze „Straży Przedniej”. Nakazywano tworzenie organizacji, kółek i kółeczek, aby się młodzież „wyżywała”. Dom stracił kontrolę nad dzieckiem, bo przecież prawie każde popołudnie zajmowała dla siebie pokolei jakaś organizacja. Moda nakazywała wydawanie pisemek szkolnych i międzyszkolnych, w których poza częstą, zwykłą grafomanją ukazywały się artykuły schlebające młodzieży, a pełne krytyki i obniżania powagi starszego społeczeństwa, bo na młodzież teraz czas przychodzi, ona dopiero pokaże, co potrafi itd. itd. Jednym słowem, podkopywano nieraz nawet celowo autorytet szkoły, nauczyciela i domu. Czyż więc można się dziwić, że tego rodzaju metody wychowywania młodego pokolenia, sto-

możliwość rozwiązania zatargu na drodze pokojowej.

Nankin. (ATE). Ogłoszono — donosi „United Press” — pełny tekst przemówienia marszałka Czang-Sue-Lianga, które było transmitowane przez radio w poniedziałek wieczorem. Marsz. Czang-Sue-Liang wskazuje,

że będzie trzymał w więzieniu Czang-Kai-Szeka dopóki nie wypełni jego żądań. Domaga się, aby Chiny wystawiły armię przeciwko Japonji i uważa, że zbliżenie się z Sowietami jest jedyną drogą celem uniknięcia wybuchu zatargu międzynarodowego w tej części świata.

Nie będzie zmian w rządzie Baldwina

London. (ATE). Wiadomość podana przez „Daily Express” o bliskiej rekonstrukcji gabinetu spotkała się z kategorycznym zaprzeczeniem.

„Daily Telegraph” podkreślił, iż premier nie zamierza wprowadzić przesunięć w składzie obecnego gabinetu. Całkowita zmiana rządu nastąpi, zdaniem dziennika, prawdopodobnie po uroczystościach koronacyjnych, gdy, jak tego oczekiwać należy, premier Baldwin na ręce króla wniesie dymisję.

Paryz. (Tel. wł.). W prasie zaczę-

to oświetlać kulisy przesilenia angielskiego.

Z rozmaitych wynurzeń widać, że chodzi tu o zagadnienie bezpieczeństwa Francji i o odsunięcie wpływów niemieckich, które za pośrednictwem p. Simpsona mogły się przedostać na dwór królewski.

Baldwin był właśnie rzecznikiem tej niezależności polityki angielskiej i współdziałania z Francją, podczas gdy przypuszczano, że na p. Simpsona a przez nią na króla będą mogły działać wpływy niemieckie.

Położenie strajkowe w Ameryce

Nowy Jork. (ATE). — Położenie strajkowe w portach amerykańskich nie uległo naogół zmianie. Wzdłuż brzozy Oceanu Spokojnego daje się zauważyć pewne polepszenie, a robotnicy wykazują chęć podjęcia pracy. Rozpoczęto rokowania, które mają przebieg pomyślny.

Towarzystwa żeglugi oceniają straty powstałe wskutek trwającego już od 46 dni strajku na 315 milionów dolarów. 230 parowców nie mogły opuścić portów. Liczba strajkujących wynosi około 37 000, do czego należy dodać kilka tysięcy robotników zatrudnionych w warsztatach.

W Reading w stanie Pensylwania pomiędzy strajkującymi robotnikami w pewnej fabryce towarów włókienni-

czych a ochotnikami doszło do krwawych starć. Policja była zmuszona do użycia bomb z gazami łzawiącymi.

W miejscowości Sioux Falls (południowa Dakota) doszło również do rozruchów.

W Park City (Utah) przystąpiło do strajku 1200 urzędników kolejki podziemnej.

W Baltimore wybuchł strajk szoferów taksówek. Przebieg strajku jest burzliwy.

Zgon kard. Palica

Rzym. (PAT). Zmarł tu kardynał Giuseppe Palica, zastępca wikariusza Rzymu, członek rady kongregacji Stolicy Apostolskiej.

sowane przez różnych młodych panów od zielonego stolika, takie owoce dzisiaj przynoszą?

Jak przeciwdziałać złu? Prostu usunąć główne przyczyny, które do tego stanu doprowadziły. A więc musi wrócić i zapanować wśród nauczycieli ta pewność, że w swej ciężkiej i odpowiedzialnej pracy mają za sobą poparcie życzliwej i sprawiedliwej władzy szkolnej, która nie da na siebie wpływać żadnym postronnym, z szkołą nie wspólnego nie mającym czynnikiem. Musi wrócić do szkoły karność, która pomoże młodzieży w opanowywaniu samej siebie. Musi dom zająć się swymi dziećmi, zainteresować się tem, co one robią, gdzie chodzą, z kim się bawią, co czytają i przy wskazówkach szkoły zorganizować im odpowiednie godziny pobytu w domu. Musi ze szkoły zniknąć przerost organizacji, obchodów i różnych sztucznych „podejść” wychowawczych.

Pomoc wreszcie musi i całe starsze społeczeństwo. Jeśli młodzież spotka się przy nieodpowiednim zachowaniu

się na miejscu publicznym z potępieniem starszych, wyrażonem bodaj spojrzeniem albo słowem nagany, na pewno po kilku takich wypadkach strzec się będzie i uważać na siebie.

Oczywiście, najtrudniej o to ostatnie, t. j. o reakcję starszych. Przeciwnikami będą tutaj: wygodna, leniwa, niechęć do narażania się na ewentualną impertynencję ze strony skarconego szubaka, bo i to jest możliwe. Ale to już trudno. Rzeczy poważne nigdy w osiągnięciu nie są łatwe, jednak muszą być zrobione. A ratunek naszej młodzieży jest chyba rzeczą bardzo poważną i wszystkich obchodzi. Gdy wytworzy się zwarta opinia starszych przeciw wybrykom, przeciw obecności niedorosłej młodzieży na dancingu czy na niedozwolonym filmie, to nagana wyjdzie nie z jednych ust, ale z wielu, a wtedy następstwem będzie nie sprzeciw, lecz poddanie się i zmiana postępowania.

Młodzież nasza nie jest zła, trzeba z nią tylko umiejętnie i konsekwentnie postępować.

Ku zbliżeniu Rzymu z Londynem?

Zadowolenie z mowy min. Edena — Zastrzeżenia w sprawie Hiszpanji — Nieufność w stosunkach włosko-niemieckich? — Status quo na morzu Śródziemnym

Rzym. (PAT) Włoskie koła półurzędowe, komentując mowę Edena, wygłoszoną w Bradford, oświadczają, że wywarła ona w Rzymie dodatnie wrażenie. Słowa poświęcone blokom ideologicznym lub politycznym, są całkowicie aprobowane przez opinię włoską, która również przeciwna jest podziałowi Europy na wrogie ugrupowania. Jednak nie można zaprzeczyć, że porozumienia francusko-angielskie i francusko-sowieckie mają taki charakter i z tego właśnie względu Włochy ze szczególnym zadowoleniem witają wystąpienia Edena.

Jeżeli chodzi o słowa poświęcone Hiszpanji, to wywołały one pewne zdziwienie. Rzym podobnie jak Anglja opowiedział się za zachowaniem integralności terytorjalnej Hiszpanji. Uznając wraz z Rzeszą rząd gen. Franco, uczynił to w głębokim przeświadczeniu, że ruch powstańczy jest wyrazem woli narodu hiszpańskiego. Zdziwienie budzi również stanowisko min. Edena, wskazujące na konieczność równego traktowania obu stron walczących, bowiem prędzej czy później trzeba będzie dokonać wyboru między anarchją, a obozem ładu i porządku.

Londyn. (PAT) „Manchester Guardian” stwierdza, że w londyńskich kołach rośnie optymizm co do możliwości porozumienia brytyjsko-włoskiego.

Pismo stwierdza, że stosunki włosko-niemieckie cechuje nieufność. Dowodem tego ma być np. niechęć Rzymu do zawarcia wyraźnego porozumienia wojskowego z Berlinem. Protokół, ujmujący wyniki niedawnych rozmów, jest dokumentem mało konkretnym. Włochy, chociaż popierają powstańców hiszpańskich, zdają się ostatnio wykazywać pewne wahania w tej sprawie. Między Niemcami i Włochami istnieje w Hiszpanji w obecnej chwili bardzo ograniczona współpraca. Zdaniem „Manchester Guardian”, Rzym obecnie zaczyna się odwracać od Wiednia i Berlina, a kierować ku Londynowi.

Wydarzeniem znamiennym dla nowych nastrojów jest oświadczenie min. Edena w izbie gmin co do stanowiska Włoch w sprawie Balearów (wyspy hiszpańskie na morzu Śródziemnym — red.). Powiedział on, że rząd włoski za pośrednictwem min. Ciano już we wrześniu zapewnił brytyjskiego chargé d'affaires w Rzymie, iż nie prowadzi z gen. Franco żadnych rokowań, mających na celu zmianę status quo na m. Śródziemnym i że również na przyszłość nie zamierza wszczynać tego rodzaju rokowań. Min. Eden dodał, że zapewnienia potwierdzone zostały później przez włoskiego min. marynarki wobec brytyjskiego attaché morskiego. Wreszcie Grandi w rozmowach kilkakrotnie poczynił podobne zapewnienia. Pewność W. Brytanji co do stanowiska Włoch w sprawie Balearów jest niewątpliwie podłożem wzrastającego optymizmu co do polepszenia stosunków. Nie bez znaczenia będzie w tej mierze również stanowisko, zajęte na posiedzeniu komisji nieinterwencji przez Grandiego w sprawie kontroli napowietrznej, który mimo odmowy Niemiec i Portugalji nie głosował przeciw kontroli napowietrznej, lecz o-

świadczył, że nie posiada jeszcze instrukcyj.

W kołach politycznych panuje przekonanie, że rozmowy włosko-brytyjskie posunęły się obecnie bardzo daleko i jeszcze przed końcem roku może nastąpić wymiana not między obu

rządami, stwierdzająca wzajemne postanowienie utrzymania terytorjalnego status quo w obrębie m. Śródziemnego. Nota zawierałaby również postanowienia co do wzajemnego zbliżenia kulturalnego i zaniechania wszelkiej wrogiej propagandy.

Demonstracje bezrobotnych w Gnieźnie

Gniezno. (Tel. wł.) Dzisiaj około godz. 8 rano tłum bezrobotnych w liczbie około tysiąca osób zebrał się przed magistratem gnieźnieńskim, żądając przyjęcia delegacji bezrobotnych.

Około godz. 11 tłum wtargnął do budynku magistratu. Policja usunęła demonstrujących z gmachu.

Gniezno. (Tel. wł.) Godz. 12,10. Policja opanowała w zupełności sytuację i w mieście zapanował spokój. Przy tej okazji stwierdzić należy, iż w dzisiejszych demonstracjach ZZP udziału nie brało, natomiast awantury

urządzał związek klasowy na spółkę z komunistami.

Również stwierdzono, iż czołowa grupa bezrobotnych, która przemocą wtargnęła do magistratu, była podchmielona. Delegacja umiarkowanej części bezrobotnych w tej chwili zgłosiła się do starosty gnieźnieńskiego i wyraziła swoje ubolewanie z powodu zaszłych wypadków.

Dwie osoby odstawiono do szpitala miejskiego celem opatrunku. Obrażenia są lekkie. (br).

Pożyczka wewnętrzna Francji

Paryż (ATE) Min. finansów Vincent Auriol wygłosił przemówienie transmitowane przez radio, w którym umotywowował konieczność pożyczki na zbrojenia.

Na wstępie zaznaczył, że wydatki na obronę narodową nakładają na Francję w obecnych okolicznościach duże ciężary. Dlatego też rząd zwraca się z apelem do wszystkich Francuzów, a przede wszystkim do tych, którzy z tych czy innych przyczyn ukryli

posiadane zapasy złota.

Transakcja pożyczkowa będzie miała na celu zlikwidowanie następstw reformy monetarnej przeprowadzonej we wrześniu. Minister wyraził nadzieję, że Francja nie będzie potrzebowała wycofać się z międzynarodowego układu walutowego, zawartego we wrześniu b. r., który gwarantuje stałość franka. Fundusz stabilizacyjny daje wszelkie środki dla zagwarantowania franka.

Uchwały radykałów socjalnych

Min. Daladier o zbrojeniach Niemiec i pogotowiu Francji

Paryż (PAT) Pod przewodnictwem min. Daladier odbyło się zebranie komitetu wykonawczego partii radykałów socjalnych. Po przemówieniu min. Daladier.

Komitet wykonawczy partii radykałów socjalnych po zapoznaniu się z położeniem zagranicznym aprobuje w zupełności politykę rządu, zmierzającą do utrzymania międzynarodowego pokoju i zacieśnienia węzłów, łączących Francję z wszystkimi państwami pokojowymi. Partja zapewnia rząd o udzieleniu mu pełnego poparcia w dziele organizacji obrony narodowej, która jest niezbędna zarówno do utrzymania pokoju, jak i do zachowania bezpieczeństwa, oraz wolności kraju.

„Partja radykałów socjalnych wierzą zobowiązaniom, przyjętym na siebie w chwili organizowania „frontu ludowego”, zdecydowana jest przestrzegać, aby zobowiązania te z równą lojalnością były wykonywane przez wszystkich. Komitet wykonawczy przypomina, że zgodnie z uchwałami, przyjętymi na kongresie w Biarritz, szczęśliwie przeprowadzone reformy

socjalne, odniosą skutek jedynie pod warunkiem wznowienia aktywności ekonomicznej kraju, która może się dokonać w atmosferze utrzymania porządku i poszanowania praw republikańskich”.

Niektórzy z delegatów protestowali przeciw pominięciu w rezolucjach punktu, stwierdzającego konieczność zaprzestania okupowania zakładów przemysłowych.

Paryż. (Tel. wł.) W swym przemówieniu na komitecie partii radykałów socjalnych min. Daladier zwracał uwagę na ogromny wzrost siły zbrojnej Niemiec, zaznaczając, że rozporządzają one stałą 800-tysięczną armją, do której doliczyć należy 400 tysięcy członków „frontu pracy”, oraz 50 tys. policji.

Francja obecnie dysponuje 600-tys. armją, z której 150 tys. jest w Afryce północnej, oraz 50 tys. w innych koloniach. Aby być w pogotowiu w razie jakiegś napaści, Francja musi intensywnie dozbrajać się, gdyż jest to najlepszą gwarancją utrzymania trwałego pokoju.

Rekordowe tempo obrad budżetowych

Paryż (PAT) Francuska izba deputowanych bije rekordy długości i szybkości swoich obrad nad budżetem. Obrady, które rozpoczęły się we wtorek o godz. 9 rano, trwały z niewielkimi tylko przerwami przez cały dzień, noc z wtorku na środę i zakończyły się dopiero w środę w południe.

Przegłosowano budżety min. kolonij, rolnictwa, robót publicznych, marynarki handlowej i emerytur. Dyskusja miała charakter wyjątkowo spokojny.

Debaty senackie oczekiwane są z dużym zainteresowaniem, gdyż koła polityczne i parlamentarne przekonane są, że dopiero tam mogą powstać trudności rządowe, przede wszystkim ze względu na znaczenie, jakie senat przywiązuje do sprawy równowagi. Z pewnym niepokojem oczekują wystąpienia sen. Caillaux, kilkakrotnego premiera i min. skarbu, który jest prezesem komisji budżetowej senatu i chociaż należy oficjalnie do radykałów,

jednak już kilkakrotnie występował z bardzo ostrą krytyką polityki finansowej rządu.

Żydzi w toruńskiej dyrekcji kolejowej

Toruń (Tel. wł.) Wielkie oburzenie wśród urzędników toruńskiej dyrekcji kolejowej wywołał fakt, że wśród urzędników nowego przydziału są Żydzi: Mojżesz Wildfrajer, Mojżesz Firgang i niejaki Katz.

Żydzi ci są długoletnimi urzędnikami państwowymi, a do wysługi pełnej emerytury brak im tylko po kilka lat. Czy nie byłoby wskazaniem odrazu zrezygnować z ich współpracy?

Wiadomość z Krakowa o zwolnieniu przez nowego prezesa dyrekcji kolei kilku urzędników Żydów okazała się zatem mylną, gdyż częściowo przeniesiono ich do Torunia.

„Sanator” defraudantem

Inowrocław (Tel. wł.) Głośnie echem odbiła się w swoim czasie wiadomość o aresztowaniu kierownika agencji pocztowej w Sędzinie, pow. niezawski, Stanisława Kuźleckiego, któremu zarzucano defraudację około 1,600 zł z pieniędzy, składowych przez gospodarzy na książeczki P. K. O. Aresztowanie Kuźleckiego, który przebywał w areszcie śledczym około pół roku, nastąpiło w niezwyklej okolicznościach, mianowicie w chwili, gdy wychodził z kościoła po ślubie.

Kuźlecki piastował przez dłuższy czas stanowisko komendanta „Strzelca” w Sędzinie, obecnie sąd skazał go na lata więzienia, 200 zł grzywny, zwrot 1,570 zł zdefraudowanych pieniędzy oraz bomby sądowe.

Przyjazd Greisera?

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach politycznych rozszły się pogłoski, że prezydent senatu Greiser ma przybyć niebawem do Warszawy, aby podpisać nowy uzupełniający układ do umowy warszawskiej, zawartej w r. 1933. W ten sposób, zdaniem kół gdańskich, zatarg pomiędzy Polską a Gdańskiem uległby zakończeniu. (w)

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17. 12. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. — drobne sztuki — 48,50 oraz za 4% premj. dol. 46,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy zast. złote w zlocie po 44,50, jak również 4½% złotowe listy zast. po 44,50, natomiast ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 39,—.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 106,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu w zł. w złotych za sztuki.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 48,50 P. za drobne sztuki.

4% poz. premj. dol. serja III 46,50 P.

4½% listy zast. złote w zlocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w zł — 8,9141 zł za 1 dol.) 44,50 +

4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 44,50 +

4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 39,— O.

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 17. 12. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg. STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Zyto (Uspobienie stałe) . . . . . 19,25—19,50

Pszenica (Uspob. spokojne) . . . . . 24,50—24,75

Jęczmień browarowy . . . . . 23,50—25,50

Uspobienie spokojne.

Jęczmień 630—640 g/l. . . . . 20,00—20,25

Jęczmień 667—676 g/l. . . . . 21,00—21,25

Jęczmień 700—715 g/l. . . . . 22,25—23,00

Uspobienie spokojne.

Cwies . . . . . 16,00—16,50

Uspobienie spokojne.

Maka żytnia wyciąg 0-30% wł. w. . . . . 29,00—29,25

żytnia gat. I 0-50% wł. w. . . . . 28,50—28,75

żytnia gat. I 0-65% wł. w. . . . . 26,75—27,25

żytnia gat. II 50-65% wł. w. . . . . 19,50—20,00

żytnia posł. pon. 65% wł. w. . . . . 17,75—18,25

Uspobienie spokojne.

pszenna gat. I wyc. 0-20% wł. w. . . . . 40,25—41,25

pszenna gat. IA 0-45% wł. w. . . . . 39,25—39,75

pszenna gat. IB 0-55% wł. w. . . . . 37,75—38,25

pszenna gat. IC 0-60% wł. w. . . . . 37,25—37,75

pszenna gat. ID 0-65% wł. w. . . . . 36,25—36,75

pszenna gat. IIA 20-55% wł. w. . . . . 35,25—35,75

pszenna gat. IIB 20-65% wł. w. . . . . 34,50—35,00

pszenna gat. IIC 45-65% wł. w. . . . . 31,50—32,50

pszenna gat. IIF 55-65% wł. w. . . . . 27,50—28,50

pszenna gat. IIIA 65-70% wł. w. . . . . 21,00—22,00

pszenna gat. IIIB 70-75% wł. w. . . . . 18,00—19,00

Uspobienie spokojne.

Otreby żytnie stand. . . . . 13,25—13,75

Otreby pszenne gru'e stand. . . . . 13,25—13,75

Otreby pszenne średnie stand. . . . . 12,25—13,00

Otreby jęczmienne . . . . . 13,75—15,00

Rzepak zimowy . . . . . 45,00—48,00

Siemię lniane . . . . . 41,00—44,00

Gorzycza . . . . . 30,00—33,00

Groch Wiktorja . . . . . 20,00—24,00

Groch Folgera . . . . . 22,00—24,00

Mak niebieski . . . . . 60,00—64,00

Koniczyna czerwona surowa . . . . . 90,00—110,00

Koniczyna czerna 95—97% czyst. . . . . 115,00—125,00

Koniczyna biała . . . . . 90,00—135,00

Ziemiaki fabryczne za kilo % 19,14

Makuch lniany w tafłach . . . . . 20,75—21,00

Makuch rzepak. w tafłach . . . . . 16,50—16,75

Makuch słon. w tafłach 42—43% . . . . . 22,00—23,00

Słoma pszenna luzem . . . . . 2,30—2,55

„ pszenna prasowana . . . . . 2,80—3,05

„ żytnia luzem . . . . . 2,40—2,65

„ żytnia prasowana . . . . . 3,15—3,40

„ owsiana luzem . . . . . 2,65—2,90

„ owsiana prasowana . . . . . 3,15—3,40

„ jęczmienna luzem . . . . . 2,30—2,55

„ jęczmienna prasowana . . . . . 2,80—3,05

Siano zwykłe luzem . . . . . 4,50—5,00

„ zwykłe prasowane . . . . . 5,15—5,65

„ nadnoteckie luzem . . . . . 5,40—5,90

„ nadnoteckie prasowane . . . . . 6,40—6,90

Ogólne usposobienie spokojne

Wiadomości

Przed izbą karną w Monachjum odbył się proces 38 mężczyzn i kobiet, pochodzących z Augsburga, oskarżonych o przygotowania do zbrodni zdrady stanu. 25 skazano na kary od 5 lat ciężkiego więzienia do jednego roku zwykłego więzienia, a 7 osadzono w więzieniu na 3 do 6 miesięcy.

*

Parlament faszystowski uchwałił ustawę dotyczącą wystawy światowej, która odbędzie się w latach 1941/42 na terenie, położonym pomiędzy Rzymem a morzem Tyreńskim.

*

Przybyła do Moskwy litewska delegacja handlowa, celem przeprowadzenia rokowań w sprawie zawarcia porozumienia o obrocie na r. 1937.

*

Z Kowna donoszą, że zatarg z Kłajpedą ponownie zaostriżyl się. Nowe władze autonomiczne Kłajpedy wykazują jeszcze większą nieufność niż za poprzedniego dyrektorjatu Schreiberna.

*

Prezydentem szwajcarskiej rady związkowej wybrano dotychczasowego wiceprezydenta i kierownika departamentu politycznego Motte.

Rozrost biurokracji państwowej

Preliminarz budżetowy państwa na r. 1937/38 wykazuje dalszą dążność do rozbudowy aparatu administracyjnego państwa.

Za przykładem rządu opuszczamy w zestawieniach wszystko, co ma wspólność z wojskiem, a więc etaty wojska, Korpusu Ochrony Pogranicza

i pomniejsze, jak np. kompanie wojska, przydzielone do Prezydenta Rzplitej. Opuszczamy również koszt ich utrzymania.

Właściwy stan etatów w administracji państwa charakteryzuje poniższa tabela etatów:

Dział	r. 1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38
Prezydent R. P.	323	344	334	333	338
Sejm i Senat	160	168	169	169	169
kontrola państwa	593	624	624	624	624
prezjdjum Rady Min.	164	204	213	217	217
min. spraw zagranicznych	1.350	1.568	1.718	1.699	1.702
„ spraw wewnętrznych	35.752	36.429	41.486	40.748	41.854
„ skarbu	19.524	24.588	24.985	25.430	25.841
„ sprawiedliwości	18.747	17.651	21.193	20.709	19.657
„ przemysłu i handlu	1.145	1.782	1.951	1.971	2.089
„ komunikacji	1.349	2.576	2.805	5.918	6.040
„ rolnictwa	2.252	2.336	2.469	3.315	3.546
„ oświaty	82.055	82.322	83.530	84.443	90.532
„ opieki społecznej	1.489	1.364	1.389	1.405	1.405
„ poczt i telegrafów	184	182	207	278	280
Razem	165.087	172.138	183.073	187.259	194.304

Źródła: Budżety państwa, zamknięcia rachunkowe i uwagi Najw. Izby Kontroli.

Są to etaty tylko administracji państwa. Podwyżka o blisko 30.000 etatów w ciągu lat 4 jest bardzo poważnym skokiem w wyz. Z poważniejszych podwyżek wymienić należy: etaty nauczycielskie ok. 6000, etaty w Funduszu Drogowym 3000, w policji, w aparacie egzekutorskim ministerstwa skarbu itd. Poważniejszą redukcję etatów w ministerstwie sprawiedliwości tłumaczy fakt nieobsadzania bardzo poważnej liczby etatów urzędniczych w tym resorcie. W r. 1934/35 obsadzonych było w tym resorcie 17.651 etatów, a budżet pozwalał na 20.289; nieobsadzonych było zatem aż 2.638 etatów. Skasowano zatem część etatów nieobsadzonych.

Do etatów w administracji państwa dodać trzeba etaty w przedsiębiorstwach, w monopolach i w funduszach państwowych. Budżety przewidują tutaj etatów: na r. 1936/37 — 189.397, na r. 1937/38 — 188.246. Były lata, iż było ich, zwłaszcza w kolejach i poczcie, więcej.

Koszta utrzymania owej armii urzędniczej, nauczycielskiej, sędziowskiej, policyjnej, są odpowiednio wysokie.

Podajemy tylko jedną pozycję: płace czyste z t. zw. paragrafu pierwszego budżetu etatowych pracowników administracji państwa bez przedsiębiorstw, monopolu i funduszy.

Płace kosztowały:	
w. r. 1933/34	— 553.525.993 zł
1934/35	— 565.485.410 „
1935/36	— 531.569.370 „
1936/37	— 565.692.847 „
1937/38	— 584.311.151 „

Płace w przedsiębiorstwach (kolej, poczta, lasy), w monopolach i funduszach (pracy) wynoszą:

w. r. 1935/36	— 621.688.066 zł
1936/37	— 525.545.115 „
1937/38	— 525.271.255 „

Budżet wojskowy (wraz z K. O. P.) opłaca w r. 1936/37 310.293 osoby, na rok 1937/38 przewiduje płace (i żołd) dla 309.053 osób. W r. 1937/38 armia

cała liczyć będzie 19.278 oficerów, 45.758 podoficerów, 234.932 szeregowców, 6.903 urzędników cywilnych i 3.459 funkcjonariuszy niższych. Płace wojskowych wynoszą rocznie od 260 do 270 milionów złotych.

Razem czyste płace (z paragrafu 1 budżetu i planów finansowo-gospodarczych) w administracji, w przedsiębiorstwach i w wojsku wynoszą rocznie w dwu latach ostatnich około 1.400 milionów złotych.

Z dużą słuszością do tych pozycji doliczyć można płace byłych pracowników państwowych, a obecnie emerytów. Jest ich razem z wdowami i sierotami już blisko 200.000 głów (cywilnych i wojskowych 91.824, kolejowych 83.725, pocztowych 10.583, lasowych 1.732, monopolów soli i tytoniu 7.940 itd.), a wydatek na nich i na Państwowy Fundusz Emerytalny — mimo znanych obniżek — przekracza 300 milionów złotych rocznie.

Są wydatki, których zwiększenie nie wywołuje żadnych zastrzeżeń — potrzeby wojskowe i szkolne znajdują w społeczeństwie całkowite zrozumienie. Inne wydatki napotyka na kry-

tykę lub na najrozmaitsze zastrzeżenia. N. p. w ministerstwie skarbu rozrósł się w ciągu 4 lat ostatnich ponad wszelką miarę aparat egzekutorski. Mimo to jest on ciągle niewystarczający. Ministerstwo prosi o dodatkowy kredyt 2 milionów zł na nowych kontraktowych pracowników dla wyrobienia zaległości, wynoszących 14.774.962 t. zw. „tytułów wykonawczych”. Zdaniem wielu winien tu wadliwy system podatkowy i nienajlepszy system egzekucji podatków. Ministerstwo komunikacji w ciągu dwu lat rozbudowało nowy dział: „ochrona mienia kolejowego”; ma w nim już 3.950 ludzi, koszt ich wynosi w r. 1936 8.420.000 zł, a zwiększenie etatów wyjaśnia ministerstwo „przejściem przez kolej funkcji, spełnianych dotąd przez organa policji państwowej na terenach kolejowych”. W rzeczywistości policja pozostała dalej na terenach kolejowych w innym charakterze. Okazało się przytem, iż mimo stworzenia osobnej straży kolejowej i zwolnienia z tych funkcji policji trzeba powiększyć ogólną ilość policji o ponad 1000 etatów, bo jest jej za mało.

Ministerstwa skarbu i rolnictwa stworzyły dla spraw finansowo-rolnych osobny aparat przy wydziałach powiatowych, zamiast funkcje te powierzyć sądom i t. d.

Przykładów można przytoczyć dużo. A wszystkie one wskazywać będą na fakt, iż uporządkowanie i skoordynowanie funkcji państwa czeka jeszcze na zalatwienie.

STANISŁAW RYMAR.

Kto szuka podarku gwiazdkowego niech spieszy do Kalamajskiego

Pl. 8753-49.118

Berlin — Bagdad

Göring i Schacht kroczą śladami Wilhelma II, którego podróż na Bliski Wschód miała na celu uzyskanie zezwolenia na budowę kolei do Bagdadu. Linje kolejowe aż do Zatoki Perskiej i z Bagdadu aż do Teheranu miały umożliwić imperjalizmowi niemieckiemu opanowanie Bliskiego Wschodu. Linja Berlin — Bagdad oznaczała wnikięcie do Indyi. W pobliżu Mezopotamii, kędy biegnie kolej bagdadzka, znajdują się jedne z najwydatniejszych źródeł naftowych, w Taurze znajduje się miedź i inne metale, Babilon może stać się największym dostawcą zboża i bawełny. Są tu pastwiska dla milionów owiec. Jest tam mnóstwo surowców.

Wojna światowa uniemożliwiła realizację niemieckich planów imperjalistycznych na Bliskim Wschodzie, przynajmniej o ile chodziło o budowę kolei. Wojna wcale jednak nie osłabiła niemieckiego naporu na wschód. Zmieniły się tylko jego formy, które stały się elastyczniejszymi. Po wojnie imperjalizm niemiecki znowu zlikwidował dążenie Banku Niemieckiego w kierunku zmonopolizowania ropy w mosulskiej. Założona natomiast została Irak Petroleum Comp.

Imperjalizm niemiecki począł szukać zatem pomocników. Znalazł ich w Anglii i we Włoszech. W roku 1932 powstała w Iraku nowa spółka dla wydobywania ropy, Mosul Oilfield Ltd, która skupiła koncesje angielskiego admirała Wester Wernitha i lorda Inverforta, którzy zapewnili sobie eksploatację 46.000 mil kwadratowych na zachód od Tygrysu na lat 75. Spółka akcyjna AGIP (Azienda Generale Italiana Petroli), założona przez rząd włoski, otrzymała 25 proc. akcji, a grupa niemiecka F. Krupp, Guthofnungshütte i Otto Wolff 12 proc.; Paul Rickert, o którym dużo się mówiło w związku z manewrami w Abisynji, również uczestniczył w tej transakcji. Jako wielcy akcjonariusze są jeszcze znani: Ferrostaal (84.000 sztuk akcji) i Deutsche Treuhand A. G. (136.000 szt. akcji).

W Anglii wyszła niedawno książ-

ka Christona Sixa p. t. „Niemiecki Lawrence”, poświęcona agentowi niemieckiemu w południowej Persji, Wassmussowi. Wassmuss był dawniej konsulem w Persji. Skromny ten „właściciel ziemski”, jak nazywa go „Persiens Wirtschaft” (1926) sprawił sojusznikom w wojnie światowej dużo kłopotów. Jest jednak żywym dowodem tego, jak gospodarza i polityczna czynność agentów imperjalistycznych może być wzajemnie dopelniana i udoskonalana.

Niemcy powojenne starają się wniknąć do Persji. Spółka Deutsch-Persische A. G., założona w roku 1919, usilnie stara się znaleźć środki do dalszego gospodarczego opanowania kraju. Powstają spółki, jak Deutsche Teppich A. G. w Tebrysie. Specjalną wagę poświęca kapitał niemiecki przemysłowi perskiemu i kolei perskiej. Fabryka włókiennicza w Meszhed i fabryka zapalek w Tebrysie znajdują się w rękach niemieckich. Fabryka włókiennicza w Aliabad wybudowana została przez firmy niemieckie, które zastrzegły sobie znaczne udziały. Od roku 1926 w Persji działają lotnicze linje Junkersa. Dnia 30 października 1933 Niemcy zawarły z Persją umowę handlową. Wizyta niemieckiej misji lotniczej w Teheranie jest właśnie ogniwem w łańcuchu, jaki kuje polityka niemiecka dla rozszerzenia i utrwalenia swych wpływów na Bliskim Wschodzie.

Niemcy nie zapominają też o Afganistanie. Deutsch-Afghanische A. G. działa szeroko. Istnieją w kraju znane złoża miedzi. Czasopismo „Stattist” pisało dnia 6 czerwca br.: „Niemieckie usiłowania wywozowe skierowane są w coraz to większe mierze w stronę tych państw, które dostarczają surowców”. Również w sprawozdaniu „Banku Otomańskiego”, kontrolowanego przez kapitał francusko-angielski, zaznacza się, że Niemcy w wielkiej mierze wyzyskują umowę clearingową z Turcją i państwami bałkańskimi i „mieszają karty całego handlu zagranicznego”.

Handel Turcji z Anglią właśnie w

Z wojny w Chinach

Małżonka marsz. Czang - Kai - Szeka oraz doradca i przyjaciel marszałka Anglik Robert Donald.

UWAGI

Ledwie tylko zegary na „Bank of England” wybiły południe, fala zgłębliwego ruchu nieco opada i tempo pracy wolniej.

Kogo stać, by wyrwać się na kilka chwil z kołowrotu zajęć, ten pośpiesznie chwytając za kapelusz — i w mig zapelniają się okoliczne stolowne, bufety, bary. „City” zmienia wygląd: między dwunastą i pierwszą wyciska swe piętno na mieście — pora posilków.

Szczególnym zaś powodzeniem cieszy się o tej godzinie t. zw. Milk-Bar. Najnowsza osobliwość Londynu, która podbiła serca ludności.

„Bar”, o tyle osobliwy, że niema w nim ani kropli alkoholu, lecz zamiast tego obfity program napojów — mlecznych. Za busetem uwija się rój z holenderska ubranych apetycznych dziewcząt, przed niemi baterja dziwacznych aparatów do przyrządzania napojów — i za naciśnięciem guzika płynie z rurek nektar, będący „cocktailem” z mleka i soku rozmaitych owoców. Kilkadziesiąt różnych mieszanek do wyboru, według smaku. Poza tem kilkanaście mlecznych zap. I oto cały repertuar Milk-Baru. Zzewnątrz wielki napis: „Niech żyją witaminy”.

Nie dalej jak rok temu otwarty został pierwszy tego rodzaju „bar” w ruchliwej dzielnicy kolo Fleet Street. — dziś jest ich w Anglii przeszło 300. Wszystkie dobrze prosperują i nadal otwiera się nowe.

Podnoszą konsumpcję mleka w kraju, dają pracę, zatrudniają kapitał. Są przedsiębiorstwa w tej branży, których kapitał zakładowy dosięga prawie miliona złotych.

A wszystko to udało się tylko dzięki pomysłowości. Wyzyskano „ducha czasu”, który w erze sportu i wychowania fizycznego odwraca się od alkoholu. Trzeba wszakże było urozmaicić smak mleka, a uczyniono to owocowymi przydatkami. Tajemnicza aparatura baru robi na gościach również wrażenie, nie mówiąc zgola o nazwie „bar”, która niewątpliwie nieci uchodzących. Wreszcie ceny są przystępne i wzorowa czystość.

I pomyśleć, że podstawą — zwykłe mleko. Tylko że mleko odpowiednio podane!

roku 1935 znacznie się skurczył, gdy Niemcy odebrały 40 proc. wywozu tureckiego. Imperjalizm niemiecki kieruje się myślą: zbudować wielką drogę ekspansji gospodarczej: Berlin — Bagdad.

Antyreligijne wystąpienia „Kurjera Porannego”

Konserwatywny „Czas” zwraca uwagę na artykuł p. Marji Jehanne-Wielopolskiej, zamieszczony w warszawskim „sanacyjnym” „Kurjerze Porannym”, a stanowiący perfidny atak na Kościół i religię.

„Nie będziemy tu kwalifikować tych wywodów — oświadcza organ konserwatywny — W „Czasie” niema bowiem zwyczaju używania zbyt silnych wyrazów, które się prostru ciska pod pióro. Natomiast pragniemy położyć nacisk na co innego. Bezcenne fałszy i bluźnierstwa p. Wielopolskiej ukazały się w organie, który w szerokiej opinii uchodzi za organ prorządowy, a nawet, jeśli chodzi o niektóre resorty — za organ półoficjalny. W organie tym ukazują się enuncjacje ministrów, na jego łamach umieszczają swe artykuły wysocy i odpowiedzialni urzędnicy państwowi.”

„Czas” sugeruje w dalszym ciągu, że stanowisko kierowniczych czynników „sanacyjnych” jest inne, niż „Kurjera Porannego”. Ale jak w takim razie wyjaśnić występy tego pisma?

W pogoni za królem

Ulice, wiodące na zamek Enzesfeld w Austrii, gdzie — jak wiadomo — zamieszkał książę Windsor. b. król Edward VIII, są ściśle kontrolowane przez policję.

Notatnik prawnika

Cyfry, które wiele mówią

Mamy przed sobą sprawozdanie za czas od 1 października 1935 do 30 września 1936 Rady Adwokackiej w Poznaniu. Wprawdzie wielu uważa wszelkie sprawozdania za lekturę nudną, jednakże bliższe przypatrzenie się najbardziej suchemu sprawozdaniu pozwala często znaleźć w niem wiele interesujących szczegółów.

Warto szczególnie zwrócić uwagę na pewne cyfry. Izba Adwokacka poznańska, obejmująca ziemie zachodnie wraz z Pomorzem i okresem kaliskowrocławskim, liczyła ogółem adwokatów: w roku 1934/35 — 588, w roku 1935/36 — 598.

W absolutnej cyfrze przybyło 22 adwokatów, ubyło jednakże 12, tak, że ostatecznie stan adwokatów powiększył się tylko o 10 osób.

Miasto Poznań liczy 153 adwokatów, na drugim miejscu jest Bydgoszcz z liczbą 53 adwokatów, na trzecim Gdynia — 34 adwokatów, na czwartym Kalisz — 31, na piątym Toruń — 30, na szóstym Grudziądz — 24, na siódmym Włocławek — 21.

Większą liczbę adwokatów skupiają nadto Gniezno, Inowrocław, Ostrów i Leszno. Inne miasta liczą średnio 2 do 4 adwokatów.

Liczba aplikantów adwokackich w r. 1934/35 wynosiła 140, a w r. 1935/36 180.

A teraz z kolei pare słów o cyfrach, które mówią wiele. Mamy tu na myśli liczbę udzielonych przez adwokatów Izby poznańskiej pomocy prawnych dla ubogiej ludności.

Statystyka udzielonej pomocy na mocy prawa ubogich przedstawia się następująco:

w roku 1934/35 — udzielono pomocy w 12.123 sprawach;

w roku 1935/36 w 12.569 sprawach.

Zatem w obecnym okresie sprawozdawczym widoczny jest pewien wzrost spraw ubogich.

Wspomniane cyfry świadczą z jednej strony o tem, że pauperyzacja ludności bynajmniej nie uległa zahamowaniu.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO STARE - MIASTO

Zebranie w piątek, 18 b. m. o godz. 20 w sali Domu Katolickiego na Śródcie.

KOŁO ŻEGRZE—CHARTOWO

Zebranie w niedzielę, 20 bm. w lokalu p. Kaniewskiego w Żegrzu.

ZAPISY NA CZŁONKÓW

przyjmują w niedzielę, dnia 20 bm. od godz. 9 rano do godz. 19 sekretariatu wszystkich Kół na m. Poznań w następujących lokalach: :

Dębica — w restauracji „Pod Akacją” p. Figla, ul. Świerczewska 2.

Główna — w lokalu przy ul. Gnieźnieńskiej 20, m. 1

Górczyn — w lokalu przy ul. Kosynierskiej 12.

Jeżyce — w lokalu przy ul. Piotra Wawrzyniaka 37, m. 23.

Św. Łazarz — w lokalu przy ul. Matejki 40/41, m. 16.

Św. Michał — w lokalu p. Chyżego przy ul. Matejki 2.

Osiędzie — w lokalu przy ul. Witkowskiej 21.

Rataje — w lokalu p. Czypickiego przy ul. Wioślarskiej 53.

Stare - Miasto — w lokalu przy ul. Chwaliszewo 3/4, m. 4.

Staroleka — w restauracji „Polonia” przy ul. Św. Antoniego.

Śródmieście — w lokalu p. Heyduckiego, Masztalarska 8, I ptr.

Wilda — w lokalu przy ul. Górna Wilda 73, m. 5.

Winiary — w lokalu przy ul. Św. Stanisława 26.

„Praca Polska“

ODDZIAŁ TRAMWAJARZY

w nadchodzącą sobotę, dnia 19 b. m. o godz. 5-tej po południu w sali zebrań przy Św. Marcynie 65 — gwiazdka dla dzieci swych członków.

ODDZIAŁ METALOWCÓW

Zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 17 bm. o godz. 18-tej w sali Św. Marcin 65

waniu, jakby to należało sądzić z pewnych symptomów rzekomej poprawy gospodarczej, z drugiej zaś strony dają pełen wyraz prawdzie, że adwokatura daje z siebie bardzo wiele, jeśli chodzi o udostępnienie szerokim ubogim masom dochodzenia sprawiedliwości. Gdybyśmy spróbowali tę pomoc prawną dla ubogiej ludności przeliczyć na „walutę”, to przvimuiac przeciętne honorarium tylko na 30 zł od

sprawy, otrzymamy blisko 400 tysięcy złotych.

Warto jeszcze nadmienić, że największą ilość wniosków o pomoc prawną na prawie ubogich udzielił: dziekan Rady w Poznaniu — 4.373, delegat Rady w Bydgoszczy — 1.903, delegat w Ostrowie — 1.577, delegat w Grudziądzu — 1.274.

Przeważają zatem okrzyki o większym skupieniu ludności i to robotniczej.

Podaliśmy tu fragmenty sprawozdania Rady Adwokackiej, mające znaczenie nie tylko wewnątrz-zawodowe, ale także ogólnospołeczne. (j. z.)

na święta **KONIAKI**
WINKELHAUSENA

nr 21 706

Przed wielką ofensywą gen. Franco?

SILNE MROZY

Paryż. (ATE) Z Burgos donoszą, że w najbliższym czasie należy liczyć się z podjęciem szeroko zakrojonego ataku wojsk powstańczych na Madryt. Na odcinek stołeczny przybyszą codziennie liczne posiłki oraz zapasy materiału bojowego.

Ostre mrozy dają się nieprzywykłym do nich Hiszpanom dotkliwie we znaki. W górach Guadarrama zanotowano liczne wypadki zamrznięcia na śmierć. M. in. powstańcy w zdobytej linii okopów znaleźli 100 milicjantów, którzy padli ofiarą mrozu.

PORAZKA WOJSK CZERWONYCH

Talavera. (PAT) Havas donosi: W dniu wczorajszym przeszły wojska rządowe do kontrataku na zdobyte w ostatnich dniach przez powstańców pozycje na odcinku Casa del Campo. W akcji, popartej przez czołgi, wzięło udział 5.000 milicjantów oraz brygada międzynarodowa.

Po dwugodzinnej krwawej walce, toczącej się wśród gęstej mgły, wojska rządowe zmuszone zostały do cofnięcia się z olbrzymimi stratami, do pozycji wyjściowych.

Akcja była najgwałtowniejszą z przeprowadzonych dotychczas pod Madrytem, zakończyła się atakiem 60 samolotów powstańczych na okopy rządowe pod Boadilla.

KOMUNIKAT POWSTAŃCÓW

Salamanca. (PAT) Komunikat urzędowy głównej kwatery powstańczej głosi:

Argumenty p. Minberga w świetle prawdy

W przemówieniu swem w Sejmie w dniu 2 grudnia r. b. poseł żydowski Minberg powiedział m. in. (cytujemy za „Naszym Przeglądem“):

„W „Robotniku Piotrkowskim” czytamy, że w szkole im. „Jadwigi” ksiądz na lekcji religii oświadczył, że w Polsce z Żydami należy zrobić to samo, co zrobił Faraon w Egipcie: starszych brać do ciężkich robót, a dzieci wymordować”.

Ile jest prawdy w tem powiedzeniu posła Minberga, wykazuje poniższe oświadczenie kierownictwa szkoły im. Królowej Jadwigi w Piotrkowie, umieszczone w prasie piotrkowskiej i złożone w miejscowym inspektoracie szkolnym:

„Nie można milczeć, gdy się dzieje krzywda. W dniu 12 listopada rb. w szkole im. Królowej Jadwigi w Piotrkowie jedna z pp. nauczycielek powiadomiła mnie, że uczennica kl. V rozdała koleżankom ulotki treści antyreligijnej. Prosiłem więc p. wychowawczynię tej klasy o skonfiskowanie ulotek, a ks. prefekta o omówienie z dziećmi tej sprawy na najbliższej lekcji religii, co też zostało wykonane. Insynuowanie zaś ks. prefektowi agitacji wśród dzieci do zabijania Żydów jest kłamstwem. Ks. prefekt mówił o Żydach, ale w zakresie programu szkolnego, zatwierdzonego przez władze szkolne.

„Oświadczenie powyższe dają nie dlatego, aby polemizować z „Robotnikiem Piotrkowskim”, ale dlatego, aby wyjaśnić rodzicom, że droga do wszelkiej akcji na terenie szkoły prowadzi przez inspektorat szkolny i kancelarię

Na froncie Madrytu prowadziliśmy dalej operacje, podjęte na odcinku Boadilla i zajęliśmy pozycje zaciekle bronione przez 8 kompanii brygady międzynarodowej. Nieprzyjacieli pozostawił na placu boju 82 zabitych, dwie armaty 75-milimetrowe i trzy samochody pancerne.

Po walce stoczonej w pobliżu Baena w Andaluzji, nieprzyjacieli pozostawił armatę, wiele karabinów i amunicji oraz 40 zabitych i rannych.

ZAWIESZENIE BRONI NA ŚWIĘTA?

Paryż. (ATE) Ze źródeł powstańczych donoszą, że przedstawiciele autonomicznego ruchu baskijskiego w Bilbao zwrócili się do głównej kwatery w Salamance w sprawie zawieszenia działań wojennych w okresie świątecznym.

Dowództwo wojsk powstańczych nie zajęło dotychczas w tej sprawie stanowiska. Pewne pogłoski mówią, że propozycja ta wysunięta została na życzenie Watykanu. W czasie zawieszenia broni prowadzone byłyby rokowania w sprawie obustronnej wymiany zakładników.

COMPANYS NIE MOŻE SKLECIĆ RZĄDU

Barcelona. (PAT) Companys prowadził dalej naradę w celu utworzenia nowego rządu. Według krążących pogłosek w skład nowego rządu wejdzie 4 przedstawiciele narodowej konfederacji pracy, 3 unji generalnej robotników, 3 członków lewicy republikańskiej i 1 związek rolników.

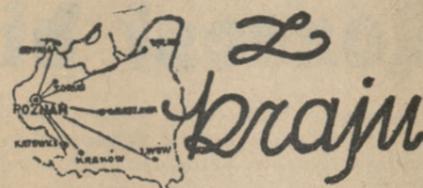
kierownika, w żadnym jednak wypadku szkoła nie może być miejscem werbowania członków do jakiegokolwiek sektu religijnego, gnieźdzących się w naszym mieście, ani dzieci szkolne również nie mogą być pośrednikami w tej akcji, jak to było w dniu 12 listopada rb., dziewczynka bowiem zeznała, że ulotki otrzymała w domu z poleceniem obdzielenia nimi koleżanek. Kierownictwo Szkoły”. (KAP)

SPORT
Żyd w poznańskim Klubie Narciarskim

Pisaliśmy, że w ogólnym dążeniu do oczyszczenia naszego życia z wpływów żydowskich, poznańscy pływacy, kajakowcy, lekko - atleci i gracze w tenisa stołowego przyjęli na swych zebraniach wnioski domagające się usunięcia Żydów ze związków państwowych, co spotkało się z uznaniem w społeczeństwie całej Wielkopolski. Zupełnie inne stanowisko zajął niestety zarząd Poznańskiego Klubu Narciarskiego, który przed kilku dniami przyjął do swych szeregów Żyda, wprowadzonego przez pewnego adwokata poznańskiego oraz urzędnika pewnej firmy z ulicy Pierackiego. Spodziewamy się, że ci panowie naprawią zło wyrządzone poznańskiemu sportowi, bowiem w przeciwnym razie nazwiska tych szabesgojów podamy do wiadomości publicznej. Precz z Żydami z polskiego sportu!

G kierownika sekcji piłkarskiej

W wyniku uchwały walnego zgromadzenia PZPN z 1936 r., zarząd związku rozpisuje konkurs na pracę: „Zadania, obo-

WYWROTOWA DZIAŁALNOŚĆ LIGI OBRONY PRAW CZŁOWIEKA I OBYWATELA

Polska Agencja Telegraficzna donosi z Lublina:

Obserwując od dłuższego czasu działalność stowarzyszenia Ligi obrony praw człowieka i obywatela na terenie Lublina, władze doszły do przekonania, że organizacja ta stała się ostatnio terenem działalności wywrotowej. Zarządzona rewizja w lokalu Ligi całkowicie potwierdziła obserwacje władz. W czasie rewizji znaleziono niezbitę dowody utrzymywania przez tę organizację kontaktu z czynnikami wywrotowymi.

W związku z tem starosta grodzki zawiesił działalność Ligi na terenie miasta Lublina, a zebrane dowody i akta przekazał władzom prokuratorskim.

WYPADEK TRADU W STOLICY

W szpitalu św. Łazarza w Warszawie stwierdzono u niejakiej Fajgi Szwigus, która przed kilkoma tygodniami przybyła z Argentyny, że podejrzana wysepka na rękach to trad. Chorą umieszczono ściśle izolowaną w szpitalu żydowskim na Czystem.

ZATARG W ŁODZI

W Łodzi powstał zatarg pomiędzy zarządem miejskim a koncesjonowaną rzeźnią miejską. Wyniknął on na tle niemożności wprowadzenia wzmoczonego uboju i niedopuszczenia do uruchomienia nowej rzeźni przez miasto, a to zgodnie z koncesją Towarzystwa Rzeźni Miejskiej. Wobec takiego stanu rzeczy zarząd miejski wymógł koncesję i spłacił w drodze rejentalnej na rachunek koncesjonariuszy złotych 1.148.000, uruchamiając jednocześnie własną rzeźnię. Koncesjonariusze zapowiedzieli skargę.

WYROK W PROCESIE „SCHWARZE HAND“

W Chorzowie odbył się proces przeciwko 17 członkom wywrotowej organizacji niemieckiej „Schwarze Hand”, oskarżonym o przygotowywanie gruntu pod akcję wywrotową. W tym celu werbowali oni chętnych z pośród mniejszości niemieckiej. Jak się okazało, wielu oskarżonych było członkami organizacji N. S. D. A. B. Rzeczą charakterystyczną, że na rozprawie oskarżeni zasłaniali się nieświadomością celu organizacji i deklarowali narodowość polską. W wyniku rozprawy sąd skazał głównych oskarżonych Turczyka i Badurę po 2 lata więzienia, a resztę na kary kilkumiesięczne.

Z OKAZJI JUBILEUSZU J. E. KS. METROP. SAPIEHY

Kler archidiecezji krakowskiej złożył JE. księdzu metropolicie dr. Adamowi Stefanowi Sapięcie hold i życzenia z okazji 25-lecia sakry biskupiej, otrzymanej 17 grudnia 1911 r. z rąk s. p. papieża Piusa X. w Rzymie.

Imieniem zebranych przemówił ks. biskup Rospond, podnosząc zasługi Dostojnego Jubilata w potrojonej dziedzinie arcybiskupstwa, pogłębiania życia religijnego w archidiecezji, akcji charytatywnej i pracy kulturalno - oświatowej, oraz składając serdeczne życzenia. Ksiądz metropolita podziękował za wyrażony mu hold i życzenia szczerze i gorąco, znamienując przywiązanie i wdzięczność.

Znając największe umiłowanie swego arcybiskupa, dziedziny miłosierdzia, kler diecezjalny złożył na ręce Dostojnego Jubilata poważniejszą kwotę pieniężną, przeznaczając ją na cele charytatywne. (KAP)

wiązki, przymioty i kwalifikacje kierownika sekcji piłkarskiej”, ustanawiając 3 nagrody: 1 — 250 zł, 2 — 150 zł, 3 — 100 zł.

Termin nadsyłania prac do PZPN 1. 2. 1937 r. Minimalne ujęcie pracy 150 wierszy, maksymalne ujęcie 300 wierszy pisma masywnego.

Narciarstwo

Trener norweski dla P. Z. N. Norweski zw. narciarski w odpowiedzi na list P. Z. N., zaproponował na trenera polskich narciarzy — Christiana Lingsola, który mógłby przybyć do Polski dopiero w połowie stycznia, co komplikuje decyzję P. Z. N. Decyzja ta zapadnie w tych dniach.

Pięściarstwo

Walne zebranie poznańskiego Sokola, wybrało nowe władze w następującym składzie pp.: przewodniczący — adw. Stefan Wisner, kierownik — Witold Kuźaj, zast. kierownika — Władysław Masłowski, sekretarz — Stefan Dankowski, kronikarz — Michał Maciejewski, radni — Marjan Jęczkowski i Bogusław Kalczyński.

Pływanie

Trener PZP Marjan Richter, znany zawodnik Unii, wyjechał ostatnio na motorowcu „Piłsudski” do Ameryki, gdzie statek kursować będzie między Północną a Południową Ameryką aż do maja.

Obowiązkowy arbitraż w zatargach robotniczych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, 17 grudnia
W pamiętną noc czerwcową 1936 r. zostały zawarte t. zw. „układy Matignon”, stanowiące całe nowe prawodawstwo dla pracodawców i pracowników. Przypomnijmy, iż jego zasadnicze punkty dotyczyły ustanowienia 40-godzinnego tygodnia pracy, kontraktów zbiorowych, powołania delegacji robotniczych, płatnych wakacji i t. p.

Wprowadzenie w życie tych układów było poprzedzone długimi i żmudnymi pertraktacjami pomiędzy związkami pracodawców, a Gen. Konf. Pracy. Wskutek podniesienia się kosztów utrzymania organizacja robotnicza dążyła do uzyskania dalszych jeszcze koncesyj. Tymczasem, jak wiadomo, mnożyły się okupacje fabryk, wybuchały strajki, nie mające nic wspólnego z roszczeniami zawodowcami. W tych warunkach Gen. Konf. Pracodawców oświadczyła kategorycznie, iż „żadne nowe prawo ani układ nie mogą być skuteczne, póki dawne zobowiązania (układy Matignon) nie zostaną uszanowane; inaczej mówiąc, jak długo będą w dalszym ciągu trwały okupacje i strajki polityczne”.

Było to jasne wezwanie pod adresem rządu, by wreszcie interwenjował energicznie. Pozostało ono jednak bez odpowiedzi. Natomiast odpowiedzialne czynniki „frontu ludowego” zwały na pracodawców odpowiedzialność za szerzące się konflikty i rozpuściły nawet pogłoskę, iż układy Matignon zostały przez nich wypowiedziane.

Skutki tej akcji łatwo sobie wystawić, temwięcej, że w ślad za nią rozszła się wieść o strajku generalnym, rzeczywiście zresztą projektowanym. Wówczas to sfery rządowe, zamiast dać ową gwarancję światu przemysłowemu, wystąpiły z projektem najpierw „demokratycznej organizacji prawa strajku”, a potem z arbitrażem obowiązkowym. To ostatnie prawo zostało właśnie uchwalone przez izbę większością 438 głosów przeciw 130.

Jakie są jego zasadnicze punkty? — Ustanawia ono poniekąd 5 instancji na wypadek konfliktu pomiędzy przemysłowcami a pracownikami. I tak: 1) apeluje się do komisji pojednawczej departamentalnej, mającej dany spór załagodzić w przeciągu 6 dni; 2) o ile nie zostanie on załatwiony, apeluje się do mieszanej komisji, wyznaczonej przez zawodową federację, a mającą również rozstrzygnąć konflikt po 6 dniach; 3) jeżeli się to nie uda, to ucieka się do komisji narodowej, złożonej z tej samej liczby przedstawicieli Gen. Konf. Pracodawców i Pracy; przewodniczy jej odnośnie minister; 4) w razie trwania konfliktu, każda strona wybiera swego arbitra; 5) wreszcie, w ostateczności superarbitra; jeżeli jednak nie mogą się zgodzić co do jego wyboru, superarbitra wyznacza wówczas sam prezes ministrów.

Tak zwany arbitraż obowiązkowy istnieje już w Anglii, Nowej Zelandji, Szwajcarii, Szwecji, ale wszędzie ma on charakter wyłącznie zawodowy, a nie polityczny. Ale to jeszcze nie wszystko. Nowe prawodawstwo stanęło się we Francji skomplikowaną maszyną, a może i niebezpiecznym nawet instrumentem politycznej natury. Orzeczenie bowiem arbitra, wyznaczonego przez premiera, będzie obowiązujące, ale — pozbawione wszelkich sankcyj!

Już ten sam fakt o znaczeniu zasadniczym dowodzi, w jakim pośpiechu zostało uchwalone owe prawo. Prawda, że od nastania rządów „frontu ludowego” izba przemieniła się w istny aparat do głosowania. Kompetentne czynniki wyrażają też obawę, by nowe prawo, zamiast unormowania stosunków pomiędzy kapitałem a pracą, nie stało się przeciwnie pretekstem do wywoływania coraz to liczniejszych zatargów, utrudniających, jeżeli nie paraliżujących rozwój gospodarczy kraju. Można bowiem przypuszczać, że dana decyzja arbitra, nie opierająca się na żadnej sankcji, zostanie uszanowana

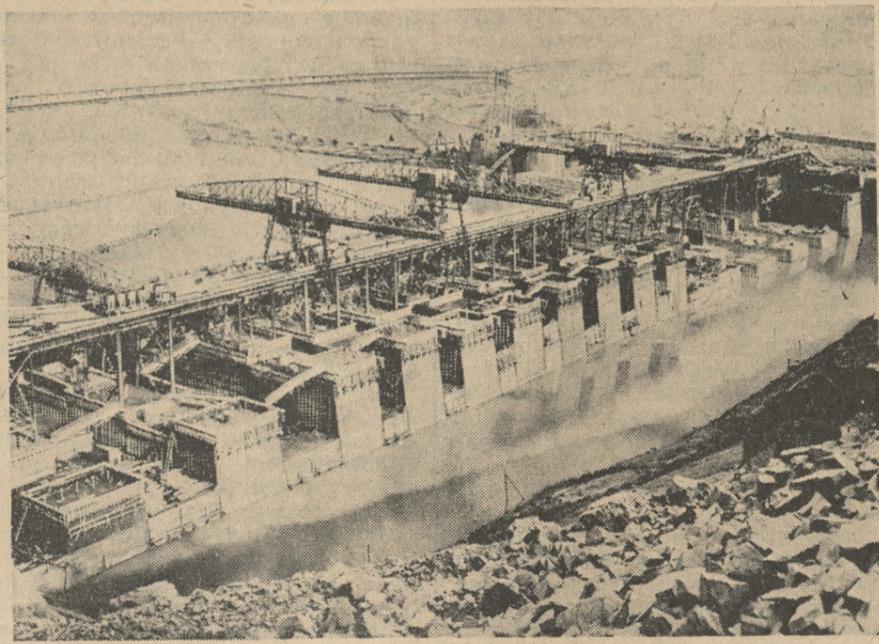
przez pracowników tylko w tych wypadkach, gdy wypadnie na ich korzyść. Jest to poniekąd zrozumiałe, a będzie oczywiście odpowiednio wyzyskane przez prowodyrów politycznych.

Czy i jak nowe prawo będzie przestrzegane, o tem w kołach umiarkowanych panuje jednolita opinia. Rząd p. Bluma okazał się bowiem niezdołnym do uszanowania praw istniejących, niezdołnym do wykonania zobowiązań przez siebie powziętych, m. in. również w sprawie zapobiegania okupacji fabryk, podpadającej przecież pod literę prawa kodeksu karnego. A przecież nie kto inny, jak premier Blum i jego minister spraw wewnętrznych

uznali te okupacje za... nielegalne.

Nowe prawodawstwo o arbitrażu przyczyni się tylko do wzmocnienia roli i znaczenia Gen. Konf. Pracy, w której coraz bardziej rej wodzą komuniści. Ona to będzie interwenjowała w całej procedurze pojednania na wypadek konfliktów. Dlatego ów arbitraż obowiązkowy, pozbawiony sankcyj, jest największą zdobyczą tej rewolucyjnej instytucji i stanowi nowy etap uznania potęgi syndykatów. Nie znaczy to natomiast, niestety, by arbitraż miał zapobiec zatargom zawodowym. Należy się obawiać, że wywrze on skutek wręcz odwrotny.

I. B.

W miejscowości Spokane, w Ameryce północnej, buduje się obecnie wielką tamę dla ujęcia w karby rzeki Columbia. Tama ta rozmiarami swymi przewyższy wykończoną niedawno gigantyczną tamę w Boulder - City.

To nie są narodowcy

Pod tym tytułem narodowe „Słowo Pomorskie” zamieszcza następujące uwagi:

Naszym artykułem, zamieszczonym na tem miejscu ub. niedzieli „Narodowcy z konjunktury” zajęły się dwa na przeciwnych biegunach ulokowane pisma: oenerowskie „ABC” i „Sanacyjny” „Dzień Pomorza”. Oczywiście pierwsze dyskutuje spokojnie i argumentuje poważnie, drugie zaś pozostając wiernie swym przyzwyczajeniom odpowiada napastliwie, jak to czyni zawsze, gdy przyjdzie mu pisać o polskim obozie narodowym.

Sprawa warta jest dyskusji. Chodzi mianowicie o to, czy politycy, którzy świadomie siedzieli w „sanacji”, reżim pomajowy z całych swych sił popierali, co im się materialnie nieźle kalkulowało, obóz narodowy, najzacieklej zwalczały, czy tacy ludzie, którzy, spstrzegłszy załamanie się „sanacji” przy równoczesnym żywiołowym rozwoju obozu narodowego, mają prawo deklarować się jako narodowcy, zaś zorganizowany obóz narodowy ma obowiązek uznać ich za reprezentantów swej idei i swego programu?

Oenerowskie „ABC” powiada: tak! „Zamykanie drogi — pisze — przed Polakami, którzy dotychczas mieli inne przekonania, jest pchaniem Polski na drogę wojny domowej...” Zdaniem tego pisma najbliższą przyszłość Polski nie będzie tak łatwa, iżby obóz narodowy mógł sobie pozwolić na odpychanie od siebie tych, którzy dopiero teraz stają się narodowcami.

„Sanacyjny” „Dzień Pomorza” jest bardziej bezceremonjalny. On, który do „wyborów” wrześnieowych nie mógł przelknąć słowa „narod”, „narodowiec”, dokonuje odkrycia wręcz rewelacyjnego: oto narodowcy ze Stronnictwa Narodowego nie są, jego zdaniem, żadnymi narodowcami, są raczej szkodnikami narówni z masonami; prawdziwymi narodowcami w niepodległej Polsce są ci, którzy „uważali i uważają za swój narodowy obowiązek współpracę z rządem”.

Darują nam „sanatorzy”, że z takim ich argumentem dyskutować nie będziemy. Wiemy, co to jest „współpraca”, i wie też cała Polska, jakimi rezultatami skończyła się taka dziesięcioletnia „współpraca”. Nie byłoby po-

trzeba dziś tylu alarmów i apelów do konsolidacji i do podciągania Polski wzwyż, gdyby od roku 1926 „współpraca” nie była uważana przez zaślepionych „sanatorów” za pierwszą cnotę narodową obywatela.

Dlaczego zresztą odtąd taki „współpracujący” obywatel ma się nazywać narodowcem, gdy dotychczas chlubił się mianem państwowca? Dlaczego wogóle ta zmiana, jeśli era pomajowa była taka, zdaniem „sanatorów”, pomyslna i szczęśliwa dla Polski?

Pozostawmy więc „sanatorów” przy ich mniemaniu. Niechaj nadal głoszą, że tylko oni byli w wojsku, tylko oni walczyli na frontach i tylko oni pracują z myślą o Polsce. Rzeczywistość bowiem jest taka, że oni każą sobie dobrze płacić za swe rzeczywiste czy urojone zasługi, podczas gdy żaden prawdziwy narodowiec nie obnosi na targowisku zapłaty swych czynów z czasów niewoli czy z okresu wojen o niepodległość, ani też nie myśli, by mu z tytułu dobrze ongiś spełnionego obowiązku należało się od wolnego państwa jakieś odszkodowanie.

I otóż dochodzimy do sedna rzeczy. Na uwagę „ABC”, że nie należy odpychać Polaków, którzy mieli dotychczas inne przekonania, — wysarczy jako odpowiedź całe rozumowanie organu „sanatorów” toruńskich, dla których cała potężna idea i wielki program polityki narodowej zamyka się w posłusznym słowie „współpraca”. Gotowi się nazwać nawet narodowcami, byle wszystko pozostało po dawnemu.

Nie, to nie są narodowcy. Obóz narodowy musi się od nich odciąć jak najkategoryczniej.

Obóz Wszchpolski w Śmiglu

W dniu 13 grudnia odbyło się zebranie konstytucyjne Obozu Wszchpolskiego w Śmiglu (Wielkopolska). Na zebranie to przybył delegat zarządu głównego z Katowic p. Ingot.

Po przeprowadzeniu zebrania i omówieniu szeregu spraw org. postanowiono założyć oddział O. W. Kierownictwo powierzono aplikantowi Gronowskiemu w Śmiglu, do którego należy się zwracać we wszystkich sprawach dotyczących obozu narodowego na powiat kościański.

KREM Uroda

Pulsa Krem Uroda.
udelikatnia i rozjaśnia cerę, czyniąc ją alabastrowo białą, ochrania przed ujemnymi wpływami ostrego wiatru i chłodu

FR. PULS

Tg 2037

Istotna siła

Jest rzeczą ważną zdawać sobie sprawę, jakie istotne siły społeczno-polityczne czynne są w Polsce, a nie ulegać sugestji przelotnych grup czy wystąpień. Pod tym względem ciekawe stwierdzenie daje przywódca socjalistyczny p. Niedziałkowski w „Robotniku”.

Wspomniałszy o prasie t. zw. narodowo-radykalnej, podkreśla on, że „są to takie swawolne i niezdiscyplinowane oddziały „wolontariuszy”, hałasujących obok armii regularnej, którą stanowi siła masowa i realna ruchu narodowego — Stronnictwo Narodowe”.

I dalej stwierdza p. Niedziałkowski:

„Kto ni stąd, ni zowąd zaczyna ludziom wmawiać, że fronda „ABC” akurat rozbije Stronnictwo Narodowe, że grupa „narodowo-radykalna” akademików warszawskich — to jakiś samodzielny, odrębny kierunek, zdolny do samostajnej roli w polskim życiu, — ten poprostu odbiera tym ludziom trzeźwy pogląd na rzeczy.

„Bo realnie — my, przeciwnicy ruchu „narodowego”, tego, co określamy, jako „fasyzm endecki”, — mamy do czynienia w masach prawie wyłącznie tylko ze Stronnictwem Narodowym. To jest stronnictwo. Poza nim zaś, jak na pustyni: olbrzymia chmura piasku i zgiełk niesamowity; myślałbyś, że pędzi korpus kawalerji, a tymczasem, gdy piasek opadnie, ujrzyć dziesięć wielbłądów i ośmiu wreszczących Beduinów”.

Uwagi te warto zanotować, zwłaszcza, że pochodzą od zaciętego przeciwnika Stronnictwa Narodowego.

Przy leczeniu chorób tropikalnych a zwłaszcza czerwonki i schorzeniach żołądka, które występują po febrze, naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** działając szybko, niezawodnie i przyjemnie jest doskonałym środkiem pomocniczym. Zalecana przez lekarzy.
Tg 2072

Zła znajomość historii

P. Artur Śliwiński, który był co prawda tylko przez tydzień premierem, ale który historją zajmuje się od lat wielu, wyraził się w Sejmie, że niebezpieczeństwo komunistyczne jest równie groźne jak niebezpieczeństwo nacjonalizmu. Nacjonalizm polski uważa p. Śliwiński za ruch nalotowy.

„Tutaj — stwierdza słusznie „Więzcór Warsz.” — historyk zupełnie minął się z rzeczywistością. Ruch narodowy polski jest jednym z najwcześniejszych, a jego zasady krzewili J. L. Popławski, J. K. Potocki, R. Dmowski znacznie wcześniej, aniżeli teoretycy nacjonalizmu włoskiego, jak Corradini. Nacjonalizm polski nie potrzebuje sięgać po wzory faszystowskie, a tembardziej hitlerowskie, ma bowiem swoje głębokie podłoże we własnej doktrynie.”

P. Artur Śliwiński widocznie jeszcze w swych studjach historycznych nie doszedł do dziejów nacjonalizmu. Ale kto w takim razie zmusza do zabierania głosu na temat mu nieznanym?

**Bóle reumatyczne
artretyczne, neuralgiczne
usuwa szybko przez zwykle wcieranie
Balsam Bengalski
Karpinińskiego**

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Plątek | Sobota
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Suchy dz., Gracjana b. | Suchy dz., Urbana p.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Wazemira | Mścigniewa

Słońca: wschód 7,59, zachód 15,40
 Długość dnia 7 godzin 41 minut
 Księżyc: wschód 10,22, zachód 20,50
 Faza: 4 dzień po nowiu

Grudzień
18
 Piątek

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Pościaycy: 15-60 i 28-35
 Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeź. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewski) 77-82; Plac Świątkrz. 49-80; Zielona (nar. Strzelecki) 50-35; Rynek Wiledecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielki) 57-87.
 Poczta, biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.

Woda: WARCIE poziom: + 0,66 mtr.
 temp.: + 0,6 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK
 Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18; — Apt. im dr. Marcinkowskiego w Bazarze, ul. Nowa; — Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31; — Apt. Czerwona, St. Rynek 31; — Apt. przy Grobli, W. Garbary 41; — Jezyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica); — Łazarz: Apt. przy ul. Strusia 9; — Górczyna: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Wilda: Apt. przy Bramie Wiledeckiej, G. Wilda 3; — Apt. Fortuna, G. Wilda 96; — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19; — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty
 Dnia 17 grudnia 1926 r.
 Dla spalarni śmieci nadeszła część maszyn, które dostarczyła pewna firma angielska.

PODZIĘKOWANIA

— * **Podziękowanie.** Z okazji uroczystości, jakie się odbyły w poniedziałek, dnia 14 bm. ku uczczeniu mej 40-letniej działalności artystyczno - społecznej, wyrażam moje gorące podziękowanie wszystkim tym, którzy się przyczynili do uświetnienia tego pamiętnego dla mnie dnia. W szczególności składam najgłębsze słowa podziękowań komitetowi honorowemu i wykonawczemu za tak piękną o serdecznym nastroju akademję, urządzoną w sali koncertowej św. Marcina, a zapoczątkowaną rano uroczystą mszą św. w kościele świętomarcińskim. Dalej dziękuję z całego serca artystom miejscowym i zamiejscowym za ich produkcje, stojące na wysokim poziomie. Składam dalej serdeczne Bóg zapłać przyjaciółom, znajomym i życzliwym, którzy raczyli wziąć udział w tym dniu tak dla mnie, jak i mych dzieci drogim, obsypując mnie kwieciami, wieńcami i upominkami.
 Dziękuję wreszcie najuprzejmiej całej prasie, która na łamach swych poczytnych pism zamieścić raczyła tyle serdecznych artykułów i wzmianek o moim jubileuszu.
 MARJA PARUSZEWSKA
 Poznań, 16. 12. 36.

Troski mieszkańców Poznania

— * **Zabezpieczyć drzwi wozów tramwajowych.** Swego czasu niektórzy z naszych Czytelników, zabierając głos w sprawie bolączek tramwajowych, zwrócili uwagę na konieczność zabezpieczenia drzwi przed trzaskaniem wskutek nieostrożnego ich zamykania. Chodziło wówczas o specjalne wkładki gumowe, stosowane dotąd w niektórych tylko wozach P. K. E. Niestety uwagi te przebrzmiały bez echa. Tymczasem wszystko wskazuje na to, że wkładki te są konieczne. Oto np. wczoraj, w godzinach popołudniowych, byliśmy świadkami takiej scenki w wozie linii nr. 4, idącym w kierunku Łazarza. Przy pl. Św. Krzyskim wsiadł do tramwaju kontroler. Wszedłszy do wagonu, zatrzasnął za sobą z taką siłą drzwi, że niejedną z pasażerów, siedzącą spokojnie w wozie, zwrócił nagle wzrok w kierunku wejścia, chcąc zobaczyć, ktoż to w ten sposób wchodził do wagonu. Kiedy kontroler opuszczał wóz, zamknął drzwi w podobnie gwałtowny sposób.

RÓŻNE

— * **Ferje świąteczne w szkołach przedłużone do 11 stycznia.** Ferje świąteczne w szkołach powszechnych i średnich, które zeszłego roku trwały tylko od 23-go grudnia do 9 stycznia włącznie, będą w tym roku przedłużone do 11 stycznia 1937 r. włącznie. Młodzież będzie zwolniona z nauki we wtorek, 22 b. m., po lekcjach, powróci zaś do szkół we wtorek, 12 stycznia 1937 r.
 — * **Rejestr poborowych, rocznika 1916,** wyłożony jest do przejrzania w czasie od 1 do 15 stycznia 1937 r. z wyjątkiem niedziel i świąt w lokalu wydziału wojskowego — pl. Sapieżyński nr. 9, pokój 30 — między godz. 9—13. W wypadku mylnego, lub niewłaściwego wpisu przysługujące poborowemu prawo żądania uzupełnienia, lub sprostowania, na co winien przedstawić wiarogodne dowody.

Wyzbył się posagu w jeden dzień

44-letni Franciszek Ratajczak, rolnik zamieszkały w Wirach, pow. poznańskiego, w dniu 11 września b. r. otrzymał od swego teścia Wojciecha Dzikka 4 tysiące złotych tytułem posagu za żonę.
 Pieniądże te, w banknotach po 500 i 100 złotych Ratajczak ulokował w torebce swej żony i czekał na nią na ulicy Wronieckiej w Poznaniu, gdyż razem zamierzali pieniądze te ulokować na P. K. O.

Czekając na żonę, Ratajczak spotkał swoich starych znajomych z Wirów, montera Władysława Gramzę i reżownika Nikodema Mączyńskiego. Spotkawszy ich, Ratajczak, aby skrócić czas oczekiwania na żonę, zaproponował im wstąpienie do restauracji „na jednego”. Po kilku kieliszkach Ratajczak począł pokazywać swoim towarzyszom pieniądze, które otrzymał od teścia. Po pewnym czasie zmieniono lokal, udając się na ul. Klasztorną nr. 6. Tam do towarzystwa zaproszono Władysława Gintrowiczównę (Woźna 3 m. 7) i Klarę Heppównę (Mostowa 3 m. 10).

Po sutej libacji mocno podchmielony Ratajczak usnął przy stoliku, zaś jego towarzystwo opuściło lokal. Po kilku godzinach, gdy Ratajczak obudził się z drzemki, stwierdził z przerażeniem, że zginęła mu torebka wraz z całym posagiem.
 Nie mając pieniędzy, powrócił pieszo do Wir.

Następnego dnia udał się do swych znajomych Gramzy i Mączyńskiego, lecz nie mógł się od nich dowiedzieć, co się z jego posagiem stało. Zrobił więc doniesienie do policji, która przeprowadziła dochodzenia i stwierdziła, że pieniędzmi Ratajczaka podzielił się

jego znajomi solidarnie. Pieniądzy tych już jednak policja nie odebrała.
 W dniu dzisiejszym przeciwko oskarżonym odbyła się rozprawa karna w sądzie okręgowym w Poznaniu przed sędzią Ostrowskim.

Na pytanie przewodniczącego, gdzie się podziały pieniądze, osk. Heppówna stwierdziła, że je „przejadła”.
 Przewodniczący: — Jak można było przez cztery dni przejeść 200 złotych?
 Osk. Heppówna: — Przez te cztery lata, które jestem w Poznaniu przynajmniej raz dobrze żyłam.

Sąd powołał 11 świadków.
 Świadczyli, spośród których byli pomocnicy gastronomiczni w lokalach, gdzie bawili się oskarżeni, w Poznaniu i w Puszczykowie, zeznali ile wynosiły rachunki, płacone przez oskarżonego Gramzę. Świadczyli Kollak i Cybulski zeznali ponadto, że poszkodowany Ratajczak dał jakąś sumę pieniędzy oskarżonemu Gramzie i, chcąc ją rewindykować, oskarżył go o kradzież owych czterech tysięcy złotych w czasie zabawy w lokalu.

Po wyczerpaniu listy świadków, przewodniczący zamknął przewód sądowy, udzielał głosu prokuratorowi, który domagał się ukarania wszystkich oskarżonych.

Obronca oskarżonego Gramzy wykazywał bezpodstawność oskarżenia co do swego klienta i prosił o jego uniewinnienie. O to samo prosili wszyscy oskarżeni.

Sąd, po naradzie, wydał następujący wyrok: Władysław Gramza 10 miesięcy więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego, Nikodem Mączyński 8 miesięcy więzienia, Władysława Gintrowiczówna 4 miesiące aresztu, Irena Kleinówna i Klara Hoepelówna po 3 miesiące aresztu.

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.

Ng 17 759

J. Em. ks. Prymas zgubił wartościowy krzyż

Toruń. (Tel. wł.) Ks. Prymasa Hlonda w czasie ostatniego jego pobytu na Pomorzu spotkała przykra przygoda.
 W drodze z Pelplina do Torunia ks. Prymasowi zginął złoty krzyż, wartości 5 tysięcy złotych.
 Dotąd nie zostało wyjaśnione, w jaki sposób krzyż zginął. Prawdopodobnie stało się to w chwili wsiadania do samochodu lub wysiadania.
 Zgubę zgłoszono do policji w Toruniu. (z)

Jak się dowiedzieliśmy w południe w Pałacu Prymasowskim, cennego krzyża do tej chwili nie znaleziono.

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT ORBISU.
 „ORBIS” organizuje w czasie świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku pobyty ryczałtowo, wycieczki—kursy narciarskie. Korzystajcie z szczegółowych prospektów. Poza to 7-dniowe wycieczki samolotem do Berlina i do Austrii. Informacje Orbis, Plac Wolności 9, tel. 52-18, ng 21 810

— * **Wycieczka do Zakopanego.** W czasie od 2. do 10. 1. 1937 r. urzędują Sekcja wycieczkowa Stowarz. Chr. Narod. Naucz. Szkół Powsz. w Poznaniu 9-dniową wycieczkę do Zakopanego. Koszty podróży, utrzymanie, taksa kuracyjna, kwatery pierwszorzędną 97 zł i 88 zł, kwatery zbiorowe 68 zł. Zgłoszenie członków i gości przyjmuje wraz z zaliczką wpłaconą na konto P. K. O. Sekcja wycieczkowa nr. 212 859 — kierownik wycieczki H. Śniegocki, Poznań, ulica Wierzbiciele 57, najpóźniej do 22 bm.

— * **Wciąż licytacje nieruchomości i parcel.** 27 stycznia 1937 o godz. 10 przed południem w sądzie grodzkim w Poznaniu przy ul. Młyńskiej 1a odbędzie się licytacja nieruchomości, położonych w Poznaniu przy ulicach: Naramowickiej, Wyżyny, Kmiecica, Wójtowskiej i Zagrodniczej (Winiary tom X, karta 238), stanowiących własność Józefa Majdrowicza z Poznania, zamieszkałego przy ul. św. Marcina 26, m. 3.

Nieruchomości te składają się z gruntów niezabudowanych o ogólnej powierzchni 81 839 metrów kwadr. Grunty te składają się z 50 parcel budowlanych o powierzchni około 800 do 1300 metrów kwadr. Ogólna wartość szacunkowa tych parcel wynosi 143 036 zł. Cena wywoławcza 107 277 zł. Wadium licytacyjne wynosi 14 303,60 zł.

W dniu 25 stycznia 1937 r. przed sądem grodzkim w Poznaniu przy ul. Młyńskiej 1a odbędzie się licytacja nieruchomości, położonych przy ul. Niestachowskiej w Poznaniu na Solaczu, stanowiących własność Mieczysława Wendera, zamieszkałego w Poznaniu przy ul. Kanalowej 4. Nieruchomości te składają się z dwóch parcel; jednej niezabudowanej o powierzchni 561 metrów kwadr. i drugiej o powierzchni 446 metrów kwadr., na której częściowo wybudowano fundamenty pod przyszłą willę. Obie nieruchomości tworzą jeden obiekt gospodarczy. Wartość szacunkowa obu parcel wynosi 12 670 zł, cena wywoławcza 8 446 zł. (k)

— * **Rada Okręgowa Nacz. Org. Stow. Techników.** W sali Stowarzyszenia Techników odbyło się konstytucyjne zebranie rady okręgowej N. O. S. T. W zebraniu wzięły udział zrzeszenia techników, działające na obszarze województwa poznańskiego. W wyniku obrad powołano zarząd w następującym składzie: Ignacy Kaczmarek, Adolf Grygolewicz, Kazimierz Pietrucha, Józef Hendrysiak, Stanisław Reszelski i Józef Staszek.
 Sekretariat mieści się w Stow. Techników w Poznaniu, św. Marcin 21, m. 14.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Konwie i rower w komisariacie.** W komisariacie V na Czartorji znajdują się cztery konwie do mleka i rower męski marki „Wanderer” z numerem rejestracyjnym 48 947. Właściciele tych przedmiotów, pochodzących prawdopodobnie z kradzieży, nie zdołano narazie ustalić. (kl)

I znowu wyrósł w mieście las choinek...

Od kilku dni, place i ulice Poznania zdobią tradycyjne choinki, wystawione

Jodełka z Placu Wolności za trzy złote (2 i pół metra)

na sprzedaż. Specjalnie dużo, choć mniej niż w roku ubiegłym, gdyż tylko około 1800 sztuk, jest ich na placu Wolności.

Najwięcej jest na placu Wolności jodeł, sprowadzonych z lasów podkarpackich, a około 600 sztuk świerków, zwiezionych z lasów czarnkowskich.

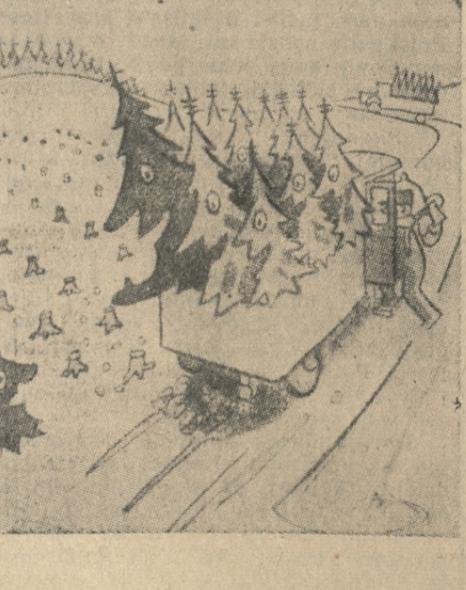
Narazie ruch sprzedażny jest minimalny, ludzie bowiem czekają, jak

Godziny handlowe
w okresie przedświątecznym

W czasie od 18 do 23 b. m. włącznie do godz. 21-tej
 W niedzielę, dnia 20 b. m. od godz. 13-tej do 18-tej
 W czwartek, dnia 24 b. m. do godz. 18-tej.

zazwyczaj, ostatnią chwilę. Ceny wystawionych tutaj jodeł wahają się w granicach od 1 złotego do 6 złotych. Wyjątkowo jakaś specjalnie okazała jodełka kosztuje 9 zł, ale to już jest cena najwyższa. Świerki sprzedawane są od dwóch złotych. Cena ich dochodzi do 6 i 7 złotych za bardzo ładne egzemplarze. Zarówno cena jodeł jak i świerków zależna jest od jakości drzewka, gatunku i miary.

— Gdy będziecie dorosłe, to też będziecie jeździły samochodem!
 (Grüne Post, Berlin)

Jako najpraktyczniejsze podarki gwiazdkowe....
dla służby — sierót i bezrobotnych
poleca firma

W. Sewandowski & Ska
POZNAŃ, STARY RYNEK NR. 55, TEL. 12-99
z Oddziału dostaw — po bardzo niskich cenach
większe partje: materiałów, flanel, płócien,
surówek i barchanów, również — odzieży me-
skiej i dziecięcej. Pg 8825-50,166
Asygnaty „Kredyt”

— * **Oddalenie się z domu rodzicielskiego.** W dniu 14 bm. po południu, oddali się z mieszkania rodziców przy ul. Światlanej 34 w Poznaniu nieletni Bolesław Pawłowski, syn Bolesława i Zofji z Urbanów, urodzony w dniu 16 sierpnia 1920 w Ołoboku w pow. ostrowskim. Bolesław Pawłowski, który zabrał z domu rodzicielskiego gotówkę i złoty zegarek męski (dwukopertowy) z inicjałami B. P., nie powrócił dotychczas i policja wszczęła na prośbę zainteresowanych poszukiwania. Jest on wzrostu 1,60 m, ciemno-blondynem o pociągłej twarzy, bladej cerze, ciemnych oczach i smukłej postaci. Ubrany był w garnitur granatowy, czarne półbuty, czarny płaszcz i czapkę bezową z rydzelkiem. Dochodzenia prowadzi komisariat VI. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Agent ubezpieczeniowy żerował wśród woźnych.** Utworzony przed niedawnym czasem inspektorat dewizowy ministerstwa skarbu przy Izbie Skarbowej w Poznaniu rozpoczął skuteczną walkę z przestępczością w dziedzinie skarbowej, a zwłaszcza w dziedzinie dewizowej. Ostatnio na skutek dochodzeń Inspektoratu Dewizowego została wykryta afera, której bohaterem jest żydowski komiwojażer, jeden z agentów ubezpieczeniowych towarzystwa „Europa”, Żyd z Poznania. Grasował on wśród woźnych i niższych urzędników państwowych, udzielając im pożyczek na lichwiarski procent, który wynosił 25 zł od sta. Udzielenie pożyczki żydowski agent uzależniał od ubezpieczenia się u niego na życie na kwotę 3 tysięcy złotych i pobierał od swoich klientów weksle na sumy po 75 zł za rzekome koszty, poniesione w związku z ubezpieczeniem. Poszkodował on cały szereg osób.

Żydowski agent uprawiał nadto potajemne operacje bankowe bez uiszczenia danin i świadczeń publicznych. Oszusta aresztowano, a obecnie dochodzenia prowadzi prokurator. (k)

— * **Upadłość żydowskiej firmy w Chodzieży.** Wydział okręgowy sądu handlowego w Poznaniu po rozpoznaniu sprawy układowej żydowskiej firmy „Jarmark Łódzki” w Chodzieży, stanowiącej własność Izaaka Lismana, zamieszkałego w Chodzieży przy ul. Raczkowskiego 4, ogłosił postępowanie upadłościowe tej firmy celem zawarcia układu z wierzycielami. Sędzią komisarzem został ustanowiony sąd grodzki w Chodzieży, nadzorcą sądowym zaś Mirosław Strzeliński z Chodzieży, zamieszkały w Chodzieży przy ul. Raczkowskiego 2. Dzień 19 stycznia 1937 sąd ogłosił jako termin sprawdzania wiarygodności tej firmy. (k)

Ciąg dalszy procesu o nadużycia

Toruń (z). W ciągu pierwszego dnia rozprawy przeciw Aleksandrowi Kubuszewskiemu o nadużycia w wojurzędzie rozjemczym zeznawał oskarżony.

Kubuszewski przyznał się do dokonania sprzeniewierzenia kwoty 22.287,70 zł, lecz nie mógł wytłumać, gdzie podziął się 7296,70 zł. Na zapytanie prokuratora oświadczył, że „chcę zagłuszyć sumienie zaczął pić wódkę”.

— **Więc aż tyle wódka kosztowała?**
— **Pilem nie sam, lecz z innymi,** którzy umieli wykorzystać moją słabość. (Kubuszewski obracał się wyłącznie w kolach działaczy woj. sekretariatu BBWR — przyp. red.).

STAN POGODY W POZNANIU

17 grudnia 1936

Temperatura 7 godz. + 4,4
Ciśnienie 7 godz. 752,7 mm. umiarkow.
Zachmurzenie 7 godz. pochmurno
Wiatr 7 godz. kierunek zachodni, szyb. 8 m/ssek.
Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 1,5 mm., rodzaj opadu: deszcz.
Temperatura w dniu 16 grudnia br. była: najwyższa + 3,2 o godz. 13 najniższa — 0,2 o godz. 0,30
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy: Pogoda zmienna, pochmurno z przelotnymi deszczami

Z WIELKOPOLSKI

— * **GNIEZNO.** W związku z wystawą kanarków w Gnieźnie w klasie własnego chowu, duży złoty medal otrzymał p. Stanisław Kuczyński z Gniezna, mały złoty medal p. Józef Pagmann z Wrześni i duży srebrny medal p. Woźniak z Wrześni. W klasie powszechnej duży złoty medal otrzymał p. Karol Vanhauer z Gniezna, mały złoty medal p. Witkowski z Gniezna i duży srebrny medal p. Alfons Sobczak z Wrześni. Wystawa mieści się w lokalu p. Karpińskiego przy ul. Warszawskiej i wzbudziła zainteresowanie.

— W mieszkaniu p. Bączynskiej przy ulicy Lubieńskiego wskutek krótkiego śpięcia, spaliła się pościel wartości 225 zł. (br)

— * **INOWROCŁAW.** Wykłady na uniwersytecie powszechnym (co poniedziałek i czwartek) cieszą się wznoszącym się dniami na dzień powodzeniem. Wykłady odbywają się w auli szkoły wydziałowej męskiej. Początek o godzinie 19.15.

— **Pożar** wybuchł w gospodarstwie Andrzeja Wiśniewskiego w Klóbcie, niszcząc stodołę, szopę i dachy na domu mieszkalnym. Ponadto spłonęła większa ilość zboża, paszy i część narzędzi rolniczych. Straty są dość poważne.

— **Do krwawej masakry**, na tle zazdrości o dziewczynę, doszło pomiędzy dwoma młodymi amantami, podczas której niejaki Kaniewski pchnął tak silnie nożem swego konkurenta Fr. Wojciechowskiego z Radziejowa w pierś, że musiano go odwieźć do szpitala. Nożownik osadzony został w areszcie. (c)

— **Do mieszkania** p. Maksymiljana Robalewskiego przyszedł w tych dniach pewien osobnik, ofiarując kupno papieru listowego, przedstawiając się, iż jest to jego jedyne źródło zarobkowania. Po odejściu nieznajomego, który liczył ponad 30 lat, zauważono brak srebrnego zegarka męskiego. Niewątpliwie nieznany handlarz papieru skradł zegarek w odpowiednim dla siebie momencie. (r-r)

— * **OSTRÓW.** Starosta ostrowski zatwierdził wybór p. Mieczysława Nowakowskiego z Ostrowa na burmistrza niezawodowego m. Raszka oraz p. Franciszka Potańskiego z Czekanowa na wójta gminy Czekanów p. Jana Szymańskiego z Zamościa na wójta gminy Sieroszewice p. Maksymiljana Maleckiego z Strzyżewa na wójta gminy Mikstaj i p. Stanisława Przybylskiego z Wysocka na wójta gminy Wysocko Wielkie. Zatwierdzenie nastąpiło na przeciąg 5 lat.

— **Tow. muzyczne „Meniuszko”** z okazji 17-tej rocznicy swego istnienia urządziło uroczyste zebranie z licznym udziałem członków i gości. Poza sprawozdaniem, wygłosił referat p. Kaczmarek, a nadto urozmaico wieczór występami wokalnemuzycznymi. Prezesem koła jest obecnie p. Robiński, dyrygentem p. Paszke.

— **Miejscowe Tow. Krajoznawcze** organizuje w okresie świątecznym dwie wycieczki do Zakopanego i to od 24—28 bm. i od 30 grudnia do 3 stycznia Koszty przejazdu i utrzymania 95 zł. Zgłoszenia przyjmuje miejscowy „Orbis”.

— **Rada miejska** dokonała wyboru zawodowego wiceburmistrza m. Ostrowa. Obecnych było 20 radnych. Wymienio dwie kandydatury i to pp. Szostaka ze Zbąszynia i Alfonsa Sto-

Specjalne Magazyny GARDEROBY MĘSKIEJ
Firmy EDMUND RYCHTER

będą czynne w **niedzielę, dnia 20 grudnia od godziny 1 do 6 po południu.** ng 21 798/9

Nagromadzone zapasy PALT i FUTER
muszą być **wyprzedane — niektóre**
gatunki **nawet za PÓŁ CENY.**

EDMUND RYCHTER, Poznań,

ul. Fr. Ratajczaka 2, ul. Wrocławska 15 i 14, ● Oddział: Ostrów Wlkp.
przy ul. Wrocławskiej proszę dokładnie zwaćć na imienną firmę

sika. Po ożywionej debacie wybrano jednomyślnie zawodowym wiceburmistrzem m. Ostrowa p. Alfonsa Stosika z Bydgoszczy. Nowoobрани wiceburmistrz ma lat 30. Urodzony w powiecie świeckim, ukończył Wyższą Szkołę Handlową w Poznaniu. Pracował zrazu w samorządzie w Lesznie, a obecnie jest rewidentem związku samorządowego. (os)

— * **RAWICZ** Na posiedzeniu swem w dniu 14 bm. uchwaliła Izba Wojewódzka złożenie z urzędu wiceburmistrza miasta Rawicza, p. Stanisława Jarczewskiego. Powody tej uchwały narazie nie są wiadome. P. Jarczewski należy do Narodowego Klubu Radzieckiego. (rs)

— * **SREM.** Rządki jubileusz pracy zawodowej obchodził p. Ludwik Raszewski, kościelny przy kościele pofranciszkańskim. Jubilat, pochodzi z starej i zacnej rodziny śremskiej, przejął przed 60-ciu laty po swym ojcu funkcję „slugi kościelnego” i pełni ją bezustannie przy kościołach śremskich. Pierwsze kroki w swoim zawodzie stawiał w czasach prefektury ks. arcybiskupa Florjana Stabilewskiego przy miejscowym gimnazjum służąc mu do mezy sw., jako kilkunastoletni chłopiec. W przeszło półwiekowym okresie swej pracy poznał i był zaufanym przyjacielem całego szeregu

dostojeńników kościoła, między innymi ks. prałata Piotra Wawrzyniaka. Poza tem p. Raszewski, w czasach zaborecznych brał czynny udział w organizowaniu i budzeniu życia społecznego i towarzyskiego na naszym terenie, dając niejednokrotnie dowody swego patriotyzmu i umiłowania sprawy narodowej i należycie działając do najstarszych członków i założycieli towarzystw i organizacji miejscowych. (sn)

— W lasach majętności Mechlin przychwyciono Józefa Sobotę i Kazimierza Sumsa w chwili, kiedy polowali z flowerem w reku na wiejórki. Policja przeprowadziła rewizję mieszkaniową u kłusowników i znalazła 40 skórek wiewiórczych.

— **Do naszego miasta** przybył z Jarocina pełen osobnik, wyznawca sekty adwentystów i

KREMOL

CZAR MŁODOŚCI...

Mydło toaletowe —
jakiego dotychczas
nie było...

Mydło Kremol przygotowane na specjalnych odpowiednio spreparowanych wyciągach z mleka

Pg 8035-62, 633

Samobójstwo lekarza weterynaryjnego

Mogilno. (Tel. wł.) W dniu 16 b. m. mieszkańcy naszego miasta poruszeni zostali wiadomością o niezwykłym samobójstwie.

W dniu tym robotnicy maj. Świerkowiec, zajęci przy zwożeniu słomy, znaleźli leżące przy stogu trupa. Zawiadomiono niezwłocznie o odkryciu właściciela majątności, radcę J. Trzciskiego, który z kolei doniósł o wypadku policji.

Na miejsce przybyła komisja sądowno-lekarska, która rozpoznała w de-

nacie lekarza weterynaryjnego, mjr. rezerwy dr. Raka, który odebrał sobie życie, przecinając żyły u lewej ręki przy pomocy ostrych narzędzi weterynaryjnych. Denat był ostatnio kierownikiem rzeźni miejskiej w Mogilnie i niedawno zwolniono go z tego stanowiska. Liczył on około 65 lat i był znany w szerokich sferach tutejszego społeczeństwa.

Przyczyny niezwyklego samobójstwa dotąd nie ustalono.

zdołał skupić około siebie w krótkim czasie większą grupę nieświadomych katolików. Sekciarstwo ci podobnie jak i Żydzi, święcą sobotę.

Z POMORZA

— * **CHOJNICE.** U zegarmistrza Alfonsa Tuszyńskiego przy ul. Gdańskiej, dopuszczono się w nocy na 12 bm. kradzieży z włamaniem. Łupem wlamywców padło 30 pierścieni złotych, wysadzanych różnemi kamieniami, siedem kolij damskich z których jedna wysadzana była kamieniami zielonemi 13 złotych zegarków damskich, 6 zegarków męskich ze złota double, trzy obrączki ślubne złote i kilka par złotych kolczyków, ogólnej wartości dwóch tysięcy zł. (r-r)

— * **DZIAŁDOWO** Władze kolejowe przystąpiły do rozbioru dwóch od r. 1920 nieczynnych torów kolejowych, prowadzących z Działdowa wzgl. W Turzy przez Krasnoląkę wzgl. Uzdowo na przestrzemi 7 wzgl. 4 km do Prus Wschodnich. Nasyp kolejowy narazie nie ulegną niwelacji. (gn)

Dziwny tok urzędowania

Stęszew. (Tel. wł.) W dniu 13 lutego 1935 wystosowano do starostwa powiatowego pow. poznańskiego doniesienie na jednego z członków zarządu miejskiego o uprawnianie przez tegoż kłusownictwa. Dopiero w czerwcu b. r. nadeszło starostwu doniesienie do zarządowni miejskiemu, celem przeprowadzenia dochodzeń i protokółarnego przesłuchania świadków. Niestety akta, dotyczące sprawy, w jakim dziwny sposób, pod nieobecność dziś już zawieszzonego burmistrza, zginęły z biurka i wątpliwą jest rzeczą, czy się wogóle odnajdą, gdyż zainteresowany w tej sprawie z pewnością do wyjaśnienia ręki nie dołoży.

Zalecałoby się zatem, aby władze przełożone zainteresowały się bliżej tą dziwną sprawą.

— * **TUCHOLA.** W ubiegłą niedzielę odbył się tutaj zjazd b. działaczy niepodległościowych z Borów Tucholskich, połączony z uczczeniem dziesięciolecia zgonu sp. dr. Karasiewicza. Miasto było udekorowane. Po nabożeństwie w kościele farnym pochód ze standardami wyruszył na cmentarz gdzie na grobie sp. dr. Karasiewicza złożono wieniec. W południe na sali Browaru odbyło się uroczyste posiedzenie przy licznym udziale miejscowego obywatelstwa, na którym wygłoszono szereg przemówień.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

— **Na pomnik Serca Jezusowego:** W. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski, z prośbą o zdrowie dla siebie i swoich 3.—, R. K. z podziękowaniem N. S. J. i M. B. N. P. za otrzymane łaski 2.—, Antona Koczewski 1,50, K. Kowalska, Debница, z podziękowaniem N. S. J., Matce Najśw. i Duchcw. św. za otrzymane łaski, z prośbą o dalsze, 4.—, razem z poprzednio pokwitowanemi 119.— zł.

— **Na ociemniałych żołnierzy:** Dnia 16 grudnia rb. wpłaciliśmy Polakom Czerwonemu Krzyżowi. Okręg w Poznaniu, 55.— zł.

— **Na Stow. Pań św. Wincentego a Paulo, parafji Bożego Ciała:** Dnia 16 grudnia rb. wpłaciliśmy do Biura Parafji Bożego Ciała 20.— zł.

— **Na Bratnią Pomoc U. P.:** Dnia 16 grudnia rb. wpłaciliśmy Kasie Bratniej Pomocy U. P. w Poznaniu 5.— zł.

— **Na pomoc doraźną dla młodzieży akademickiej:** Dnia 16 grudnia rb. wpłaciliśmy Kasie Bratniej Pomocy U. P. w Poznaniu 2.— zł.

— **Na L. O. P. P.** Dnia 16 grudnia rb. wpłaciliśmy do Pozn. Obw. Miejskiego L. O. P. P. 11.— zł.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 16 b. m. wywieziono następujące zapowiedzi (osoby przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Urzedn. prywatny Witold Sinoracki i Kazimiera Rosada; porucznik w st. spocz. Adam Rosada i Marja Łopińska; poczt. pracownik kontrakt. Zygmunt Malenda i kasjerka Adelajda Bielska; ogrodnik Mieczysław Kuk i ekspedjentka Izabela Hellakówna; rob. Gustaw Czajkowski i pracown. Michalina Mendusówna; chem.-techn. Franciszek Karpiński w Radomiu i Irena Bukowiczówna; rob. Kazimierz Woźniak i rob. Marja Hajdukówna w Koziegłowach, pow. pozn.; obuw. Bolesław Szmania i eksped. Salomes Wojciechowska.

Zgony:

Dnia 16 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Lidja Kerkerówna, 1 mies., 8 dni; Jadwiga Wize z domu Szejbrowska, wdowa, 75 lat; Barbara Bastion-Brzezińska, 5 mies., 3 dni; Tomasz Lebiada, rencista kolejowy, 65 lat; Wojciech Smoczyński, st. sekretarz sądowy, 69 lat; Bronisława Wojciechowska, bez zawodu, 69 lat; Stanisław Łagoda, stolarz, 31 lat; Paulina Glueck z domu Fink, wdowa, 77 lat; Ludwika Tumidajska z domu Gerłowska, 69 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Uczony polski w Belgii. Przyrodnik krakowski prof. U. J. dr. Michał Siedlecki wygłosił kilka wykładów w Leodjum, na zaproszenie miejscowego Uniwersytetu, i otrzymał medal pamiątkowy.

Fellenius w Łodzi. Donoszą nam z Łodzi (wp.): Bawił w Łodzi znany przyjaciel Polski i wybitny uczyony szwedzki, K. G. Fellenius, który w Tow. Polsko-Szwedzkim wygłosił odczyt p. t. „Karol XII a Polska”, ilustrowany filmem.

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział poznański polskiego Tow. Chemicznego uczcił uroczystym posiedzeniem pamięć znakomitego francuskiego chemika Wiktora Grignarda, którego pierwszą rocznicą zgonu właśnie temi dniami była przypada.

W uroczystości, która odbyła się w Instytucie Chemii Farmaceutycznej Uniw. Poznańskiego, wziął udział Senat Uniwersytetu, Konsulat Francuski w osobach konsula i wicekonsula, Poznańskie Tow. Przyjaciół Nauk z prezesem prof. Dembińskim, Tow. Naukowe imienia Kopernika reprezentowane przez prof. Smulikowskiego, Tow. Przyjaciół Francji, liczni docenci i asystenci naszej Wszechnicy oraz ucząca się młodzież. Punktem centralnym obchodu był życiorys znakomitego uczonego, którego spuściznę naukową omówił prof. Jerzy Suszko — przedstawił ją prof. U. P. dr. K. Hrynakowski, który streszczamy w kilku najważniejszych datach, aby obznajomić czytelników z działalnością zmarłego.

Urodzony w r. 1871, skończył Wiktor Grignard Uniwersytet w Lyonie jako licencjat matematyki, potem został demonstratorem przy katedrze chemii i zdobył doktorat w r. 1901 za rozprawę z zakresu chemii. Praca ta uczyniła go od razu sławnym, otrzymał dwie nagrody naukowe francuskie, zaś w r. 1921 otrzymuje razem z prof. Sabatierem chemiczną nagrodę Nobla. Wielką Wojnę zaczął jako sierżant, a przeszedł jako kierownik wielkiego laboratorium do badania gazów trujących, w szczególności fosgenu, oddając olbrzymie zasługi ojczyźnie i na tem polu.

Grignard był profesorem Uniwersytetu Lyonńskiego i dziekanem wydziału matematyczno-przyrodniczego. Na stanowisku tem zyskał sobie miłość i szacunek kolegów, oraz uwielbienie młodzieży studującej. Pracowitość jego była legendarna. Zaczynał pracę o 8 rano i z przerwą godzinną na drugie śniadanie pracował do 8 wieczorem. Pozostawia pamięć znakomitego uczonego, który wytoczył chemii w jednym nowym drogi, a był też niezwykle szlachetnym człowiekiem.

Należy dodać, że śp. Grignard był wypróbowanym a wiernym przyjacielem nauki polskiej. Zasługi jego uczciła Polska Akademia Umiejętności przez zaproszenie na członka, oraz Polskie Tow. Chemiczne, które obrało Go członkiem honorowym.

MUZYKA

Artystka poznańska w Berlinie. Do koncertu urządzanego d. 7 stycznia r. p. przez Reichsmusikkammer, została zaproszona śpiewaczka poznańska p. Linda Kamińska. Śpiewać będzie pieśni Lucjana Kamińskiego do tekstów Waltera von der Vogelweide.

Spór bolszewików o jazz toczy się w Moskwie między „Izwestiami” a „Prawdą” na tle dyskusji o programach koncertowych i radiowych. „Izwestija” są jazzowi przeciwnie, „Prawda” jest za nim bo — powiada — lud potrzebuje humoru i lekkiej sztuki. Jedzenie takżeby mu się przydało... (patrz: wrażenia André Gide'a, właśnie ogłoszone po powrocie z Rosji).

TEATR

Solski w Łodzi gra „Wielkiego Frydryka” oraz „Skapca”. Dzienniki donoszą, że bilety są wykupywane najczęściej na tydzień przed przedstawieniem.

Co gra teatr katowicki. Z Katowic donoszą nam (ad): Teatr im. Wyspiańskiego gra „Tesse” i „Szesnastolatka”. Na prowincji idzie „Matura”, na afisz wchodzi komedia muzyczna „Podwójna buchalterja” w reżyserji p. M. Godlewskiego.

Teatr chińskich cieni. W Czechach i Niemczech teatry cieni są bardzo rozpowszechnione, istnieją one nawet jako instytucje stałe, np. „Die Neue Schattenbühne” we Wrocławiu w Manheimie. U nas teatry takie nie są rozpowszechnione. Wprowadzenie ich do szkoły zaleca M. Giliński w artykule, zamieszczonym w nr. 3 „Teatru w szkole”. Ciekawe są też informacje o genezie chińskich cieni. Są też w artykule wskazówki, jak urządzić najprościej teatr cieni. Uwagi te mogą przydać się tym, którzy będą chcieli teatr taki wypróbować w szkole lub też w świetlicy. (sn)

Kaethe Dorsch jako Marja Stuart występuje teraz z wielkim sukcesem w berlińskim Teatrze Państwowym. Elżbieta jest Hermina Koerner. Prasa wita Kaethe Dorsch jako największą aktorkę niemiecką dzisiejszej doby.

LITERATURA

Nieznany rysunek Kasprowicza. W sali profesorskiej gimnazjum męskiego w Inowrocławiu znajduje się portret ołówkowy p. prof. dr. Leon Czaplickiego, wykonany ręką J. Kasprowicza, a ofiarowany uczelni przez zięcia Czaplickiego śp. Walerego Fórmańskiego. Na portrecie widnieje następujący podpis: „Czcigodnemu Panu Drowi Czaplickiemu w dowód najgłębszej czci i szacunku ofiaruje Jan Kasprowicz. Inowr. d. 19 marca 1880”. Czyż nie warto byłoby sfotografować tego portretu i spopularyzować jako pocztówkę? (lm)

Makuszyński pod choinką. Ulubiony pisarz najmłodszych czytelników, Kornel Makuszyński sprawił swym wielbicielom niespodziankę na Gwiazdkę. Wysłżył oto świeżo z druku dwie jego książeczki — w nakładzie Gebethnera i Wolffa. „Na nie płacze, na nie krzyki, koniec przygód Fiki-Miki”, to trzecia część i — niestety — zakończenie wesołych i z wielką przyjemnością przez dziesiątki czytanych przygód Koziołka-Matolka, murzynka Goga-Goga i małpki Fiki-Miki. Przygody te zilustrował pięknymi, barwnymi rysunkami art-malarz M. Walentynowicz. W imieniu najmłodszych czytelników trzeba wyrazić nadzieję, że może jednak Koziołkowi-Matolkowi jeszcze się jakaś wesoła historia przydarzy, że pomogą „płacze, krzyki” i prośby, i Makuszyński nowy tomik jeszcze w przyszłości napisze.

Powieścią, którą z równym zapałem czytać będą dziewczynki i chłopcy od lat 12 do 90 jest „Awantura o Basię”. Zaczyna się naprawdę smutnie, ale — Makuszyński nie potrafi zbyt długo być smutnym. Więc i tutaj panującym uczuciem jest jednak radość. Wesołe przygody, świetnie nakreślone postaci, a przedewszystkiem pogodna ducha, bijąca z kart książki, stawiają ją w rzędzie najcenniejszych utworów beletrystyki dla młodzieży. (tk)

Nowe książki. W nakładzie „Biblioteki Polskiej” ukazało się popularne wydanie powieści Waclawa Sieroszewskiego p. t. „Risztau”.

ZE ŚWIATA FILMU

Nobel na filmie. Nowy laureat Nobla, dramaturg amerykański O'Neill, jest także reżyserem i aktorem kinowym i postanowił nakręcić film z życia Alfreda Nobla, twórcy słynnej fundacji. Neill będzie w tym filmie grał — samego siebie. Jako jednego z laureatów.

„Carmen” na ekranie ukaże się w przyszłym sezonie z Gladys Swarthout, mezzosopranistką Metropolitan Opera House.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

200 dzieł Pankiewicza składa się na odtwartą w Krakowie jego wystawę. Przeważną część pochodzi z zapisanych Krakowowi olbrzymich zbiorów Feliksa Jasińskiego.

Wytwórci Corotów i Degasów odkryto w atelier malarza paryskiego Trotina. „Na składzie” obecnie miał on około stu dzieł tych malarzy, a wypuszczał je dawno na rynek przy pomocy właściciela domu.

OCHRONA ZABYTKÓW

Zamek Bierzgowski pod Toruniem pochodzący z XIII wieku, został odrestaurowany i oddany na dom wypożyczkowy dla księży i kleryków. Cenny zabytek został doprowadzony do dawnego wyglądu.

OCHRONA PRZYRODY

Badać ale nie niszczyć! Fauna motyli na Podolu jest dla nauki niezmiernie ciekawa i w ostatnich czasach coraz lepiej zbadana. Jednakże naukowcy posługują się niewłaściwymi metodami połowów i szkodzą w ten sposób przyrodzie. Zdarza się często, że entomolog wynajmuje do połowów młodzież wiejską i płaci za pewno, określone za grubszą okazy, po kilka groszy. Wieśniacy zapią w ten sposób parę tysięcy pospolitych okazów, z których specjalista dopiero wyszukuje „dobre” okazy krańców. A ile motyli pójdzie na marne? Gdzieindziej znowu płacono po 50 groszy za poczwarki i gasienice największego polskiego motyla t. zw. „pawicy”. Łatwo wynioskować, że nauka nieudziela aprobaty na taką metodę. Ponadto na dzieci wywiera się zły wpływ pedagogiczny, wskazując im nieodpowiedni sposób zarobkowania przez masowe niszczenie owadów. Słynny motyl „Apollo” w Pieniach został prawie zupełnie wytępiony, bo chcieli amatorzy łapać go masowo i sprzedawali kolekcjonerom nawet po za Polskę. Motylarze, nie niszczyć polskich motyli. (jml)

Książki nadesłane

Aleksandra Rachmanowa: „Studenci, miłość. Czerezwyczajka”. Tłum. J. S. Zakrzewska. Katowice 1936. Nakł. Księgarni i Drukarni Katowickiej.

Aleksandra Rachmanowa: „Małżeństwa w czerwonym piekle”. Pamiętnik kobiety. Tłum. J. S. Zakrzewska. Katowice 1937. Nakł. Księgarni i Drukarni Katowickiej.

Dr. inż. Stefan Siemicki: „Sklep detaliczny. Sytuacja. Projekty. Meble. Konstytucje”. Lwów 1936. Państw. Wydawn. Książek Szkolnych.

PISARZ W „TERENIE”

„Wytwórcą” i „konsumentem” — Daleko im do siebie — Ale na Śląsku się zbliżają — Przy jakich okazjach? — Kto ich gości? — Malarz o portretach i portretowanych — W rozmowie ze słuchaczami — Wiktor między Ślązakami — Morcinek wśród dzieci — Czytelnictwo także zyska... — Powieściopisarze, jazda na prowincję!

Wiadomo, jak dalekim jest, normalnie biorąc stosunek osobisty między pisarzem — i artystą wogóle — a „konsumentem” sztuki. Zetknięcie towarzyskie, ograniczone zwykle do szczonego grona, albo konwencjonalne, korespondencja, na którą artysta mało ma czasu a jeszcze mniej ochoty — i na tem koniec. A przecież, pomijając już wszystko inne, artyście potrzeba znać tych, dla których tworzy. Szczególnie pisarzowi, czerpiącemu z życia. Otóż chcę, donieść, że są pisarze i jest publiczność, która rozumie, jak rozliczne są korzyści dla obu stron z wzajemnego kontaktu.

Na Śląsku od szeregu już lat stało się zwyczajem, że zaprasza się pisarzy w gościnę. Mówię wyraźnie: w gościnę, a nie na występy. Chodzi bowiem nie tylko o to, by rozproszony literat coś wygłosił, ale by zetknął się bliżej z samą publicznością. Wieczornice literackie w Bielsku, Katowicach i Cieszyźnie mają już swą tradycję. Ostatnio urządziły takie wieczornice także Tarnowskie Góry i Pszczyna.

Prosi się nie jednego pisarza lecz kilku, i to na specjalnie urządzone imprezy, na zebrania ważne poważnych stowarzyszeń, na konferencje nauczycielskie, na odczyty organizowane dla większych grup zawodowców (np. pracowników biurowych i handlowych), na uniwersytety ludowe, jakie istnieją na Śląsku nie tylko w wszystkich miastach powiatowych, ale w wielu znacznych skupiskach, małych miastach i dużych wsiach. Taksamo zaprasza się ich na poranki czy wieczornice dla młodzieży, a jeśli jest w jakim zakładzie naukowym jakaś większa uroczystość (nie wyłączając szkół powszechnych) prosi się jednego, dwóch pisarzy o znanych nazwiskach. Cuda ofiarności czyni pod tym względem Morcinek, który z tej racji w kołach bliższych przyjaciół nosi żartobliwą nazwę „Reiseonkel”.

I tak gościli w różnych miastach Śląska Jan Wiktor, Gustaw Morcinek, Zygmunt Nowakowski, Kazimierz Czachowski, Adam Bunsch, Julian Przyboś, Jan Sztudynger i inni, a z pisarzy lokalnych Walenty Krząszcz, Ks. Emanuel Grim, Adolf Fierla, Stanisław Ligoń i Jerzy Langman, aby wymienić kilku. Z plastyków zaś np. Pawła Stellera i Józefa Chlebusa (portrecista i świetny znawca gwary podhalańskiej). Dla miasteczek, do których się na taką wieczornicę zjeżdżają literaci, jest to wydarzenie, o którym się mówi długo naprzód i długo potem. Gromadzi się licznie, niemal w 100 proc., miejscowa inteligencja, kupiectwo, urzędnicy, okoliczni rolnicy, nie brak i bezrobotnych, robotników i młodzieży starszej.

Występujący autorzy informują się poprzędnie, jakie tematy mogą specjalnie zainteresować daną miejscowość i odpowiednio do tego przygotowują swój „występ”. Z jakim napięciem np. słuchano w Katowicach Adama Bunscha, literata i malarza zarazem, gdy mówił o tem, jak zachowują się różni ludzie przy portretowaniu, jak sobie dobiera modele, jak stara się pogodzić gust klienta z wymaganiami artystycznymi. Zrećnie przemycił w tym żartobliwie ujętym feljetonie sporo wiadomości o portrecie wogóle i o pracy artysty — malarza. Z niemniejszym zainteresowaniem słuchała rozmaicie dobrana publiczność w Bielsku wywodów Juliana Przybosia, o poezji awangardowej, jak ją czytać i rozumieć. Głębokie skupienie malowało się na twarzach słuchaczy, gdy niedawno temu w Pszczynie Jan Wiktor mówił o cierpieniach naszych rodaków w Opolszczyźnie, którą przemierzył parę razy wzdłuż i wszerz.

*

Ale sam „występ” — to tylko część udziału. Wieczornice takie przegradza się przerwami, by uczestnicy mieli możność nawiązać przy taniutkim bufecie lub na korytarzach, bezpośrednią znajomość z przybyłymi pisarzami. Tak np. podczas wieczornicy pszczyńskiej p. Langman — który wygłosił szkic o skarbach regionalnych sztuki śląskiej — jako kierownik literacki katowickiego Radja, zapuszczał

sondę wśród słuchaczy na temat programów radiowych. Z pewnością poznał dużo rozmaitych życzeń, którychby ludzie nigdy nie napisali. Tam, w kącie sali, konferuje zawzięcie Wiktor. Otoczony jest różnymi ludźmi, zwłaszcza prostymi, takimi, którzy mają swoich na Opolszczyźnie. Wiktor odpowiada z ożywieniem i słucha jak się ludzie rozmaicie ustosunkowują do tych samych zagadnień...

Rozglądam się, szukam Morcinka. Stoi na korytarzu, otoczony chmurą młodzieży, radośnie uśmiechnięty, taki dobry tatuś. Wszystko nadzwyczajnie interesuje: złe noty, bieda w domu, kłopoty w szkole, życie organizacji szkolnych. Teraz opowiadają mu dziewczynki z klasy VIII o swej świetlicy dla dzieci ulicznych: jak wpadły na pomysł zbierania młodzieży, którą się w domu nikt nie zajmuje, że muszą je myć, że mają mało zabawek dla nich, że radeby obdarować je na św. Mikołaja, ale krucho z pieniędzmi. Morcinek zmienia się na twarzy: to ma minę żalostną, to współczującą, to znów uradowaną, ale zawsze życzliwą. Nazajutrz po wieczornicy otrzymuje dyrekcja gimnazjum dla świetlicy biednych dzieci przekaz na sto złotych od Morcinka. Rzekomo z jakiegoś nagłe przesłanego funduszu.

Kiedy mu się dziewczynki już porządnie wyżaliły, stawia Morcinek pytania: A czemu prowadzą świetlicę, czy im się to nie przykrzy, jak się zachowują te małe dzieci, co myślą o tej całej sprawie a z tych odpowiedzi poznaje psychikę młodzieży, pracę i dążenia. Nic dziwnego, że jest wartościowym i nawszkroś współczesnym pisarzem dla młodzieży.

*

Taką wieczornicę autorską wykorzystujemy jeszcze dla propagandy czytelnictwa. W gimnazjum Pszczyńskim np. mamy na dolnym korytarzu, w miejscu, gdzie wszyscy przechodzić muszą, specjalne gabloty, mieszczące reprodukcje lub oryginały sztuki plastycznej, zmieniane co tydzień oraz książki: więc nowości literackie, wystawy specjalne jak publikacje Instytutu Śląskiego, to znów Muzeum Śląskiego, to książki podręcznicze, to powieść społeczna i t. p. Na wieczornicę umebłowaliśmy te gabloty utworami wszystkimi Wiktora, Morcinka i Ligonia. Oglądali te gabloty liczni goście. Po występie pisarzy jeszcze raz, a potem pytanie: Czy możnaby te czy tamą książkę wypożyczyć? — Niestety, własność prywatna (lub szkolna). Ale to utwory naogół tanie, chętnie zapośredniczymy w zamówieniu... Ma Pani świetny prezent dla małżonka na gwiazdkę... Oto wymarzony podarek pod choinkę czcigodnej małżonki Pana sędziego... No, i — możecie wierzyć lub nie, szanowni czytelnicy niniejszego feljetonu — zamówień dostaliśmy dużo. Czy to również nie piękny efekt wieczoru? Czy w ten sposób nie podnosi się jednak, choć powoli, poziom kulturalny miasteczka? A uczynił to w dużej mierze ów bezpośredni kontakt z pisarzami. (Zaznaczę w nawiasie, że pisarze ci przyjeżdżają całkowicie bezinteresownie — nawet zwrotu podróży nie chcą).

Więc, szanowni panowie powieściopisarze: jazda na prowincję! Ale bądźcie serdeczni, bliscy, nie stawajcie na koturnach, nie róbcie wieszczów, nie celebруйте! A już przedewszystkiem nie zbywajcie prowincji byle czem, bo się na tem poznają.

Alfred Jesionowski.

Pszczyna.

Pisma nadesłane

„Wielkopolskie”. Nr. 10. Treść: A. Szyperski: „Arcymistrz wśród pieśniarzy”. — E. M. Serwański: „Mamy nowe muzeum”. — J. Brzeziński: „Pierwsze miejsce”. — B. W. Zakrzewski: „Serce osamotnione”. — Dr. S. Hełsztyński: „Przybyszewski w Skandynawji”. — A. Kowalkowski: „Kronika poznańska”. — Adr. Red. Poznań, ul. Marcelińska 6, m. 1.

„Nasz Głos”. Nr. 3. Treść: S. Ochowiak: „Czy słuszny zarzut?” — „Gdzie idea chrześcijańska?” — T. Misiewicz: „Święcy popochu”. — M. Bubniak: „W sprawie przyjmowania nowych członków do Z. N. P.” — „Niech każdy pilnuje swego zawodu”. — Z życia organizacji. — Sprawozdania i komunikaty. — Co pisać o nas i o szkole. — Adr. Red. Poznań, ul. Jasna 11 m. 7.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Ze wsi wielkopolskiej

„Nożyce“, które się zwierają

W okresie największego nasilenia kryzysu gospodarczego głośnie żale rolnictwa wielkopolskiego wywoływała różnica, zachodząca między ceną, uzyskiwaną za płody rolne przez producenta, a ceną płaconą przez konsumenta. Innymi słowy: narzekano na wysoki koszt pośrednictwa.

Zjawisko pozornego podrożenia pośrednictwa handlowego w okresie spadku cen płodów rolnych da się łatwo wytłumaczyć: oto na jednostkę towaru przypadało więcej, niż za czasów „hausy“, kosztów stałych, np. związanych z przewozem towaru od miejsca pochodzenia do miejsca spożycia, związanych z opodatkowaniem poszczególnych faz obrotu handlowego i t. d.

Z chwilą poprawy cen rolniczych dało się zauważyć zjawisko „zwierania“ się t. zw. nożyc cen hurtowych i detalicznych. Oto, jak notuje p. Z. I. w „Gospodarce Narodowej“ — jeżeli przyjmiemy, że cena danego artykułu w handlu detalicznym w m. Poznaniu wynosi 100, to cena otrzymywana przez rolnika (na terenie woj. poznańskiego) wyniesie: dla pszenicy w odsetkach ceny mąki pszennej — 62 (w r. 1935) i 75 (w r. 1936), dla żyta i chleba żytniego — 43 i 49 (pierwsza cyfra: r. 1935, druga cyfra: r. 1936 dla jęczmienia i kaszy jęczmiennej — 62 i 74, dla wieprza i mięsa wieprzowego — 68 i 79, dla ziemniaków — 44 i 52, dla mleka — 52 i 60, wreszcie dla jaj — 73 i 76. Porównanie tych dwóch lat (ściślej — pierwszych 3 kwartałów) świadczy, że udział rolnika wielkopolskiego w cenie, płaconej przez spożywcę, wyraźnie wzrósł w ostatnim roku i że będzie on wzrastał w miarę dalszej poprawy konjunktury.

BRAK SIANA

Mamy w Polsce do czynienia ze zjawiskiem niemal paradoksalnym. Oto, mimo że z ogólnego obszaru kraju łąki w Polsce zajmują 20 proc. — braknie nam siana! Brak ten w niektórych okolicach kraju, jak np. na Wileńszczyźnie, występuje w rozmiarach wręcz katastrofalnych.

W kołach rolnictwa wielkopolskiego zwraca się uwagę, iż mogłaby Wielkopolska przyjść z pomocą okręgom dotkniętym brakiem paszy, gdyby sprawa łąk nadnoteckich i wogóle zagadnienie łąkarskie w naszym województwie były postawione tak, jak tego potrzeba.

PLAGA WŁÓCZEGOSTWA NA WSI

Wies wielkopolska cierpi wskutek plagi włóczegostwa, jaka rozpowszechniła się w ostatnich latach w sposób zastraszający i grozący bezpieczeństwu mieszkańców wsi. Wyrzuceni z miast różnego rodzaju żebracy i włóczykije rzucili się na wieś, gdzie uprawiają swą „turystykę“. Pracy imać się nie chcą; strawą gardzą; domagają się natychmiast pieniędzy.

Szczupłość posterunków policyjnych po wsiach uniemożliwia skuteczną walkę z żebractwem zawodowym. To też Kółka Rolnicze przygotowują się do czegoś w rodzaju samoobrony mieszkańców wsi przed zawodowymi włóczykijami.

Nie należy tego tłumaczyć jako odruch nieludzki, jako brak serca wśród ludności wiejskiej. Bo też nie chodzi tutaj o współczucie godnych biedaków, a o wykołajeńców, zagrażających bezpieczeństwu. Wies wielkopolska ma nadmiar własnych ubogich, by móc użyć jeszcze obcych przybyszów z pod ciemnej gwiazdy.

Krótkie informacje gospodarcze

— Polska konwencja koksowa, powołana do życia na podstawie umowy w celu regulowania zbytu koksu na rynku wewnętrznym, z dniem 30 listopada przestała istnieć.

— Rzeźnia miejska w Chorzowie produkuje bekony na eksport do Anglii. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy, t. j. października i listopada, rzeźnia ta wyeksportowała do Anglii 32 000 kg bekonów.

— W pow. ostrołęckim uruchomiony został tartak państwowy. Nowy dokument rozwoju e-taryzmu.

— U podnóża Gór Świętokrzyskich w okolicy Nowej Słupi uruchomiona została jedyna w Polsce kopalnia parytów pod nazwą „Staszic“.

— Zjazd delegatów kooperatyw rolniczych w Równem postanowił działalność kooperatyw na stanowić w kierunku bezpośredniego opsu zboża od rolników

KRONIKA GOSPODARCZA

Zasady podziału nadwyżki kontyngentu wewnętrznego cukru

Na podstawie art. 3 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1935 r. o regulowaniu gospodarki cukrowej i bu-raczanej, rada ministrów wydała rozporządzenie z dnia 12 grudnia 1936 r. o zasadach podziału nadwyżki kontyngentu wewnętrznego cukru, według którego to rozporządzenia ustalone zostały zasady corocznego podziału w okresach kampanijnych 1937/38 — 1941/42 nadwyżki ogólnego kontyngentu wewnętrznego cukru.

W okresie kampanijnym 1937/38 nadwyżka zostanie podzielona w następujący sposób: a) 5 proc. nadwyżki przeznaczony min. skarbu w porozumieniu z min. rolnictwa i ref. rolnych oraz min. przemysłu i handlu według swobodnego uznania na uzupełnienie kontyngentów wewnętrznym poszczególnych rejonów i cukrowni w celu uwzględnienia interesów specjalnych grup rolniczych; b) z pozostałej ilości otrzymania cukrownie zaliczone w okresie kampanijnym 1936/37 do rejonów produkcji wielocukrownianych i jednocukrownia-

nych, wyrównanie ich kontyngentów wewnętrznym do 45.000 q.; c) dalsza pozostałość nadwyżki będzie obrócona — w połowie na podniesienie stopnia wykorzystania kampanijnej zdolności cukrowni, w połowie zaś na przydziały dla wszystkich cukrowni w stosunku do ich kontyngentów wewnętrznym z poprzedniego okresu kampanijnego.

W okresach kampanijnych 1938/39, 1939/40, 1940/41 i 1941/42 nadwyżka ogólnego kontyngentu wewnętrznego cukru będzie podzielona, jak następuje: a) 10 proc. nadwyżki będzie dzielone, jak poprzednio; b) 20 proc. przeznaczony min. skarbu na przydziały kontyngentu wewnętrznego dla cukrowni ew. budowanych w okresie kampanijnym 1938/39; c) pozostałe 70 proc. nadwyżki kontyngentu wewnętrznego rozdzielone będą — w połowie na cele i według zasad, określonych poprzednio, w połowie zaś — według zasad, określonych w okresach kampanijnych 1937/38.

Upominek na Gwiazdkę!

Tylko 9 złotych

kosztuje tom drugi

MARJANA SEYDY

„Polski na przełomie dziejów“

stanowiący całość w sobie zamkniętą o decydującym okresie wojny światowej: od zbrojnego wystąpienia Stanów Zjednoczonych do końca wojny. W tym jedyne w literaturze politycznej zobrazowanie całokształtu działalności Komitetu Narodowego w Paryżu.

Wydawnictwo nasze pośredniczy w nabywaniu tego dzieła między czytelnikami naszymi a Księgarnią św. Wojciecha.

„Polskę na przełomie dziejów“ (tom drugi) można nabyć na miejscu w administracji pisma naszego za 9 zł.

Czytelnicy poza Poznaniem otrzymają wspomnianą książkę przesyłką pocztową, jeżeli przyślą do administracji naszej 10 zł.

PODATKI I OPŁATY

(p) Zwroty cel przy wywozie artykułów roślinnych i produktów przemiału. Rząd wypowiedział od dnia 15 marca 1937 r. obowiązujące dotychczas stawki zwrotów cel przy wywozie artykułów roślinnych i produktów przemiału. W pierwszej połowie lutego rząd w zależności od sytuacji na rynkach zbożowych ustalił wysokość zwrotów cel przy eksporcie tych artykułów na czas od 15 marca 1937 r. do końca bieżącej kampanii, przy czym w każdym razie ewentualna zniżka nie przekroczy 2 zł od kwintala w porównaniu z obecnymi stawkami. Powyższe decyzje rządu podyktowane zostały koniecznością przystosowania się do nowych warunków, wywołanych korzystnym rozwojem sytuacji na światowych rynkach zbożowych w bież. roku gospodarczym. Wypowiedzenie dotychczasowych stawek zwrotów cel przy wywozie artykułów roślinnych dokonane zostało w formie odpowiedniego rozporządzenia min. skarbu z dnia 15 grudnia r. b., wydanego w porozumieniu z min. rolnictwa i r. r. Rozporządzenie to ukaże się w najbliższym numerze Dziennika Ustaw R. P.

Z KRAJU

(k) Osłabienie dolara i franka szwajc. Na wczorajszych giełdach walutowych nieco słabsza tendencja wykazała dewizy na Nowy Jork i Zurych. Osłabienie Nowego Jorku pozostaje, być może, w związku ze wzmocnieniem funta angielskiego na skutek zakupu przez Bank Anglii złota za 65 milj. funt. Pozostałe dewizy nie wykazały poważniejszych zmian. W terminowych notowaniach franka francuskiego w Londynie deperty wykazują pewną wyżkę, a mianowicie jednomiesięczny do 0,87%, 3-miesięczny zaś — do 2,21.

(k) Ustawodawstwo gospodarcze. Ukazał się nr. 91 Dziennika R. P. z datą 15 grudnia r. b. Opublikowano w nim m. in. następujące rozporządzenia o charakterze gospodarczym: rozp. Prezydenta R. P. z dn. 15 grudnia rb. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską a Szwajcarią, w formie wymiany not z dnia 28 października r. b., dotyczących wzajemnego udzielania kontyngentu na tkaniny wełniane i plecionki do kapeluszy (poz. 633); rozp. rady ministrów z dnia 12 grudnia rb. o zasadach podziału nadwyżki kontyngentu wewnętrznego cukru (poz. 634); rozp. min. skarbu z dnia 21 listopada r. b., wydane w porozumieniu z ministrami: przem. i

handlu oraz rolnictwa i r. r. o uzupełnieniu taryfy celnej wywozowej (poz. 635); rozp. min. skarbu z dnia 14 grudnia r. b., wydane w porozumieniu z ministrami: rolnictwa i r. r. oraz przem. i handlu o rejonach produkcji oraz o kontyngencie wewnętrznym i zapasie cukru na okres kampanijny 1937/38 (poz. 636); rozp. min. skarbu z dnia 15 grudnia r. b. w porozumieniu z ministrami: przemysłu i handlu oraz rolnictwa i r. r. o uchyleniu rozporządzenia z dnia 31 lipca 1935 r. w sprawie zwrotu cla przy wywozie zbóż strączkowych, nasion oleistych, produktów przemiału, grochu polerowanego i siodu (poz. 637).

(k) W sprawie pozwoleń przywozu towarów reglamentowanych. W związku ze zbliżającym się terminem podziału kontyngentów przywozowych na towary sprowadzane z zagranicy na okres styczeń — luty, izba przem. - handl. komunikuje, że podania o pozwolenie przywozu należy składać w izbie w terminie nieodwołalnym do dn. 23 b. m. Podania o pozwolenie przywozu należy składać na specjalnych formularzach, które są do nabycia w izbie, przy czym na każdą pozycję winno się składać osobne podanie. Oryginał podania winien być zaopatrzone w znaczek stemplowy 5-złotowy, faktury zaś, których dołączenie do podań jest konieczne, należy ostemplować znaczkiem 50-groszowym. Przy składaniu podań winna firma zwracać specjalną uwagę na podawanie ścisłej wartości sprowadzanych towarów. Wszelkich bliższych informacji dotyczących importu towarów reglamentowanych, zasięgnąć można w izbie przemysłowo - handlowej w Poznaniu, pokój 7.

(k) Kupcy branży meblowej w sprawie podwyżki cen drzewa. W dniu 15 b. m. odbyło się zebranie Zrzeszenia Kupców Branży Meblowej pod przewodnictwem p. Przepióry, gdzie rozpatrzono m. in. problem gwarancji za sprzedany towar, sprawę uzupełnień listy ekspertów sądowych, sprzedaż na raty. Uchwalono także wy-stosować odpowiednie pismo w sprawie

Największą radość

dużym i małym sprawią wspaniałe w smaku słodczyce „Goplany“
Pierniki - czekolady cukry - karmelki biszkopty-herbatniki w doskonałej jakości i dużym wyborze, poleca

Goplana S.A. POZNAŃ

Pg 8894-49.146

zwyżki cen drzewa do zainteresowanych władz i instytucji. Podkreślono, że nastąpiła już zwyżka cen na różne gatunki drzewa np. szalówka w hurcie podskoczyła z 39 na 48 zł; cena dębiny wzrosła o 30% itd. Obecnie lasy państwowe zamierzają podobno podwyższyć ceny na okrągłaki od 50 do 80%. Takie podniesienie ceny drzewa użytkowego niezasadnione momentami ekonomicznymi, taka zwyżka stosunkowo znacznie większa, aniżeli wzrost ceny rynkowej drzewa, musi wywrzeć ujemne skutki w branży meblowej z następujących względów: znaczne podwyższenie ceny podstawowego surowca w fabrykacji mebli, przy tendencji rządu, aby nie dopuścić do zwyżki cen, musi spowodować zmniejszenie się produkcji w tej dziedzinie, a więc większy bezrobocie; cena surowca jest stosunkowo najwyższą częścią kosztów produkcji, przy meblach najtańszych, kupowanych przez szerokie sfery, mniej zamożne. Znaczne więc podwyższenie ceny surowca musi spowodować dużą zwyżkę cen na meble najtańsze, które można poprostu uważać za artykuły pierwszej potrzeby. Jest to wyraźnie sprzeczne z polityką, zmierzającą do utrzymania na dotychczasowym poziomie cen artykułów powszedniego użytku i może narazić kupiectwo branży meblowej na zarzut, że dąży do podniesienia cen na meble. Omówiono również sprawę hali targowej w Swarzędzu i zagadnienie zniesienia świadectw przemysłowych.

(k) Należy ściśle przestrzegać instrukcji dewizowych. Min. przemysłu i handlu poleciło komitetom eksportowym stosowanie rygorów wobec eksporterów nie stosujących się do postanowień i instrukcji, regulujących wydawanie zaświadczeń walutowych i kontrolę dewizową. Rygorami temi są: cofnięcie prawa korzystania z zaświadczeń walutowych, cofnięcie prawa korzystania z zaświadczeń na bezcłowy wywóz, cofnięcie prawa korzystania z kontyngentów wywozowych i innych świadczeń ze strony min. przem. i handlu.

(k) Przewoźne na owoce eksportowe. Min. komunikacji przyznało od dnia 1-go grudnia 1936 dla wagonowych przesyłek pospiesznych krajowych owoców w przewozie do stacji portowych w Gdyni i Gdańsku klasę taryfową 10 a i b.

Z ZAGRANICY

(z) Możliwości dla eksportu przetworów mięsnych do Stanów Zjednoczonych. Skutki posuchy, która panowała w lecie r. b. w U. S. A., ujawniają się również w postaci spadku ilości bydła i trzody oraz spadku dostaw produktów mięsnych i hodowlanych. Sytuacja ta będzie miała niewątpliwie duże znaczenie dla importerów zagranicznych, a więc również dla dostaw przetworów mięsnych, w pierwszym rzędzie szynki i boczków z Polski. Przewiduje się bowiem wzrost zapotrzebowania i zwyżkę cen. Z drugiej strony dla Polski staje się aktualną sprawą rozpoczęcia eksportu świeżego mięsa do Stanów Zjednoczonych. Eksport ten możliwy jest dopiero od kilku tygodni, dzięki wpisaniu Polski na listę krajów, zwolnionych od zakazu przywozu mięsa.

Musimy złamać przewagę żydowską w handlu i przemyśle!
Wyparcie Żydów oznacza pracę dla milionów głodujących Polaków.
Ostatnie w tym słowo ma konsument polski, ma kobieta - Polska!

Subskrypcja na grafiki artystów poznańskich

Podajemy dalsze reprodukcje naszej kolekcji, przeznaczonej na tegoroczną subskrypcję. Przyczem nadmieniamy, że Czytelnicy nasi zamawiać mogą dowolną ilość grafik, wpłacając równocześnie równowartość w naszej administracji.

Czytelnicy zamiejscowi winni dołączyć zł 1.50 na koszty przesyłki.

L. Ozminowa: „Ucieczka do Egiptu”, drzeworyt — 15×22 cm — cena zł 8.

Stan. Zgaiński: „Szamotulanka”, drzeworyt — 20×15,5 cm — cena zł 8.

Cz. Borowczyk: „Podwórko”, drzeworyt — 20×23 cm — cena zł 8.

Zbliżają się święta...

Już tylko tydzień dzieli nas od świąt, najmilszych chyba i najweselszych, świąt Bożego Narodzenia. Tyle się z nimi łączy pięknych tradycji i zwyczajów, mających w sobie charakter podniosłych obrzędów, że wspominamy je zawsze ze wzruszeniem i — starzy czy młodzi — oczekujemy ich z niecierpliwością. Komu nakryty białym obrusem stół wigilijny, zastawiona tradycyjna wieczerza, z opłatkiem na środku stołu — nie przywodzi na myśl miłych, rzewnych nieraz wspomnień z minionych lat? Czy tylko dzieciom radośnie biją serca, gdy światłem kolorowych świeczek zabłyśnie barwnie przybrane kolorowe drzewko?

Czekamy radosnych świąt niecierpliwie, niemal z utęsknieniem i cieszymy się na nie zawczasu. Gospoście przygotowują zapasy, czynią zakupy: pierników, orzechów, cukierków, pieką struclę, martwią się, jakie to w tym roku będą ryby na wilej. Rodzice naderżają się tajemnie, jakie niespodzianki sprawią grzecznym dzieciom na gwiazdkę, a dzieci obliczają oszczędności, ze skarbonek dobyte, i obmyślają, jakie drobne prezenty sprawią największą przyjemność rodzicom.

Przygotowujemy się do świąt i czekamy na nie, obiecując sobie zgóry wiele przyjemności.

Ale... nie wszyscy są w takiej dobrej sytuacji. W różnych domach różne będą święta, skromniejsze i sutsze, wykwinne i oszczędne. A dużo też jest takich rodzin, w których świąteczne dni niewiele różnią się będą od zwykłych, szarych, smutnych dni.

To są rodziny najbiedniejszych — bezrobotnych, bezdomnych.

Przed rokiem jeszcze największym skupieniem poznańskiej nędzy było tak zwane „Wesołe Miasteczko”, zruj-

DLA PANI
Garsonki
S. KACZMAREK
27 Grudnia 10.
Asygnaty Kredyt.
Pg 8940-51,69
Szlafroki

nowane pawilony Pewuki. Obecnie biedotę „wesoło-miasteczkową” rozsiadano. Znaczna ich część znalazła schronienie wybudowanych specjalnie barakach na Dębcu. Opisywaliśmy niedawno to nowe, dla najbiedniejszych założone osiedle. Warunki mieszkaniowe są tu stosunkowo nienajgorsze. Każda rodzina otrzymała dość obszerną izbę; tylko bardzo licznym rodzinom — a jest tu jednak takich sporo — jest trochę ciasno. Ale w każdym bądź razie jest dach, i to zupełnie przyzwoity, nad głową.

Gorzej jest z zarobkiem. Stałego zajęcia nie ma prawie nikt z mieszkańców osiedla, a dostać zarobek dorywczy — trudno. Do miasta daleko.

Na lamach „Mojego Przyjaciela” apelował już Wujek Czesio do najmłodszych Czytelników, aby pośpieszyli z ofiarami dla swych biednych rówieśników z osiedla na Dębcu. Jest tam dzieci sporo, bo tylko takich w wieku od 2 do 7 lat, przeszło 170. A jak się tym dzieciom bezrobotnych dzieje — domyśleć się nie trudno. Rzadko które z nich ma jakie takie obuwie. Ubranie — pożał się Boże!

A już cieplejsze jakieś okrycie należy do sfery nieziszczalnych marzeń.

Panie z wydziału parafjalnego „Caritasu” na Dębcu, które się barakami opiekują, zorganizowały akcję dożywiania dzieci. Ale dzieci niewiele mogą z niej korzystać, bo bez obuwia

i ubrania w chłodne dni nie mogą przychodzić na ten posiłek.

Nędza jest wielka i każda ofiara, każda najdrobniejsza pomoc, przyczyniająca się do jej ulżenia, witana jest przez opiekunki „Caritasu” z największą radością.

„Mój Przyjaciel” w osobie Wujcia Czesia daje inicjatywę zbiorowego czynu pod hasłem: „Czytelnicy „Mojego Przyjaciela” organizują Gwiazdkę dla biednych dzieci na Dębcu!” Apeluujemy tutaj do wszystkich Rodziców, aby pozwolili i pomogli swym dzieciom we wzięciu udziału w tej akcji. Żadna ofiara nie jest zbyt mała, aby jej złożyć nie było warto.

W pierwszym rzędzie chodzi o dary praktyczne, a więc: stare, ale nadające się jeszcze do użytku obuwie, wszelkiego rodzaju ubranie, bielizna, ciepłe okrycie. (Nawiasem — skromna uwaga; żeby te rzeczy, w miarę możliwości, były czyste. Przedmiot nadający się do natychmiastowego użytku stanowi prezent miłszy i cenniejszy.) Z wielką radością przyjęte będą i inne dary w naturalnych, jak np. produkty spożywcze. No, i wreszcie — przecież to ma być Gwiazdka — słodczyce, zabawki.

Skłonienie dzieci do ofiarności, nawet do wyrzeczenia się czegoś, aby oddać to biedniejszym, wyrobi w nich piękne uczucia, da im nową przyjemność. A biednym dzieciom rozjaśni to smutną szarą żyłkę życia.

Wszystkie dary — z zaznaczeniem, że przeznaczone są one dla biednych dzieci dębieckich — składać, wzgl. deklorować można w redakcji „Mojego Przyjaciela”, który przyjął pośrednictwo w tej akcji i opiekunkom z parafjalnego wydziału „Caritasu” na Dębcu je dostarczymy.

Przyczynmy się więc w miarę sił do urządzenia Gwiazdki biednym dzieciom na Dębcu.

Niech mają kilka radosnych chwil, niech dni Bożego Narodzenia będą i dla nich wesołymi, jasnymi świątami. Zróbmy dla nich co jest w naszej mocy. Pomóżmy rękami naszych dzieci smutnym, biednym dzieciom.

(tk)

„DWA DNI W RAJU”

Tanie przedstawienia w kinoteatrze „Słońce” dla naszych czytelników

„DWA DNI W RAJU”
najnowsza i najweselsza polska komedia muzyczna, w której doskonale kreacje stwarzają: Helena Grossówna, Eugeniusz Bodo, Antoni Fertner i Stanisław Sielański — ciesząca się olbrzymim powodzeniem — wyświetlana będzie
DZIŚ, W CZWARTEK I JUTRO, W PIĄTEK W KINOTEATRZE „SŁOŃCE” DLA NASZYCH CZYTELNIKÓW.
NADPROGRAM: REWELACYJNY REPORTAŻ FILMOWY „PIECIORACZKI TANADYJSKIE”.

Pragnąc wszystkim bez wyjątku w okresie przedświątecznym umożliwić podziwianie tego przepięknego filmu, dyrekcja kinoteatru „Słońce” w porozumieniu z naszym Wydawnictwem na dzisiejsze i jutrzejsze przedstawienia filmu „Dwa dni w Raju” wyznacza najniższe ceny biletów:
CAŁY PARTER 75 gr, CAŁY BALKON 1 zł.

A więc wszyscy nasi Czytelnicy śpieszą dziś, w czwartek i jutro, w piątek do „Słońca” na najweselszą polską komedię muzyczną „Dwa dni w Raju”.

Radzimy
ugotować zupę
z kostki Makaronowej
i z kostki Grzybowej
Knorr
w ten sposób uzyska się nową
zupę o doskonałym smaku.
Knorr zupy - dobre zupy!

Pg 8922-K. 3213

bie w programie przy odpowiednich audycjach, wysłuchanych już w poprzednim tygodniu, swoje trafne rozwiązania i nadesłał je do rozgłośni poznań. Pl. Wolności 11 najdalej do dnia 1. I. 1937 r. Za trafne rozwiązania zagadek w konkursie pt. „Zagadka na temat audycji jednego tygodnia” zostaną rozdzielone nagrody w postaci cennych książek.

W kraju cygar i trzciny cukrowej.
Indje zachodnie, Jamajka, są to nazwy, które w naszym umyśle wywołują skojarzenia o dalekich, pięknych podróży, dostępnych dla zwykłego śmiertelnika chyba tylko w marzeniach. Do tych krajów cygar i trzciny cukrowej zaprowadzi, słuchaczy feljtonu radiowy Leszka Wieleżyńskiego z dn. 18. XII. o godz. 17.00. Będą to wspomnienia z podróży statkiem „Pisudski” do egzotycznych krajów.

Pogadanka o orkiestrze symfonicznej.
W dalszym ciągu swego interesującego cyklu o instrumentach orkiestry symfonicznej prof. Kamiński omówi przed mikrofonem 18. XII. o godz. 19.55 trzy dalsze instrumenty: harfę, cymbalki i klawesyn.

Cykl dialogów Platona w Teatrze Wyobraźni
18. XII. o godz. 18.30 wystawia Teatr Wyobraźni pierwszą część „Eutyfron”, z cyklu dialogów Platona p. t. „Tragedja Sokratesa”. Akcja rozgrywa się w Atenach w roku 399 przed narodzeniem Chrystusa. Słuchowisko to poprzedzi słowo wstępne prof. U. S. B. Stefana Srebrnego. W roli Sokratesa wystąpi Aleksander Zelwerowicz, w roli Eutyfrona — Jacek Woszczerowicz.

„Wolny strzelec” transmitowany z Lipska.
18 grudnia br. mija 150 lat, jak w małym mieście niemieckim Eutin przyszedł na świat Karol Marja von Weber, właściwy twórca niemieckiego romantyzmu operowego. Jako syn dyrektora wędrownego teatru wyrósł Weber w atmosferze kultu teatralnych, znał więc znakomicie wszelkie wymogi sztuki scenicznej. Nie też dziwnego, że jako chłopak 14-letni komponuje operę „Potęga miłości i wina”. Po kilku latach tulaczki na rozmaitych stanowiskach — osiedla się Weber w Pradze, potem w Dreźnie jako kierownik opery niemieckiej. Już wówczas znany w ojczyźnie, zdobywa w roku 1821 swą operę „Wolny strzelec” sławę ogromną. W kilka lat później umiera na suchoty w 39 roku życia.

„Wolny strzelec” jest pierwszą operą naprawdę „romantyczną”; należy ona do najwznieśliwszych, najpiękniejszych i najbardziej zachwycających oper. 2 akty tej opery transmituje Polskie Radio z Lipska 18 bm. czyli w 150-lecie urodzin Webera. o godz. 20.10 w wykonaniu świetnej lipskiej orkiestry symfonicznej i chóru rozgłośni lipskiej pod dyr. H. Weisbacha z udziałem solistów oper niemieckich. Transmisję poprzedzi słowo wstępne o kompozytorze Karola Stromengera.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego
Dziś w czwartek wspaniały dramat muzyczny E. D'Alberta „Zamarłe oczy”, w doskonałej obsadzie z pp.: Z. Fedyczkowską, dr. W. Roessler-Stokowska, J. Musielewską, J. Wolińskim, A. Karpackim, K. Czarnieckim i in. Kier. muz. dyr. dr. Z. Latośzewski, reż. M. Janowska - Kopczyńska.

W piątek 18 bm. atrakcyjna operetka „Kwiat Hawaju”, w pierwszorzędnym wykonaniu.

Z Teatru Polskiego
Arcykomiczna komedia muzyczna p. t. „Podwójna buchalterja” grana będzie jeszcze tylko dwa razy; to znaczy do piątku włącznie. W sobotę premiera dawno zapowiadanej nowości scen europejskich Fr. Molnara „Wielka miłość”, która zdobyła już wielki rozgłos. Nowosć tę przygotował reżysersko Br. Dąbrowski, a nową wystawę da Z. Szpingier. W czwartek popołudniu o godz. 16 przedstawienie dla dzieci „Teatru Marionetek”. Ceny miejsc od 25 groszy do 1,50 zł.

Z Teatru Nowego
Dziś i jutro w dalszym ciągu ciesząca się niesłabnącym powodzeniem świetna, sukcesowa, polska komedia Jastrzębiec-Zalewskiego „Serca za drutem kolczastym”, w kapitalnym wykonaniu pp. Zaklickiej, Koreckiej, Dowmunta, Jaronia, Przystańskiego, Smoczyńskiego, w reżyserji p. R. Wasilewskiego i dekoracjach proj. Grabczyka. Początek o godz. 8.10.

W przygotowaniu baśń o Bożem Narodzeniu B. Peplowskiego pt. „Wśród nocnej ciszy”, pod kier. reż. p. dyr. Młodziejewskiej. Równocześnie p. R. Wasilewski rozpoczął próby z ostatniej węgierskiej nowości komediowej pt. „Tempo 120”. W sztuce tej ukaże się cały zespół Teatru Nowego.

RADJO

Originalny konkurs rozgl. pozn.

W dążeniu do urozmaicenia programu rozgl. pozn. urządza oryginalny konkurs pt. „Zagadki na temat audycji jednego tygodnia”. Jest to konkurs dla słuchaczy, którzy dobrze słuchają radia. Wysłuchanie repertuaru audycji nadawanych w ciągu bież. tygodnia t. zn. między 13 a 19 grudnia tworzy dla wszystkich podstawę do wzięcia udziału w konkursie. W niedzielę, 20 XII. o godz. 19.45 odbędzie się audycja konkursowa. W czasie trwania tej audycji wybitni autorzy podadzą słuchaczom 6 zagadek wierszowanych dotyc. 6-eiu audycji tygodnia między 13 a 19 grudnia. Słuchacze zanotują so-

Który film najbardziej się podoba

Rozstrzygnięcie konkursu kina „Świt“

W numerze 434 z dnia 19. 9. poda-
liśmy wiadomości o konkursie, jaki
kino „Świt“ ogłosiło dla swych bywal-
ców i naszych Czytelników. Chodziło o
wybranie trzech filmów, które najbar-
dziej podobały się publiczności. Obec-
nie nastąpiło rozstrzygnięcie tego kon-
kursu.

Jury konkursowe po obliczeniu od-
powiedzi i podsumowaniu punktów,
jakie otrzymał każdy z 10 konkurso-
wych filmów, ustaliło następujące ko-
lejności miejsc: I miejsce zdobył film
„Serce ze stali“, II miejsce — „Fort
Douaumont“, III miejsce — „Doktor
X“. Żadna z nadesłanych odpowiedzi
nie podała zupełnie ściśle i w stosow-
nej kolejności wyniku głosowania. —
Wobec tego nie przyznano nagrody I.
Nagrodę tę zatrzymuje firma, która ją
ofiarowała.

KINO „ŚWIT“

Tylko cztery dni! KAY FRANCIS w najświetniejszej swej kreacji

„MAŁŻEŃSTWO NA BEZDROŻACH“

Pozatem GEORGE BRENT i WARREN WILLIAM
ng 20 988
Film tak nowoczesny, jak dzisiejsze życie. Jak zwykle dobrze dobrany nadprogram.

II. nagrodę — serwis porcelanowy
do kawy na 6 osób z firmy „Ozdoba“,
św. Marcin 4 — przyznano p. J. Nogali.
III. nagrodę — 1 litr krupniku polskie-
go, dar probierni „Dzików“, ul. Kan-
taka — przyznano p. Alfonsowi Brodz-
kiemu. IV. nagrodę — półroczne pas-
se-partout do kina „Świt“ — p. Leono-
wi Pawelskiemu. V. nagrodę — 1 litr
wina węgierskiego z winiarni Wiśniew-
skiego, pasaż „Apollo“ — p. Maksymi-
ljanowi Nowackiemu. VI. nagrodę —
dwa kwartałne passe-partout — p. Ga-
łęskiej i p. Julji Dzierżanowskiej.

Nagrody pocieszenia w postaci
dwóch biletów do kina „Świt“ otrzy-
mują pp.: W. Wypijewski, E. Chrza-

nowski, J. Kiciński, S. Alejski, S. Fi-
lor, S. Chmielewski, S. Kaniewski, A.
Wittrich, H. Balcerkówna, R. Remm-
lein, M. Sapińska, L. i J. Lewandow-
scy, S. Albrecht, K. Szesz, E. Juska,
J. Niewiedzial, J. Sroczyński, Z. i H.
Żarnowsky.

Nagrody wydaje kasa kina „Świt“.

Cztery lata

Było to 30 października 1932 r., w po-
łudnie o godzinie 13 minut 5, gdy wśród
niezliczonych rzesz wiernych J. Em. ks.
kardynał Prymas Hlond na czele zastępu
biskupów i licznych duchowieństwa doko-
nał odsłonięcia i poświęcenia poznańskie-

go Pomnika Wdzięczności Narodu wobec
Boga za wskrzeszenie Ojczyzny. Wojsko
zaprezentowało broń, a salut baterji ho-
norowej zwiastował całemu miastu doko-
nanie ślubu narodu, złożonego przez I
Zjazd Katolicki Odrodzonej Polski, odbyty
w Poznaniu 1920 r. po zwycięskim od-
parciu nawały bolszewickiej. Było to
cztery lata temu!

Dzisiaj... dzisiaj ten wówczas tak uroczy-
ście poświęcony pomnik jeszcze nie jest
w zupełności wyplacony.

A więc do dzieła, do gorliwego skład-
kowania na resztę kosztów jego budowy,
by wreszcie mogła nastąpić likwidacja
zadłużenia Pomnika, z którego wszyscy
jesteśmy nie tylko głęboko zadowoleni, ale
i dumni, przed którym tyle razy w roku
zbieramy się tłumnie bądź to dla manife-
stacji religijnych bądź też narodowych,
bądź też wreszcie dla nasycenia wzroku
miłym wydoikiem defilujących przed nim
oddziałów wojska narodowego oraz kar-
nych szeregów również nam drogich orga-
nizacji społecznych.

Składajmy ofiary na rzecz Pomnika!
Ofiary przyjmuje Komitet Budowy Pomni-
ka Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu,
ul. św. Marcina 69, m. 17, P. K. O. konto
czekowe nr. 207 470.

Dnia 16 grudnia 1936 r. o godz. 6 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona
Sakramentami św., moja najdroższa żona i najukochańsza matka, siostra
i babcia, s. p.

z Gerłowskich

Ludwika Tumidajska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20. bm. o godz. 15 z kaplicy
cmentarza parafji Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.
Msza św. za duszę Drogiej Zmarłej odprawi się w kościele para-
fialnym w poniedziałek, dnia 21. bm. o godz. 8.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, dzieci i siostra.

Poznań, ul. Matejki 46.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal“, ul. Towarowa 25, tel. 31-80.

Szklą dwuogniskowe

do patrzenia w dal i z bliska przez te same szklą

Szklą Zeissa Uro - Punktal

absorbujące promienie ultraczernone

Szklą Buscha Ultrasin

absorbujące promienie ultrafioletowe

stale na składzie

SPECJALNY ZAKŁAD OPTYCZNY

„BOBE“ Al. Marcinkowskiego 7.

Pr. 8028-51.66

MILE UPOMINKI NA GWIAZDKĘ

nowości z ostatnich dwóch lat

DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejność podług wieku od 6 do 13.

H. Rudowska. DZIECI PRACUJA. z 10 obr. Norblina, ręcznie kolorow. Książeczka do czytania i malowania	zł 1,20
Jan Marcin. KOPCIUSZEK, w dobie radia i samolotu	zł 2,40
Z 18 ilustr. autora	zł 2,—
Jan Marcin. ŚPIĄCA KROLEWNA I LOTNIK. Z 16	zł 2,—
ilustr. autora	
A. Lubicz-Wolska. KOSMATE RACZKI. O siedmiu	
królewskich i królewskich niedźwiedziach. Z 10	zł 3,50
ilustr. Horowicza	
A. Gawiński. LOLEK GRENADIER. Z czasów napo-	
leńskich. Z 11 kolor. obrazkami. opr.	zł 5,40
M. Buyno-Arczowa. DZIECKO-MORZA. O dziwnej	
„syrence“, siwym uczonym, chacie rybackiej i Bal-	
tyku. Z 46 rys. Romykówny. Brosz. zł 4,80, opr.	zł 5,60
M. Buyno-Arczowa. ZIELONY SZALENIEC. Fascy-	
nujące opowiadanie o zielonym samochodzie. Z 33	
rys. Romykówny. Brosz. zł 4,—, opr.	zł 4,80
E. Porebski. SAMOCHÓD WYCHODZI Z FABRY-	
KI. Z 26 ilustr.	zł 1,80
M. Saryusz-Stokowska. CORAZ PRZEDZIEJ. Koleje,	
okrety, samochody, balony, samoloty, rakiety.	
Z 35 ilustr.	zł 2,—
M. Saryusz-Stokowska. BIAŁE ZŁOTO. Nadzwyczaj	
ciekawa opowieść o bawelninie. Z 16 tablic.	zł 2,40
Dr. F. Burdecki. TELEWIZJA, czyli jak człowiek nau-	
czył się widzieć na odległość. Z 20 ilustr.	zł 1,80
G. A. Mokrzycki. PRZESZŁOŚĆ, TERAZNIEJSZOŚĆ	
I PRZYSZŁOŚĆ LOTNICTWA. 119 rys. Brosz.	zł 3,50
zł 1,20, opr.	

POWIEŚCI CIEKAWÉ

w pięknych kolorowych okładkach.

Lloyd C. Douglas. ZIELONY SYGNAŁ. Świetna po-	
wieść ze świata lekarsko-szpitalnego.	zł 6,40
Tom Gill. WAWOZ ŚMIERCII. Skarby w starożytnej	
świątyni Azteków są powodem groźnych konfliktów	zł 4,50
Zane Grey. GRZMIĄCA GÓRA. Złoto, walka, obsunię-	
cie góry.	zł 4,50
— KANION WIELKICH DEBÓW. Prze-	
śliczna powieść, tym razem współczesna	zł 4,50
— KWIAT COLORADO. Konflikt miłości	
z wdzięcznością.	zł 4,50
— LEGIA STRACENCÓW. Dziewna dziewczyna	
zwycaja ambitnego bandyty.	zł 4,50
— PŁOMIEN. Dokoła wspaniałego konia roz-	
petuje się burza namietności ludzkich.	zł 4,50
J. I. Kraszewski. POWIEŚCI O DAWNYM OBY-	
CZAJU. Chata za wsią. 3 t. zł 4,—. Czarna Pe-	
relka 2 t. zł 3,—. Komedjanci 4 t. zł 6,—. Morituri	
4 t. zł 5,—. Resurrecturi 3 t. zł 4,—. Złote jabłko	
4 t. zł 5,—.	
St. Łazewicz. SEPY. Doskonała polska powieść lot-	
niczna	zł 5,60
W. B. Mowery. DZIEWCZE Z BOŻEJ ŁASKI.	
Groźna, zimna północ i gorące serce.	zł 4,50
SERCE POŁNOCY. Londonska Ka-	
nada w epoce samolotu.	zł 4,50
A. David-Neel. MIPAM — LAMA PIĘCIU MADRO-	
ŚCI. Porywająca powieść z prawdziwego życia ta-	
jemniczego Tybetu.	zł 7,20

KSIAŻKI POZYTECZNE

droższe na spłaty miesięczne.

M. Arcta. MAŁY SŁOWNIK JEZYKA POLSKIEGO	
objaśnia 19 000 wyrazów, 6 000 zwrotów. Wyd. ilu-	
strowane z 12000 rys.	zł 15,—
E. Culbertson. BRYDZ-ROZGRYWKA. Nowe dzieło	
slynnego autora. Wykład jasny, wielka ilość przy-	
kładów. Brosz. zł 9,50, opr.	zł 13,—
A. Szlagowski. HISTORIA Powszechna. Od	
czasów przedhistorycznych do dnia dzisiejszego, ze	
szczególnym uwzględnieniem dziejów Polski. 1400	
stronic, 250 map, tablic, ilustracji i wykresów. 2 to-	
my brosz. zł 78,—. W pięknej wykładz. barw. opr.	
zł 96,—. Na raty.	
M. Walicki i J. Starzyński. DZIEJE SZTUKI POL-	
SKIEJ. Architektura, rzeźba, malarstwo, grafika.	
302 strony, 27 wkładek, 380 ilustr. Brosz. zł 22,—.	
W ozdoba. oprawie	zł 30,—
L. de Verdmon Jacques. KURACJA ROŚLINNA. 1050	
wypróbowanych rad w 150 chorobach. 359 stron	
tekstu, 120 rys., 46 tabl. ryc. kol. w artyst. opr.	zł 28,—

ng 21 661

WARSZAWA M. ARCT NOWY ŚWIAT 35

Ciekawe katalogi bezpłatnie.

Dnia 14 grudnia 1936 r., zasnął w Bogu, opa-
trzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż,
nasz najlepszy ojciec, teść, dziadek i pra-
dziadek, s. p.

Antoni Owsianowski

przeżywszy lat 76. Nabożeństwo żałobne odprawi
się w sobotę, 19. bm., o godz. 10 w Śnieciskach,
poczem pogrzeb.

W ciężkim smutku pogrążeni
zg 866 żona, dzieci, wnuki, prawnuki i rodzina.

Powózki oczekiwać będą na stacji w Środzie
o godz. 7 rano.

Polwica, Janowo, Kórnik, Poznań, Ostrzeszów,
Leszno.

Dnia 15 grudnia 1936 r., zasnęła w Bogu, po
długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilka-
krotnie Sakramentami św., nasza ukochana żona,
matka i babka, s. p.

z Drzewieckich

Helena Melanowiczowa

Msza św. za duszę drogiej Zmarłej odprawi się
w piątek, dn. 18. bm. o godz. 9,15 w kościele Far-
nym w Wągrowcu, poczem nastąpi odprowadze-
nie zwłok na cmentarz. zg 14 921

W ciężkim smutku pogrążona

Łaziska, p. Wągrowiec. rodzina.

Dnia 15 grudnia 1936 r., zasnęła w Bogu, po krótkich
lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., na-
sza najdroższa, najukochańsza siostra, szwagierka,
ciocia i kuzynka, s. p. Pg 8941-51.70

Anna Ratajczakówna

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 18-go
grudnia br. o godz. 15 z kościoła cmentarnej Bożego Ciała
w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Rybaki 22.

rodzina.

Najst. Zakł. Pogrz. P. Piasecki, Klasztorna 14. Tel. 27-69

Najzdrowszy sport
to łyżgawka!

Kilka godzin ruchu daje
zdrowie i zadowolenie!

Zrób dziecku niespodziankę i zaraz kup łyżwy w firmie
JAN DEIERLING, Poznań, Szkolna 3
HURT. telefon 35-18 DETAL.

zg 21706

Tajemnica Piękności która ustaliła Światową Sławę Francuzek

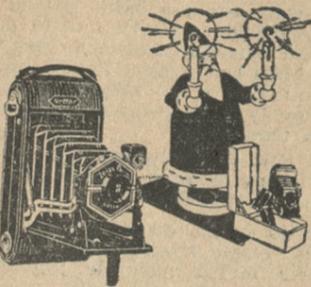

Eleganckie francuzki są bezwzględnie naj-
lepszymi ekspertami świata w dziedzinie „ma-
quillage'u“. Najnowszym ich sekretem jest uży-
wanie „sterycznego“ pudru do twarzy. Jest to
puder dziesięciokrotnie cieńszy niż wogóle my-
ślano kiedykolwiek, że to jest możliwe. Jest
sprawiany nowym sposobem—wirowany przez
potężne e huraganowej sile prądy powietrza.
Czyni to puder tak cieniutki, że przylega równo
i delikatnie do skóry—niezmiernie niewidzialna pow-
leka piękności. Nadaje naturalnie wygładzającą
eudowną serę. Różni się tak bardzo od stare-
mednych, ciężkich pudrów, które nadają tylko
wygląd „maquillage'u“. Ten nowy „steryczny“
sposób jest stosowany w fabrykacji Pudru To-
kalon. Puder Tokalon, sprawiany według
oryginalnego, francuskiego przepisu znakomitego
paryskiego Pudru Tokalon, zawiera również
Piankę Kremową, dzięki której trzyma się on
cały dzień. Aż wiatr, ani deszcz lub pocenie
się podczas tańca nie mogą zaszkodzić ślicznej,
aksamitnej matewoci, którą nadaje on cerze.
Wypróbuj ten sekret piękności Francuzek —
steryczny Puder Tokalon.

ng 21 176

GORZELANY

potrzebny dla odpędu tegorocznego kontyngentu
w Przygodzicach powiat Ostrów Wlkp. dg 3997

Pięknym rzeczywiście podarkiem gwiazdkowym jest
aparatus fotograficzny
od
FOTO-GREGERA
Pg 8896-51,9 27 Grudnia 18

Praktyczny i trwały podarek gwiazdkowy
przy wielkim wyborze i cenach przystępnych w składzie jubilersko-zegarmistrzowskim
STEFAN HUBERT
Poznań, ŚW. MARCIN 45, Telefon 14-55 przy nar. ul. Pierackiego

Pg 8370-01,1

Rex *Bielizna eleganckiej Pani*
Piękny praktyczny podarek gwiazdkowy
K. Łowicka
Poznań
Fr. Ratajczaka 40.
Magazyn modnych artykułów damskich.
Pg 21295

Nie czekaj Gwiazdora
Idź dziś do „Kastora”
i zakup
GRAMOFON
na święta
Wielki wybór gramofonów i płyt **SYRENA**
GRAMOFONY od zł 45,— PŁYTY od 1,20
„KASTOR”
Poznań, św. Marcin 55
Pg 21 806/7

Jeżeli prezent gwiazdkowy
To tylko z firmy
DOM SPORTOWY
Najlepsze tam łyżwy i narty
Nie mówię to na żarty
Bo nawet i ciepłe kożuszki,
Żeby nie zmarzły nóżki
i brzuszki.
Największy wybór!
Najniższe ceny!
Dom Sportowy
św. Marcin 33
bliżej Garncarskiej
Ilustr. Katalogi wysyłamy
bezpłatnie.
Pg 21 296

PIJCIE
ZNANE STARE MIODY
NAJLEPSZE
WINA owocowe SOKI
z Wytwórni **J. Wawrzyniaka** Wrocławska 18
Telefon 41-44 — 41-40
Pg 14 922

GWIAZDKA dla PANA!
to Wytwórni **PORTFEL - Portmonetka**
Ołówek - Plakietka do Auta i wiele
innych gustownych przedmiotów z firmy
S. ZYGADLEWICZ
POZNAŃ, 27 Grudnia 6, WARSZAWA, Nowy-Świat 59
Od rewelacyjnie niskich cen odlicza się rabat Świąteczny
w wysokości 10 %
Pg 20816

Buciki
dziecięce wysokie 33/35 łyżwy 23/25
używane, tanio sprzedam. Poznań,
Mickiewicza 17, m. 8. zd 48 891

Wyszły z druku i są w sprzedaży
ZIMOWY URZĘDOWY ROZKŁAD JAZDY P. K. P.
ważny od 15 grudnia r. b. Cena zł. 3.—
OKRĘGOWY ROZKŁAD JAZDY
I i II Okręgu Komunikacyjnego
(Dyr. Kol. Poznańska i Toruńska) sprawdzone
przez Ministerstwo Komunikacji. Pg 21803
Sprzedaż w księgarniach i kioskach T-wa „Ruch” S.A.

Niedosięgnięta w jakości
Dobrolin
ZAPRAWA do PODŁÓG
„Dobrolin”
Pg 21 801/2

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy Welna Poznańska w Poznaniu, postępowanie upadłościowe uchyla się po odbyciu końcowego terminu i przeprowadzeniu końcowego podziału masy. Poznań, dnia 9 grudnia 1936 r. Sąd Grodzki. Pg 21 078

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy
Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. KAMIENICE
Kamienicę
przy principalnej ulicy w Poznaniu bardzo dobrze rentująca się sprzedam przy wpłacie 100 do 150 000 zł. (Reszta hipoteka amortyzacyjna). Oferty Kurjer Poznański zdg 48 184

Parcela
1 662 m² Kopczyńskiego, cena 8 750.— Bukowska 1 000 m² 4 500, Bogusławskiego 70) m² Grunwaldzka 750 m² tanio sprzedam. Maciejewski, Focha 81, telefon 62-66. zdg 48 815

Sprzedam
nowa komfortowa wille, 7 pok. garaż, parkiety, centr. ogrzewanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 858

Kupię
kamienicę, wpłace 40 000.—. Oferty właścicieli zdecydowanych Kurjer Poznański zdg 49 093

Kamienica
śródmieście Poznania składami, wpłaty 32 000.— reszta amortyzacja. Ratajczak, Skarbowska 18. zdg 49 018

2. PIENIĄDZ
Zł 3 000,—
poszukuje na 1 rok za pewnym zabezpieczeniem i odpowiednim oprocentowaniem. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 48 941

5—10 000,—
szukam na I hipotekę posiadłość Łazarza. Zgłoszenia Stroma 26 m. 6. zdg 48 938

500,—
pożyczki poszukuje urzędnik na stałej posadzie. Wysoki procent. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 49 078

70 000 zł
jako współnika, chrześcijanina do prowadzenia hurtowni Państw. Monopoli Spiryt. w województwie Poznańskim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 370

3. LETNISKA I UZDROWISKA
Krynica
mleczarnia „Biały Orzeł” centrum, obiady tanie. Pokoje złote-goldy dzienne. zdg 47 916

4. OSOBISTE
„Soplicowo”
Zakopane dawny Zarza pensjonat I. kategorii — przyjmuję zamówienia na sezon. Pg 21 771

Za
długi mej żony Juljanny z domu Kacza nie odpowiadam. Mieczysław Klecz, Chelmońskiego 9/11. zdg 48 868

Indeks
Nr. 18 288 Mieczysława Stańczykowskiego wystawiony przez Uniwersytet Pozn. zdg 48 911

Trwała
ondulacje, farbowanie, włosów itd. wykonuje fachowo N. Muszyński. 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3. zdg 49 022

6. OŻENKI
Panna
lat 29, przystojna, brunetka, posiadająca skład kol. i mieszkanie poznańskie na stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 857

Najkorzystniejsze partje
paniom oraz panom poleca jedynie „Echo”. Poznań, św. Marcin 68, Telefon 50 — 30. zdg 48 664

Urzędnik
lat 40, pozna panią w odpowiednim wieku gotówką 10 tysięcy. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 918

7. SPRZEDAŻE
Torebki
damskie, parasolki i walizy. — najtaniej — u Czarnoty, ul. Pierackiego 8. Pg 21 784

Placchy
nieprzemakalne impregnacja przeciwnie sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Fabryka mebli
poleca meble wszelkiego rodzaju Skład fabryczny, Wrocławska 19 dg 3757

Ośmiocalowa
komputera kryształowa 20 złotych, jedenastocalowy talerz 25,— inne kryształy ceny najniższe — „Lamus”. Strzelecka 1. Pg 8758-53.222

Pianino
używane, bardzo dobre sprzedaje korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Pg 20 801

Restauracja
Pod Strzechą, Poznań, Plac Wolności 7, telefon 31-28 do sprzedania. Pr 8924-51,60

Radiodbiorniki
używane, pełnowartościowe, niżej wartości sprzetu. Radiokspert, Śniadeckich 1. zdg 48 479

Kryształy
udzielam **20%** rabatu. Jezuitka 10 (Świętosławska) zdg 42 427
Dom Okazyjnego Kupna.

Instrumenty
smyczkowe, naprawa, sprzedaż. Niewczyk, Poznań, Pierackiego 11 w podwórzu. zdg 46 457

Skład
kolonialny, dobrze zaprowadzony sprzedam korzystnie z powodu choroby. Szamarzewskiego 38. zdg 48 834

Skład
spożywczy, maglem, dwupokojowym kuchnią, łazienką. Adres Kurjer Poznański zdg 48 831

Buldog
Doga suki, białe, roczne, kanarki sprzedam. Jaśkowiak, Dobrzyńska 3, kolo Urbanowskiej. zdg 48 823

Okazyjnie
kupiesz **jadalnie, sypialnie, gabinety, kuchnie** tylko „Hala Mebli”
Wrocławska 38

Największy wybór, najniższe ceny!
Pg 8920-58.284

Praktyczne podarki gwiazdkowe
poleca korzystnie M. Paszek, ulica Wrocławska 30. zdg 48 587

Radio
baterijne sprzedam. Kwaśni wska, Hetmańska 25. zdg 48 369.

Szale, Getry, Rękawiczki
najkorzystniej **Ludwik Olszewski,**
Aleje Marcinkowskiego 13 — obok Banku Polskiego. Półwiejska 11. Pg 82940-45.97

Skład
nabiału, delikat, bardzo dobry sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 48 558

Miły
podarek to szkło kolorowe stołowe wielki wybór. F-a Serwis, — Wrocławska 15. zdg 48 878

Płaszcz
eleganckie **damskie** najtaniej **wprost** **fabryki Wildowa - Syn Wodna 1,**
Asygnaty kredytowe! Pg 21 812-13

Angielkę
westfalską sprzedam. Promieni-sta 122, Górczyn. zdg 48 890

Radiodbiornik
Philips Junior 3 lamp, na prąd zmienny bardzo dobry, zamienie na 3 lamp, odbiornik na prąd stały, lub sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 48 886

Maszyny
do pisania „Ideal”. 1 lampę do gabinetu. Przemysłowa 28 a. m. 3. zdg 49 038

Zabawki, lalki
wysprzedaj. Wózki lalczyne. — dziecięce tanio, wybór. Pierackiego 11. podwórze „Kredyt”. zdg 44 280

Jadalnie — Sypialnie
gabinety meble używane — nowe oraz różne inne sprzet użytku domowego korzystnie **Jezuitka 10** (Świętosławska). zdg 44 168

Piece
szamotowe **„Standard”**

systemu Perkiewicza z szamotu i kafli szamotowych, wewnątrz opancerzone.

szczyt techniki ogrzewniczej,
niedosięgnięta pod względem siły ogrzewniczej oraz taniej ceny, dostarczają franko dom lub też loko własnej składnicy fabrycznej. Poznań, Skłodowska 5/7 — Zakłady Firmy Perkiewicz, Ludwikowo, p. Mosina (Kafle oraz wszelkie ceram. artykuły budowlane). P 8906/7-51.33/4

Młocarnia
komplet z buldogiem dobrym stanie w biegu. Zgłoszenia Poznań, Dąbrowskiego 83/5, Stanisławski, telefon 63-60. zdg 48 735/6

Kto
swoje zdrowie szanuje, ten u Kunerta bambosze kupuje. Specjalna fabryka domowych pantofli, wielki wybór, ceny fabryczne poleca Poznańska Fabryka Obuwia domowego R. Kunert i Ska, Wozna 12. Pg 8599-44.17

Gramofony
najlepszej jakości pozostałe z likwidacji mojego składu sprzedam bardzo tanio. K. Kłosowski, Skarbowska 14, II. zdg 49 036

Maszynę
damską sprzedaj. Zielona 5 — 19. zdg 48 936

Jadalnia
Stolarnia Bukowska 9.
zdg 49 077
Sprzedam
suczkę spanielkę. Sw. Marcin 63
m. 8. zdg 48 931
Zabawki
wózki dla lalek. wózki, łóżeczka
dziecięce, najkorzystniej w firmie
Pozorzelski. Wodna 7. Asygna-
Kredyt. zdg 47 671/2
Serca
wybranki życzeniem to ślubna
obraczka, zegarek ręczny, pier-
sienić z firmy Chwikowski, Po-
znań, Nowa 8. Bazar.
zdg 49 014/15

Walizki
tanio. Czyszc. Szkol-
na 11.
Pg 7783/4-4136/7

Restauracje
śródmieście Poznań, rentowna z
mieszkaniami i koncesją sprze-
dam. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 48 905

Piece
żelazne, przystawki okazynie. —
Kreta 5, m. 6. zdg 48 909

Łóżko
żelazne, czarne, łóżko składane
tanio sprzedam. Młyńska 12 — 8
zdg 48 910

Kapelusze
welurowe
Czapki
Pulowery
Bonzurki
najtaniej
Pietrzykowski
Wielka 8. zdg 48 738
Kilka używanych
pianin
sprzedam tanio i na dogodnych
warunkach R. Sommerfeld, Po-
znań, 27 Grudnia 15. ng 21 772

Tapczany
fotele, leżanki, gwarantow. ang.
jakości najkorzystniej u fachow-
ca. Wrocławska 14. zdg 48 962

Jadalnia
Marcin 15 — 7. zdg 48 959

Kaloryfery (grzejniki)
do centralnego ogrzewania po ce-
nach bardzo korzystnych. Infor-
macje Ratajczaka 18, m. 7.
zdg 49 030

Sprzedam
radio 3 lampowe, prad zmienny.
Klemensa Janickiego 11, Jeżyce.
zdg 49 029

Pianino
zagraniczne okazynie sprzedam.
Podgórna 5 — 1. zdg 49 025

Okazja
skład cukierków, owoców sprze-
dam z powodu objęcia innego
przedsiębiorstwa. Zgłoszenia No-
wa 5. zdg 49 023

Polowczyka
bardzo dobrego na wodę sprze-
dam 50 zł. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdg 48 967

Szybka
sprzedaż, nowo wybudowanego
dwupiętrowego domu pół morza
ogrodu w Gnieźnie, cena 18.000.
Zgłoszenia Kurjer Poznański —
Gniezno 747/36 ng 21 429

Pianino
zagraniczne, nowe, tanio sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdg 49 007

Kolonjalny
delikatosewo okazynie przemy-
słowo powiatowym mieście od za-
raz. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 49 002

Podarki gwiazdkowe
Brylanty, zegarki, obraczk-
ki ślubne specjalnie zniżo-
ne ceny.
A. Prante, ul.
Sw. Marcin
zdg 49 019

Radość
sprawia kupno
Podarków
gwiazdkowych — od
Szydłowskiego
Wroniecka 4

Porcelana
ćmielowska

Szkló
kolorowe — zwykłe — szlifowane
— sprzęty kuchenne — fajansy —
emalia — wyroby aluminiowe —
niklowane — galanterja — prak-
tyczne — tanio.
zdg 3977

Smoking
wysoka figura, nowy tanio, —
krawcy. Ratajczaka 12.
zdg 49 089

Bechstein — Blüthner,
fisharmonje
okazynie. Marcina 22, podwórze.
zdg 49 088

Kino
pokojowe, parówkę rowery oka-
zynie. Radomscy, Zielona 1.
zdg 49 086

Domek
nowo pobudowany, 4 mieszkani-
owy, ul. Chodzieńska sprzedam. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 064

Lampy
elektryczne, najnowsze modele,
najtaniej wprost z wytwórni. —
Maszalska 7. zdg 49 055

Dywan
2 x 3, prawie nowy. Murna 3/17
Pg 8926-58,289

Singera
damska (okrągłe) Kochanowskie-
go 17 — 6. zdg 49 048

Syropy
karmelkowe, jadalne, piernikowe
oraz marmelade, powidła, make
karoflana, cukier kostkowy, ryze
po cenach bardzo przystępnych
poleca Firma

Michałowicz S-ka
Poznań, Szyperka 14
Telefon 28-82
Pg 8763-51,58

Pianino
krzyżowe 390.— Grobla 6, m. 24.
zdg 48 944

Łóżeczko
huśtawka, krzesło dziecięce. —
Skarbowska 18 — 8. zdg 48 943

300
skrzypiec, mandolin, gitar, nade-
szły, niebawem niskie ceny. —
„Lira”, Podgórna 14. zdg 48 942

Pokoje
centrum, parter na biura. Adres
Kurjer Poznański zdg 48 873

Skład
kolonialny mieszkaniem wynaje-
cia. Górna Włda 31 — 3.
zdg 48 896

Komfortowe
cztery oraz trzypokojowe, sło-
neczne, parkiety, nowoczesnie
urządzone Focha 123, gospodarz.
zdg 48 899

3 pokojowe
przy ul. Dąbrowskiego. Zgłosze-
nia Dąbrowskiego 3, cukiernia.
zdg 48 612

Blisko
opery 3 pokojowe — komfortowe
mieszkanie do wynajęcia. Aleja
Wielkopolska 39. zdg 49 031

Pierackiego
17 — 9. zdg 48 963

Pokój
frontowy, umebłowany urzędni-
ki. Małeckiego 13, m. 5.
zdg 49 040

Pokoik
Podgórna 4 — 10. zdg 49 028

Klatki
niekrepujący, łazienka. Półwiej-
ska 17 — 5. zdg 48 929

Pokój
czysty, elektryczność z klatki
schodowej od zaraz. Plac Bernar-
dyński 4, m. 5. zdg 48 928

Pokoje
umeblowane, łącznie wynajme —
okolica Katedry. Adres Kurjer
Poznański zdg 49 076

16. SZUKA POKOJU
Próżnego
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 914

Pokoju
próżnego lub pokoju kuchnia po-
szukuje Wilda bliżej centrum —
dobry platnik — Oferty Oredow-
nik, Poznań zdg 49 041

Niekrepującego
urzednik. Cena. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 926

17. LOKALE
Skład
okno wystawne, 2 pokoje kuchnia
odpowiedni na każdą branżę wy-
najmie gospodarz. Aleje Marcin-
kowskiego 7. zdg 48 845

Skład
tanio wynajme. Półwiejska 2.
zdg 48 993

Skład
trzypokojowe mieszkanie Focha
123 do wydzierżawienia. Właśc.
Lodowa 1, m. 4. zdg 49 027

Na biura
2 pokoje i pokój I piętro, cen-
tralne ogrzewanie korzystnie. —
Przeźorność, plac Wolności 14 —
telefon 17-66. ng 21 297

Skład
próżny odstąpię tanio. Adres
Kurjer Poznański zdg 49 054

Garaż
do wynajęcia. Matejki 47.
Pg 89 27-51,55

Skład
ruchliwe miejsce, gospodarza. —
Półwiejska 38a — 9.
zdg 49 071

23. ROZMAITE
Zabawki
poleca J. Musiakiewicz, właśc.:
T. Gilewski, Szkolna 11. Asygna-
ty Kredyt. zdg 43 961

Masaże
elektryzacja, pedicure i inne wy-
konuje doświadczony fachowiec
Marcin 13 — 20. zdg 47 645

Koncesje
na wyszynk wódek zaraz poszu-
kuje kawiarnia Poznaniu. Adres
wskazuje Kurjer Pozn. zdg 48 833

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2
przy Świętokrzyskim
przyjmuje, udziela porady, pomo-
cy położniczej. dg 3301-2

Akuszerka
Poznań, Szamarzewskiego 14.
Jeżyce
przyjmuje panie, udziela porad
pomocy położniczej. zdg 41 226/7

Rower dziecięcy
trzykółkowy, dobry kupię; podać
ostatnią cenę. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 927

Chiromantka
system Mme Lenormand, Kana-
łowa 17 — 27. zdg 49 072

24. NAUKA
Kursy Handlowe
Preissa
Skarbowska 11 — 4 stycznia.
zdg 48 016

Szkoła Tańców
Szczerkówny
Pocztowa 23. zdg 48 854

Kto
dopomoże bardzo pilnemu uczni-
owi do ukończenia pół roku gim-
nazjum, który wskutek niemoż-
ności dalszego opłacenia czesnego
przez ojca emeryt P. P. był
zmuszony naukę przerwać, przez
udzielenie zapomogi lub pożyczki
pod zastaw pożyczki państwowej.
Adres Kurjer Pozn. zdg 48 901

Pokoik
panience, Łakowa 15 — 6.
zdg 48 930

Grobla
5-3. zdg 49 080

Kochanowskiego
24 — 1, jedno-dwuosobowy, nie-
krepujący. zdg 49 069

Pokoik
15.— Focha 38, mieszkanie 7.
zdg 49 046

Przyjezdny
inteligencji telefon. Aleje Mar-
cinkowskiego 2 — 1. zdg 49 050

UWAGA CZYTELNICY!
Udzielimy, jako nagród, bezpłatnych abonamentów kwartalnych:
„Ilustracji Polskiej”
w liczbie 20 abonamentów
„Nowin Poświętecznych”
w liczbie 30 abonamentów
Nagrody przypadną tym czytelnikom, którzy podadzą nam najbardziej
przybliżoną liczbę wszystkich ogłoszeń i reklam, jakie ukażą się w wydaniu
głównym „Kurjera Poznańskiego” na „złotą niedzielę”, 20 grudnia rb.
Odpowiedzi prosimy skierować do „Działu Propagandy Kurjera Po-
znańskiego”, św. Marcina 70; winny one nadejść najpóźniej do piątku, 18-go
grudnia rodz. 20-tej.
Dokładną liczbę ogłoszeń podamy w niedzielnym wydaniu porannem
„Kurjera Poznańskiego”, spis zaś osób nagrodzonych — w numerze świą-
tecznym. zg 864

Słynne rymanowskie
wedliny
cena 1.90 poleca „Aurora”. Ry-
manów, Skrytka 14. zdg 48 922

Pościel
piec żelazny, piec naftowy, za-
bawki sprzedam. Wieżowa 10.
zdg 49 075

11. KUPNA
Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardow-
e, wszelkie starożytności kupi-
je „Lamus”. Strzelecka 1.
Pg 8756-58,224

„Occasion”
kupuje stara biżuterja, złoto,
srebro, brylanty, platynę, kwity
lombardowe. Fraszczynski, Al.
Marcinkowskiego 23. zdg 32 926

Meble
używane wszelkiego rodzaju
antyki
dywany kupuje Magazyn Mebli.
Podgórna 6. telefon 32-50.
zdg 42 072

Kupię
samochódzik dla dziecka używa-
ny. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego zdg 48 839

Taczke
żelazna w dobrym stanie kupię.
Oferty ceną Kurjer Poznański
zdg 48 829

Kupię
futro damskie. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdg 48 849

Kupię
hipoteki i pretensje. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 48 859

Kupuję
biżuterja, brylanty, złoto, piące
dobrze. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 863

Tokarnie
do żelaza używana w dobrym st-
anie kupię. Oferty z podaniem ce-
ny do Kurjera Pozn. zdg 48 843

Kociół
używany 120—150 ltr. Źródłana
19, właściciel. zdg 48 837-8

Balans
(tłoczarkę) kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 903

Kupię
okazyjnie butony lub pierścione-
k brylantowy do 4 car. Oferty Ku-
rjer Pozn. zdg 49 001

Kupię
używane kozy do fornierowania.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 952

Kupię
skład śródmieściu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 49 037

12. DO WYNAJĘCIA
4
pokojowe mieszkanie komfort
stycznia z garażem — bez. Zg-
łoszenia Mikołajczak, Ratajczaka
33. telef. 54-67. zdg 47 847

Pokój
kuchnia do wynajęcia. Luboń, —
willa Maria. zdg 48 551

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne z piecami,
wprost od gospodarza. Juliusza
Kossaka 21. zdg 47 528

Pięć pokoi
do wynajęcia. Marynarska 5, I.
zdg 48 451

7 pokoi
komfort. Ogrodowa 10, I. zaraz
lub później w stróża. zdg 48 816

Tanio
2—3 pokojowe mieszkanie, elek-
tryczność, wylew. Maciejowski,
Puszczykowsko, przy dworcu.
zdg 49 033

Dwupokojowe
Hetmańska — bezpodatkowe.
zdg 49 033

Trzypokojowe
Focha — bezpodatkowe. Zg-
łoszenia Mielżyńskiego 23 — 12. od
9—14. zdg 48 995

Czteropokojowe
bezpodatkowe komfortowe I.
95.— III. 80.— Focha 123, wła-
ściciel Lodowa 1, m. 4.
zdg 49 026

Dwa
pokoje, służbowy, łazienka, bez-
podatkowe wydzierżawi gospodarz.
Zgłoszenia Chelmońskiego
5, mieszkanie 21, godz. 11—16.
zdg 48 985

Czteropokojowe
łazienka 55.— Wierzbicice. dwu-
pokojowe 36.— centrum, pokój
kuchnia 23.— „Pawilon”. Focha
15. zdg 48 977

Pięciopokojowe
komfort, Focha 78 — 4.
zdg 49 087

Trzypokojowe
zaraz.
Rzeźnictwo
maszynaria mieszkaniem. Cho-
ciszewskiego 47. zdg 49 056

Pokój
kuchnia, hol od zaraz. Lodowa
22, willa. zdg 49 052

Trzypokojowe
Jeżyce
„Jur”, zdg 49 074

Trzypokojowe
mieszkanie, naprzeciw Parku So-
łackiego zaraz. Aleja Wielko-
polska 43. zdg 49 070

3
pokoje kuchnia i balkon. Sta-
szica 6. zdg 49 047

13. SZUKA MIESZK.
Czteropokojowego
śródmieście lub Łazarz od 1. 1.
lub 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 48 262

Mieszkania
jedno-dwupokojowego kuchnia
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 889

15. POKOJE UMEBL.
1 lub 2
eleganckie. Zakret 24. zdg 48 220

Śniadeckich
21 m. 5. zdg 48 798

2
mniejsze łącznie, osobnem wej-
ściem. Plac Nowomiejski 10 a —
m. 5. zdg 48 820

Wały
Król. Jadwigi 7a, m. 12.
zdg 48 872

Pokój
czysty, niekrepujący. Graniczna
12, m. 6. zdg 48 912

Próżny
bez używania kuchni. Plac Sapie-
żyński 4 — 4. zdg 48 895

Przecznica
2-4. zdg 48 907

Próżny
umeblow. Marcin 15 — 7.
zdg 48 960

Działyńskich
10 — 8. zdg 49 013

Niekrepujący
noblisy, ciepły, Młyńska 4 — 1.
zdg 49 084

Pierackiego
8 — 12. zdg 49 083

Niekrepujący
przyjezdny. Ratajczaka 11 a.
m. 112. zdg 49 082

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska
2 — 6. zdg 49 091

Ratajczaka
40 — 11 utrzymaniem.
zdg 48 966

Pocztowa
26, m. 8, II p. 2 pokoje umebł.
niekrepujące z utrzymaniem lub
bez zaraz. Pg 8934-51,65

Śniadeckich
16 — 3. zdg 49 051

Klatka
Mostowa 15, m. 17. zdg 49 060

Panów
Focha 43 — 6. zdg 49 053

Pokoik
panience, Łakowa 15 — 6.
zdg 48 930

Grobla
5-3. zdg 49 080

Kochanowskiego
24 — 1, jedno-dwuosobowy, nie-
krepujący. zdg 49 069

Pokoik
15.— Focha 38, mieszkanie 7.
zdg 49 046

Przyjezdny
inteligencji telefon. Aleje Mar-
cinkowskiego 2 — 1. zdg 49 050

OGÓLNOPOLSKIE
Piątek, 18. grudnia.
6.30 audycje poranne: 11.30 —
audycja dla szkół — słuchowisko
p. t. „Pierwsza choinka”; 11.57
sygnal czasu; 12.03 koncert w
wyrk. wojskowej ork. detej pod
dyr. Kazimierza Wójcika; 12.40
dziennik południowy; 12.50 „Zdro-
wa i tania wigilia na wsi” —
podręcznik; 13.00 wiadomości go-
spodarcze; 13.15 rozmowa z cho-
rymi ks. kapelana Michała Re-
kasa (ze Lwowa); 13.35 koncert
małej ork. P. R.; 17.00 „Do kra-
ju cygar i trzcinny cukrowej” —
felieton (ze Lwowa); 17.50 wia-
domości sportowe ogólne; 17.56
poradnik sportowy; 18.30 klasycz-
ny Teatr Wyobraźni wznawia
cykl dialogów Platona p. t. „Tra-
gedia Sokratesa” — część I, p. t.
„Butyfron”; 19.15 „Z pieśni o
kraju”; 19.40 przegląd rolniczej
prasy — (z Wilna). (Katowice
Łódź nadają aud. lokalne); 19.55
„Karol Maria Weber” — pogaj.
wyzł. Karol Stromenger; 20.10
„Wolny strzelec” opera Karola
Marji Webers — akt II i III. —
Transm z Lipska z okazji 150-
tej rocznicy urodzin Webersa W
przerwie o godz. 20.55 dziennik
wieczorny i poradnika aktualna;
22.00 „Na złotym ganku” — obrazek
z powieści Deotymy p. t. „Pa-
nienka z okienka”; 22.15 recital
fortepianowy Teofary Daneff.
WARSAWA
Piątek, 18. grudnia.
Warszawa — 15.15 fragmenty
oper Verdi'ego (płyty); 15.55 „Jak
spędzić święto?” 16.00 „Film. pla-
styka, architektura”; 16.10 poga-
danka społeczna; 17.15 muzyka
instrumentalna (płyty); 18.06 pora-
dnik sportowy; 23.00 muzyka
tańcowa (płyty).
POZNAŃ
Piątek, 18. grudnia.
Poznań — 13.00 muzyka opisowa
(płyty); 13.25 dziecięca proza o
ładna muzyka (płyty); 13.55 prze-
gląd giełdowy; 15.35 „Życie kul-
turalne i społeczne Poznania”;
15.40 „Jak spędzić święto?” 15.45
piosenki polskie i zagraniczne —
płyty; 17.15 muzyka rosyjska i
francuska (płyty); 18.06 poradnik
sportowy; 18.10 „Walce” (płyty);
18.15 „Prowincja jako teren pra-
cy dla młodzieży” — dialog (wygł.
Jadwiga Rothówna i Stefan Mi-
zera); 19.50 „Organy Wurlitzera”
(płyty); 22.45 muzyka z płyt.
18.15 Anglia (Nat. Progr.). Muzy-
ka lekka 18.30 Koenigs. Recita-
ł fort. Alfreda Hoehna. Buda-
peszt. Muzyka salonowa. Stras-
burg. Koncert ork.
— 19.10 Bukareszt. — Sonata
Beethovena na flet i fort. 19.15
Lipsk. „Wolny strzelec” — ope-
ra Webers. 19.25 Praga. Program
rozrywk.
20.00 Stockholm. „Wolny strze-
lec” — opera Webers (akt I). —
20.10 Berlin. Muzyka rozrywkowa.
Frankfurt. Muzyka lekka i tan.
20.30 Anglia (Reg. Progr.). Muzy-
ka tańcowa. Anglia (Nat. Progr.).
Włoskie sonaty skrz.
21.00 Anglia (Reg. Progr.). —
Koncert Weberowski. Mediolan.
Koncert symf. Koenigs. Nagro-
dzona kompozycja Erka i Hoef-
fera. — 21.10 Sztuttgart. Koncert
Weberowski. — 21.35 Bratysława.
„Pieni nocy jesiennych” — No-
waka na fort.
22.00 Wiedeń Eiffla. Utwory ka-
meralne Debussy'ego, Bukareszt.
Koncert nocny. 22.20 Praga. U-
twory Hindemitha. Wiedeń. Kon-
cert rozrywkowy 22.30 Koenigs.
Muzyka rozrywkowa. Hamburg.
Muzyka rozrywkowa. Monachium.
Koncert nocny. 22.35 Budapeszt.
Muzyka cygańska. 22.40 Anglia
(Nat. Progr.). „Cardillac” — ope-
ra Hindemitha Królewiec. Kon-
cert nocny. Anglia (Reg. Progr.)
Greta Keller śpiewa piosenki.
23.20 Luksemburg. Muzyka
franc. dawna i nowa. 23.25 Anglia
(Reg. Progr.). Muzyka tan.
24.00 Radio Paris. — Koncert
nocny. Frankfurt. Koncert noc-
ny.

Kursy kroju, szycia
dziennie, południowe i wieczorne,
przyjmuje, warunki najkorzyst-
niejsze. Klawiterowa, Poznań —
Marji Magdaleny 1, m. 7.
dz 3163-4

Kursy Handlowe
Skrzypczak, pl. Wolności 2. No-
wy kurs 4 stycznia. zdg 49 045

25. MUZYKA
Na Sylwestra
poszukiwany pierwszorzędny —
kwartet muzyczny (acordeon, cze-
ło, 2 skrzypiec. Zgłoszenia Re-
stauracja Empire, 3 Maja 5.
zdg 49 035

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

a) Służba domowa
Samodzielna
z gotowaniem do wszystkiego po-
szukuje posady od 1. 1. Oferty
Kurjer Poznański zdg 48 824

Poszukuje
posługi cośkolwiek gotowaniem
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 850

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 855

Służąca
szuka posady do chorej osoby. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 908

Młodsza
dziewczyna, znająca gotowanie
poszukuje posady od 1. 1. 37. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 992

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem naj-
chętniej do 2 osób szuka posady
zaraz lub 1. 1. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 954

Panna
inteligentna, nawskroś uczciwa,
z ukończoną szkołą gospodarczą
i kilkoletnią praktyką, przyjmuje
posadę wyuczycielki domowej z
przyłączeniem do rodziny od 1. 1.
— 15. 1. 37. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 919

b) Inni
Nauczycielka
Wielkopolanka, doskonale refe-
rencje, konwersacja francuska,
niemiecka, angielski muzyka. —
prawo nauczania poszukuje od
1. 1. 37. posady. Wymagania
skromne. Oferty Kurjer Poznań-
ski dg 3915

Rządca
lat 41, bezdzietny, długoletnia
praktyka większych majątkach,
średnim wykształceniem szuka
posady. Innowrocław, Jacewska
28 — 2. „Rolnikowi”.
zdg 46 671</

KĄŻDY MEŻCZYZNA POWINIEN MIEĆ SZCZORYK

WYROBY NOŻOWNICZE

Kup „Mu” na gwiazdkę szczoryk, a będzie Ci wdzięczny za pamięć!

WYROBY NOŻOWNICZE
po cenach niskich poleca

JAN DEIERLING
POZNAŃ, Szkolna 3
hurt tel. 35 18 35-43 detal

Młynarz
poszukuje posady w większym młynie, obeznan z motorem ssaczowym, złoży kaucję. Franciszek Markiewicz, Pobjedziska, Rynek 18. zdg 48 194

Karmelkarz
rutynowany fachowiec, znający także dział czekoladowy poszukuje stałej posady w większej fabryce. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdg 48 591

Czeladnik rzeźnicki - szofer
dobremi świadectwami poszukuje posady, miejscowość obojętnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 817

Reemigrantka
b. dobry francuski, lat 18, szuka miejsca do dzieci i pomocy pani domu od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 061

MIAFLOR Krem! niezbędny dla utrzymania delikatnej i pięknej cery

Pg 8356/7-2 785/91

Krawcowa
przyjmuje szycie poza dom szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 049

Krawcowa
przyjmuje posadę poza dom tania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 059

Administracja
lub jako dozorca domu przyjmie emeryt policji. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 902

Mleczarz
potrzebny posada stała. Ryszewo, powiat Znin. ng 21 426/7

Biuralistka
młodsza ze znajomością księzkowości, pisanie na maszynie biegła w liczeniu, potrzebna. Zgłoszenia pisemne Leon Zurowski, Skład Drzewa i obróbka, Poznań Raczwińskich 5/8. Pg 8883-51.24

Dziewczę
przychodnia, lekkich prac domowych potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 48 913

Ręczniarka
w krawiecczynie potrzebna. Skarbowska 11. zdg 48 958

Postugaczka
całodzienna. Łazarz, Wyspiańskiego 11 — 10. zdg 48 999

Stangret
kawaler z dobrymi świadectwami potrzebny. „Em-Cha”, Górna Wilda 149. zdg 48 996

Uczniwa
czysta do wszystkiego. Św. Wojciech 31, drogerja. zdg 48 998

Akwizytor
reklamowego, tylko fachowa sie poszukujemy na stała prace. Rozgłos, św. Marcin 60. zdg 48 836

Stolarza
poszukuje, który wyrabia skrzynki radjowe. Skarbowska 2, m. 7. zdg 48 822

Szofer - służyący
kawaler specj. osobista obsługa potrzebny od 1. 1. 37. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 851

Uczniwa
potrzebna. Prasowalnia, Wroniecka 17 a, wejście Mokrej. zdg 48 852

Akwizytorzy
akwizytorzy do nowości z kaucją kilkadziesiąt złotych. Zgłoszenia Skarbowska 21, m. 6, godz. 14—17. zdg 48 860

Agenci
demokracji znajdują stały dochód. Klimaszewski, Grudziądz, Forteczna 8. ng 21 079

Pomocnik
fryzjerski na wypomożkę zaraz. Wyskok, Luboń, Poznańska 5. zdg 48 881

Dziewczyna
do posługi zaraz. Drużbackiej 8, m. 9. zdg 48 882

Werkmistrza
lub inżyniera, wzgl. technika-mechanika o wybitnych zdolnościach fachowych poszukuje fabryka wyrobów metalowych na kierownicze stanowisko. Wymagane kwalifikacje: znajomość nowoczesnych systemów masowej produkcji metalowej systemem akordowym, perfekcja we fabrykacji kół zębatych wszelkiego rodzaju na frezarkach i automatach, biegły w rysunkach technicznych, trzeźwy, energiczny, dobry organizator. — długoletnia praktyka, obeznan z wszelkimi pracami budowy i naprawy maszyn. Posada do objęcia od 1. 4. 37 lub wcześniej. Wyczerpujące oferty z życiorysem — odpisem świadectw oraz żądaniem wyrażeniem do eksp. Kurjera Pozn. ng 21 428

Panienci
obsługujące gości potrzebne. Restauracja Wielkie Garbary 35. zdg 49 004

Przychodnia
cały dzień, gotowaniem, polecaniem. Aleje Marcinkowskiego 14 m. 8. zdg 48 953

Fryzjer
męski starszy, dobra siła zaraz, posada stała. Podgórna 2. zdg 49 081

Fryzjerka
na stałe. Niegolewskich 2. dg 3985

Pomocnik
fryzjerski. Ogrodowa 2. zdg 49 067

Ekspedjentka
branży towarów krótkich, dzielna siła, od stycznia potrzebna na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 063

Dziewczyna
młodsza, samodzielna. Wierzbicice 43a, m. 3. zdg 48 937

Do dzieci
lekkich prac potrzebne dziewczę 18 lat, dobrej rodziny, tylko z tej okolicy. Zgłoszenia Raczwińskich 5/8 — 1. zdg 48 932

Dziewczyna
młodsza gotowaniem, dobrze polecona może się zgłosić Hildebrandt, Stary Rynek 73. zdg 49 011

29. ROZRYWKA

12 złotych miesięcznie wystarczy na kupno u nas **radioaparatu**

Na wpłatę wystarczy już zł 15,— lub Pożyczka Państwowa. Bateria odbiorniki najtaniej. Wymiana aparatów.

Radiomechanika
Poznań, św. Marcin 27 w podwórzu, prawo, telefon 12-33
Pg 8 918-58.269

Radioaparaty Prens Telefunken

zasięgiem, selektywnością i wiernością oddanych onów zadowala — najwybredniejszego słuchacza.

Długoterminowe spłaty
Fachowa obsługa.

Radiolavox
Poznań, Ratajczaka 14. Tel. 32-15
dg 3969-70

Emulsja „Erbe”
z tranu norweskiego
zawierającego 500 jedn. Witamin A
i 250 „ Witamin D

R. Barcikowski S. A. Poznań

Londyńska
Masztalarska, poleca przy powiększonej orkiestrze karafkę od 2 złotych. Dancing towarzyski zdg 49 068

„Zdrój”
Probiernie-Sniadalnie, pokój klubowy poleca Susicki, Sew. Mielżyńskiego 1. zdg 49 073

„Parada rezerwistów”
Polska komedia huraganowego śmiechu
Kinoteatr „Sfinks”
zdg 48 650

Radjo - odbiorniki
Kosmos, Telefonken, Capello i innych czolowych firm na bardzo dogodnie spłaty do 15 miesięcy. Przyjmuje Pożyczki Państwowe na wpłatę.

Baterje anodowe
kieszonkowe, lampki elektryczne

„Fonoradjo”
właśc. Jerzy Mieloch, Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 7. Prospekty wysyła się na żądanie. zdg 46 835

„Centra”
przybory elektrotechniczne, żarówki poleca najtaniej

„Kapelusz”
modnie przefasonowany odświeżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich, damskich. 27-go Grudnia 2, Łódźwórze. zdg 44 482

„Złota Niedziela”
to punkt kulminacyjny zakupów przedświątecznych

Ogłoszenia potroją obroty!

RADZĘ JEDYNIEM PUDER ŚNIEG TATRZAŃSKI

UPIĘKSZA, MATUJE, UDELIKATNIA I CHRONI CERĘ.

FALKIEWICZ - POZNAŃ
FABRYKA PERFUM i KOSMET. ZAŁ. 1911 R. w PARYŻU.
Pg 7983-47.203

Maszynistka
perfekt, niemieckie adlerce dyktando poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 675.

Kupiec
biegły, rzutki, wiek średni, dobre referencje, branży drogeryjnej, kolonialnej, destyl., żelaza, kaucja 1.200,— poszukuje posady kierownika, kasjera itp. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 846-7

Nowy Rok Podatkowy
księgi handlowe również na specjalne zamówienia. Wszelkie **Przybory Biurowe**
Kalendarze **Aquila**, Św. Marcin 61 — Plac Wolności 9. ng 21 269

TEATRY
Poznań, czwartek, 17. 12.

TEATR POLSKI: Czwartek, 17. 12. „Podwójna buchalterja”.

Czwartek, 17. 12. godz. 16: „Teatr Marjonetek” dla dzieci.

Piątek, 18. 12. „Podwójna buchalterja”.

TEATR WIELKI (Opera): Czwartek, 17. 12. „Zamaryle oczy”.

Piątek, 18. 12. „Kwiat Hawaju”.

Sobota, 19. 12. „Kwiat Hawaju”.

KINA
Poznań, czwartek, 17. 12.

APOLLO: „Barbara Radziwiłłówna”.

CORSO: „Eskimo”.

GLORIA: „Ekscentryczna Dama”.

GWIAZDA: „Ostatnie dni Pompei”.

OŚWIATOWE T. C. L.: — „Burza nad światem”.

METROPOLIS: „Noc w operze”.

RENAISSANCE: „Piekielny Wawóz”.

SŁOŃCE: 2 dni w raju”.

SFINKS: „Parada Rezerwistów”.

SWIT: „Małżeństwo na bezdrożu”.

TECZA-Łazarz: „Mały marynarz”.

TECZA-Wilda: „Cyrk Sarana”.

WILSONA: „Czerwony Wóz”.

Chętnie dzisiaj czekamy, bo nareszcie pozbędziemy się wszelkiego rodzaju robactwa. Nasza pani kupuje mydło Styx marki Universum.

27. WOLNE MIEJSCA

Dentystka
potrzebna do współpracy, dobrze zaprowadzonego gabinetu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 48 887

Ekspedjentki
branży towarów krótkich, potrzebne. Karaś, Zamkowa 4. zdg 48 933/4

Sprzedawców
herbaty poszukuje. Fichtner. — Stary Rynek 53/54. zdg 49 021

Ekspedjentka
lub wypomożka z branży obuwia potrzebna zaraz. B. Antkowiak, Poznań, Stary Rynek 6. zdg 48 986

Bizuterię brylantową
Srebra - Złote wyroby
Zegarki
poleca po niskich cenach

Wszelkie wolności 5
zał. w 1873

Pokojowa
kwalifikowana z bardzo dobrymi świadectwami i poleceniami poszukiwana od 1. 1. 1937 Zgłoszenia Borszewski, Jasna 14. zdg 48 981

Bufetowa
potrzebna. Hotel Europejski, Gniezno. ng 21 351

Fryzjerka
stała. Kramarska 25. zdg 49 008

Fryzjerka
stała zaraz. Św. Józefa 12 — (Jezuicka). zdg 49 006

Biurowa
młodsza, znająca podwójną księgowość, pisząca maszyną, ładnym piśmie, potrzebna. Zgłoszenia życiorysem — pensja Kurjer Poznański zdg 48 951

Co futro = to **Edmund Rychter** = co palto = to **Edmund Rychter** = co ubranie = to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20 w agencjach zł 3,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przesyłek w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. wyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11,10, w dni przedświąteczne do godz. 10,45 większe dłużej według możności. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 6 nagłówek): słowo nagłówek (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstają wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200.149.